

รายงานผลการดำเนินงานปี 2557
โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมง
ในทะเลสาบสงขลา

คณะทำงาน
ดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บท
การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง
กรมประมง

“...ทรัพยากรด้านประมงจะต้องจัดเป็นระเบียบ ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่า
ปล่อยพันธุ์ปลาให้ดีหรือเลี้ยงปลาให้เติบโต ความสำคัญอยู่ที่ด้านบริหารการจับปลา
เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์จริงๆ...”

ความตอนหนึ่ง

ในพระราชดำรัสพระราชทานแก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ

ณ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

วันที่ 13 พฤษภาคม 2523

คณะทำงาน

ดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง
กรมประมง

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี 2557

ประกอบด้วย :

1. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา (การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน)
2. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย
3. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
4. โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์
5. โครงการการเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน
6. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย
7. โครงการบริหารโครงการติดตามประเมินผลและประชาสัมพันธ์

ที่ปรึกษา :

นางอารีย์ อินทรสมบัติ	ผู้ตรวจราชการกรมประมง
นายยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
นายสายันต์ เอี่ยมรอด	ประมงจังหวัดสงขลา

ผู้เรียบเรียง :

อรัญญา อัสวอารีย์	นักวิชาการประมงชำนาญการพิเศษ
ภรณ์ยุ ถมพลกรัง	นักวิชาการประมงชำนาญการ
ประมัยพร ทองคนารักษ์	นักวิชาการประมงปฏิบัติการ
นิคม ละอองศิริวงศ์	หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

ออกแบบจัดรูปเล่ม : ภรณ์ยุ ถมพลกรัง นักวิชาการประมงชำนาญการ

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง
กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1/19 ซอย 1 ถนนแก้วแสน ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

โทร. 0-7431-1340, 0-7431-1895, 0-7431-2036 โทรสาร 0-7444-2054

E-mail : nica@nicaonline.com เว็บไซต์ <http://www.nicaonline.com>

เว็บไซต์โครงการฯ <http://www.skloonline.com>

บทนำ

การดำเนินงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ภายใต้แผนบูรณาการการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยเน้นการฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรประมง สามารถเพิ่มผลผลิตทรัพยากรสัตว์น้ำ สร้างรายได้และความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการดำเนินกิจกรรมขยายพื้นที่ครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะด้านการฟื้นฟูทรัพยากรประมง เพิ่มผลผลิตและคงความหลากหลายของทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา เช่น การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ การควบคุมการใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย การปรับเปลี่ยนเพื่อลดเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย การศึกษาแนวทางในการจัดหาแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสม ตลอดจนการเพิ่มความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำ โดยการศึกษาเทคนิคการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ และปล่อยคืนสู่ทะเลสาบสงขลา เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของสัตว์น้ำ

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและสำนักงานประมงจังหวัดสงขลาเป็นผู้ริเริ่ม การดำเนินโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ครั้งแรกในปี 2542 โดยมีการหาแนวทางในการจัดการเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา ต่อมาปี 2543 สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ดำเนินโครงการนี้ในกิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในพื้นที่เขตอนุรักษ์และเขตรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำเป็นหลัก ปริมาณและความถี่ในการปล่อยยังขาดความต่อเนื่องและขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ในปี 2544 ได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมบางอย่าง พร้อมกับประสานแกนนำชุมชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำมากขึ้น มีการจัดอบรมประมงอาสาเพื่ออนุบาลสัตว์น้ำก่อนปล่อย ปี 2545 ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำที่หลากหลายชนิดมากขึ้น พร้อมกับศึกษาถึงความเหมาะสมของชนิดสัตว์น้ำกับระบบนิเวศในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่ดำเนินการ ในปี 2546 ได้ดำเนินการต่อเนื่องทั้งการอบรมประมงอาสา การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การติดตามประเมินผล การสำรวจข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และยังเพิ่มกิจกรรมการพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลการประมง เช่น เครื่องมือประมง พื้นที่ทำการประมง เป็นต้น และมีการนำร่องการสร้างพื้นที่เขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน ที่บ้านศรีไชย ตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีการปล่อยพันธุ์กุ้งกุลาดำ พบว่า ได้ผลผลิตที่ดี และมีการตอบรับจากชุมชนมากขึ้น

ต่อมาในปี 2547 ได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มมากขึ้น เช่น การร่วมปล่อยสัตว์น้ำ การร่วมกำหนดกฎกติกาการทำประมง ร่วมในการดูแลเป็นหูเป็นตาในการทำเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย เป็น

ต้น และขยายเขตพื้นที่ดำเนินการครอบคลุมทั่วทั้งทะเลสาบสงขลา ส่วนการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำมีการทดลอง อนุบาลในที่ล้อมขัง เช่น กระชัง หรือ คอกพร้อมทั้งมีการทำงานบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงาน ของกรม ประมง ในรูปแบบคณะทำงานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน มีกิจกรรมการสำรวจสถานะแวดล้อมที่มีผลต่อ การประมง การพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา การจัด ระเบียบเครื่องมือประมง งานเผยแพร่และให้บริการข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น แผนที่แสดง บริเวณที่เลี้ยงปลาในกระชัง เครื่องมือประมงประจำที่ ประเภท ไช้หนัง โพงพาง โม่ระระ บาม ยอขันช่อ และเขต ที่รักษาพืชพันธุ์ เป็นต้น

ปี 2548 การดำเนินงานมีการพัฒนาบทบาทของชุมชนมากขึ้น เช่น กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดย ชุมชน รวมทุกหน่วยงานมีการสร้างเขตฟาร์มฯ 20 เขต ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำทั้งสิ้น 54,749,000 ตัว ได้แก่ กุ้ง กูลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งแชบ๊วย ปลากระพงขาว ปลากดแก้ว ปลากดเหลือง ปลาดุกอูย ปลาบู่ และปลากะแห เป็นต้น และสัตว์น้ำปล่อยนอกโครงการอีก 69,410,000 ตัว มีการกำหนดกฎกติกาในการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรสัตว์น้ำ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ทางการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น การนำเขตพื้นที่ฟาร์มทะเลที่มีการดำเนินการ พื้นที่ที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจังหวัดสงขลา แผนที่แสดง แอวกะพงพางที่ยินยอมปรับเปลี่ยนอาชีพ และแผนที่นำเสนอแนวเขตรองน้ำเพื่อจัดระเบียบเครื่องมือประมงใน ทะเลสาบสงขลา ตลอดจนการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมงและจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัคร อนุรักษ์ทรัพยากรประมง

ปี 2549 การดำเนินงานของกิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน ยังคงสร้างบทบาทในการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการฟื้นฟู อนุรักษ์ และดูแลการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งในปีนี้มีสร้างเขต ฟาร์มทะเลใหม่และต่อเนื่องรวม 20 เขต ทั้งเป็นพื้นที่เขตเก่าและสร้างขยายเขตพื้นที่ใหม่ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ได้แก่ กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม ปลากระพงขาว ปลาหมอไทย ปลากดเหลือง ปลาดุกอูย เป็นต้น จำนวน 75,075,000 ตัว มีการติดตามประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำทุกเดือน พบสัตว์น้ำชนิดเด่น ได้แก่ กุ้ง ก้ามกราม 36,702 กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ 16,350 กิโลกรัม ปลากดเหลือง 3,345 กิโลกรัม ปลากระพงขาว 8,172 กิโลกรัม ปลาดุกอูย 34,427 กิโลกรัม และปลาตะกรับ 3,370 กิโลกรัม เป็นต้น นอกจากนี้ได้มีโครงการต่างๆ เพิ่มขึ้นอีก 3 โครงการเพื่อให้ความสอดคล้องและเกิดผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์ น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เพื่อวิจัยวิถีชีวิตและทำการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่ ปลาพรหม หัวเหม็น ปลาลำปำ ปลาดุกลำพัน ปลาทุ่ม เป็นต้น โครงการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง และโครงการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ที่ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความหลากหลาย

ประสิทธิภาพการทำงานประมงและการพัฒนาพื้นที่นากุ้งร้างรอบทะเลสาบสงขลา

ปี 2550 ได้ดำเนินการทั้งหมดที่ได้ทำมาตั้งแต่ปี 2542 ควบคู่ไปพร้อมกันและมีความรับผิดชอบในการดำเนินของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้ครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลาตามแต่ความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเป็นหลัก กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และชุมชนมีความพร้อมในการดำเนินงาน ทั้งเขตฟาร์มฯ เก่าและใหม่ทั้งหมด 20 เขต อยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลา 8 เขต จังหวัดพัทลุง 7 เขต และจังหวัดนครศรีธรรมราช 5 เขต ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำตามความเหมาะสมแต่ละพื้นที่ จำนวน 73,340,000 ตัว จากการประเมินผลผลิตทั้งปี พบว่า จากทำขึ้นสัตว์น้ำมีชนิดเด่น เช่น กุ้งก้ามกราม 28,305 กิโลกรัม ปลาตุ๊กต๋อ 33,126 กิโลกรัม ปลากดเหลือง 11,717 กิโลกรัม ปลาตะเพียนขาว 309 กิโลกรัม และปลาดำ 8,612 กิโลกรัม เป็นต้น โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่ ปลาดุกทะเล ปลาดุกดำน ปลาแขยงนวล เมื่อเพาะพันธุ์ได้แล้ว ก็ทำการปล่อยเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลาย เช่น ปลาแก้มขี้ ปลาพรหมหัวเหม็น และปลาตะกรับ

ปี 2551 การดำเนินการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชนได้มีความเข้มแข็งและขยายเขตพื้นที่ดำเนินการต่อไปเรื่อยๆ ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมทั่วทั้งทะเลสาบสงขลา จำนวนเขตฟาร์มที่เข้าร่วมและจัดตั้งเขตฟาร์มฯ 20 เขต ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 73,790,000 ตัว ในส่วนโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งก็ได้มีการจัดเก็บข้อมูลทางด้านเครื่องมือประมง แหล่งเพาะเลี้ยงการประมง พื้นที่เขตฟาร์มทะเลที่ทุกหน่วยงานดำเนินการ ตลอดจนจัดทำแผนที่แสดงแบบจำลองคุณภาพน้ำในตัวแปรด้านความเค็ม และแบบจำลองความซุกซุ่มและองค์ประกอบสัตว์หน้าดิน เป็นต้น โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ได้มีการเฝ้าระวังตรวจตรากันอย่างเข้มแข็งพร้อมกับการสร้างเครือข่ายเพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแลการทำงานประมงที่ผิดกฎหมาย โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ก็ได้มีการรวบรวมพ่อแม่พันธุ์และผลิตลูกพันธุ์เพื่อปล่อยคืนสู่ทะเลสาบสงขลา เช่น ปลากะพงดำ ปลาชะโอน ปลาแก้มขี้ ปลาแขยงนวล ปลาพรหมหัวเหม็น และปลาลำปำ เป็นต้น โครงการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ในพื้นที่นากุ้งร้าง ได้ดำเนินการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมความรู้แก่เกษตรกรในการจัดการเลี้ยงพันธุ์สัตว์น้ำชนิดอื่นๆ เพื่อการใช้ประโยชน์ในนากุ้งร้าง เช่น การเลี้ยงปลากะพงขาวร่วมกับปลาตะกรับ เป็นต้น การประเมินผลผลิตจากทำขึ้นสัตว์น้ำในปี 2551 ชนิดสัตว์น้ำที่ทำการปล่อยในพื้นที่ดำเนินการ ได้แก่ กุ้งก้ามกราม 65,197 กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ 8,230 กิโลกรัม กุ้งแชบ๊วย 32,318 กิโลกรัม ปลาแขยงนวล 667 กิโลกรัม ปลาชะโอน 465 กิโลกรัม เป็นต้น

ปี 2552 การฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาได้มีการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

ทั้งหน่วยงานกรมประมง ส่วนบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ตลอดจนชาวประมง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้นในทุกโครงการ และขยายเขตฟาร์มทะเลเพื่อให้ครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลาดำเนินการในส่วนหนึ่งของเขตฟาร์มฯ ที่ดูแลต่อเนื่องและขยายพื้นที่สร้างเขตใหม่ รวม 20 เขต ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 61,371,000 ตัว พบผลผลิตจากการสำรวจสัตว์น้ำชนิดเด่น ได้แก่ กุ้งก้ามกราม 178,688 กิโลกรัม กุ้งแชบ๊วย 37,448 กิโลกรัม กุ้งหัวมัน 22,503 กิโลกรัม ปลาตกคันหลาว 86,940 กิโลกรัม ปลาช่อน 58,595 กิโลกรัม ปลาตุกทะเล 24,533 กิโลกรัม ปลาตะเพียนขาว 16,443 กิโลกรัม ปลาตุกอุย 8,360 กิโลกรัม และปลาตะกรับ 1,790 กิโลกรัม เป็นต้น ซึ่งจากการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ตั้งแต่ปี 2546 ถึง 2551 พบชนิดสัตว์น้ำที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ กุ้งก้ามกราม ปลาตกเหลือง ปลาตะเพียนขาว เป็นต้น ตลอดจนการหาแนวทางเพื่อขยายผลให้แก่ชาวประมงในการบริหารจัดการนำไปสู่ความยั่งยืน เช่น การจัดตั้งแพปลาชุมชนเพื่อรับซื้อพันธุ์สัตว์น้ำจากสมาชิกชาวประมงด้วยกัน การสำรวจศึกษาพื้นที่ที่ศักยภาพเหมาะสมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ศึกษาชนิดพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดหาแหล่งเลี้ยงที่ไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ปี 2553 หน่วยงานกรมประมงได้ดำเนินการภายใต้แผนบูรณาการเช่นเดิม ได้แก่ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชนต่อเนื่องเพื่อต่อยอดและสร้างเขตใหม่รวม 20 เขต มีการปล่อยสัตว์น้ำ จำนวน 61,583,400 ตัว ได้แก่ กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งแชบ๊วย ปลากระพงขาว ปลาตะเพียนขาว ปลาตกเหลือง ปลาตุกอุย ปลาหมอไทย และปลายี่สกเทศ เป็นต้น พบผลผลิตจากการสำรวจสัตว์น้ำชนิดเด่น ได้แก่ กุ้งก้ามกราม 84,574.5 กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ 49,310.5 กิโลกรัม กุ้งแชบ๊วย 148,147.5 กิโลกรัม กุ้งหัวมัน 21,530 กิโลกรัม ปลาตกคันหลาว 117,592.5 กิโลกรัม ปลาตกเหลือง 7,520 กิโลกรัม ปลาตะเพียนขาว 15,295 กิโลกรัม ปลาตุกอุย 5,527.5 กิโลกรัม ปลาโสด 22,790 กิโลกรัม และปลาตะกรับ 1,045 กิโลกรัม เป็นต้น โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย โดยเฝ้าระวังการลักลอบทำการประมงที่ใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย เช่น อวนรุน อวนล้อม เป็นต้น โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการแสดงแผนที่ผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำ และแสดงผลผลิตสัตว์น้ำมากที่สุด 5 อันดับ เป็นต้น โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้มีการพันธุ์ปลาตะกรับ ปลากระพงดำ ปลาพรหมหัวเหม็น ปลาลำปำ ปลาบู่ทราย ปลาแก้มขี้ ปลาแขยงนวล และปลาชะโอน เป็นต้น โครงการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ในพื้นที่นากุ้งร้าง เช่น การเลี้ยงกุ้งขาวร่วมกับปลาหับทิม โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ดำเนินการในพื้นที่ตำบลสิงห์หม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำนวนผู้เข้าร่วม 20 ราย ได้ปรับเปลี่ยนไซนั้ง จำนวน 83

ช่อง โดยได้ปรับเปลี่ยนเป็นอวนลอยปลาและอวนลอยกุ้งใช้ทำการประมงแทน โครงการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสมดำเนินการในพื้นที่หมู่ 2 ตำบลนาทับ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา โครงการจัดตั้งประมงอาสาประจำตำบลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงพื้นที่ดำเนินการ อำเภोजะนะ จังหวัดนครศรีธรรมราช และโครงการติดตามประเมินผล ซึ่งในทุกโครงการต่างก็มีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางนำไปสู่ความยั่งยืน

ปี 2554 หน่วยงานกรมประมงได้บูรณาการร่วมกันเพื่อประสานกำลังและจัดแบ่งภาระหน้าที่เพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างรายได้สร้างความมั่นคงให้แก่ชุมชน และดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและเพิ่มบทบาทของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน ซึ่งในหลายๆ กิจกรรมชุมชนจะเป็นผู้ดำเนินการเอง เช่น กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชนรวม 21 เขต พบผลผลิตจากการสำรวจสัตว์น้ำชนิดเด่น ได้แก่ กุ้งก้ามกราม 167,510 กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ 10,992.5 กิโลกรัม กุ้งแชบ๊วย 36,257.5 กิโลกรัม กุ้งหัวมัน 90,382.5 กิโลกรัม ปลากดคันทลาว 54,775 กิโลกรัม ปลากดเหลือง 3,615 กิโลกรัม ปลาตะเพียนขาว 2,467.5 กิโลกรัม ปลาดุกอุย 20,510 กิโลกรัม ปลาโสด 14,912.5 กิโลกรัม และปูทะเล 5,107.5 กิโลกรัม เป็นต้น มีการสำรวจครีวเรือและประเมินการจับสัตว์น้ำจากเครื่องมือ พบจำนวนครีวเรือทำการประมงจำนวน 11,193 ครีวเรือ 154 หมู่บ้าน 34 ตำบล เครื่องมือประมงในปี 2554 จำนวน 10 ชนิด ได้แก่ ชำแห ไชนั้ง เบ็ด โพงพาง ไชนอน ไชปลา ไชกุงนา และยอ ซึ่งผลการจับสัตว์น้ำจากการลงแรงทำการประมง 12,564.26 ตัน นอกจากนี้มีกิจกรรมการจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำเพื่อชุมชน และการสร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์สัตว์น้ำที่มีไข่ เป็นต้น

ปี 2555 นอกจากการดำเนินกิจกรรมที่สามารถเพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้แก่ชุมชนที่ผ่านมา เช่น การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน การเพาะพันธุ์และผลิตพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์เพื่อเพิ่มความหลากหลายแล้ว ก็มีกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำ การถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย เป็นต้น กิจกรรมการบริหารจัดการ ควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ซึ่งในหลายๆ กิจกรรมสามารถทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรในทะเลสาบเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการสำรวจปริมาณสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ในปี 2555 จำนวน 1,402,891 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี 2554 จำนวน 236,103 กิโลกรัม พบผลผลิตจากการสำรวจสัตว์น้ำชนิดเด่น ได้แก่ กุ้งก้ามกราม 138,082.5 กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ 2,877.5 กิโลกรัม กุ้งแชบ๊วย 26,660 กิโลกรัม กุ้งหัวมัน 295,505 กิโลกรัม ปลากดขี้ลิง 3,515 กิโลกรัม ปลากดเหลือง 7,567.5 กิโลกรัม ปลาตะเพียนขาว 9,430 กิโลกรัม ปลาดุกอุย 7,982.5

กิโลกรัม ปลาสด 16,620 กิโลกรัม และปูม้า 13,675 กิโลกรัม เป็นต้น และจากการประเมินผลการจับสัตว์น้ำจากการลงแรงทำการประมงในทะเลสาบสงขลา ปี 2554 และ ปี 2555 พบว่า ปริมาณการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบอยู่ที่ 12,564.26 ตัน และ 14,146.24 ตัน พบเครื่องมือประมงที่ใช้จับสัตว์น้ำทั้งหมด 13 ชนิด พบที่ใช้ในปี 2554 จำนวน 10 ชนิด และปี 2555 จำนวน 11 ชนิด จากจำนวนครัวเรือนชาวประมง 11,193 ครัวเรือน 154 หมู่บ้าน 34 ตำบล

ปี 2556 การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ สามารถเพิ่มผลผลิตทรัพยากรสัตว์น้ำ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในทะเลสาบสงขลา เพื่อนำไปสู่แนวทางการบริหารจัดการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอย่างยั่งยืน โดยเน้นให้ชุมชนมีบทบาทมากขึ้น เพื่อที่สามารถดำเนินการได้โดยพึ่งพาตนเอง ซึ่งกรมประมงและหน่วยงานต่างๆ จะเป็นพี่เลี้ยงคอยให้ความช่วยเหลือ ประสานงาน ในส่วนของการดำเนินงานจากการสำรวจปริมาณสัตว์น้ำ พบชนิดเด่นที่เป็นผลผลิตจากการปล่อยในเขตฟาร์มทะเล ได้แก่ กุ้งก้ามกราม 114,460 กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ 17,482.5 กิโลกรัม ปลากดเหลือง 18,432.5 กิโลกรัม ปลากระพงขาว 2,575 กิโลกรัม ปลาตะกรับ 15,407.5 กิโลกรัม ปลาตะเพียนขาว 22,055 กิโลกรัม ปลาหมอไทย 1,630.0 กิโลกรัม ปลาลำปำ (กระแห) 5.0 กิโลกรัม ปลายี่สกเทศ 675.0 กิโลกรัม ปลาเนื้ออ่อน 50.0 กิโลกรัม ปลาดุกอุย 2,900.0 กิโลกรัม ปลาชะโอน 262.5 กิโลกรัม และปลาบู่ทราย 1,945 กิโลกรัม นอกจากนี้ชนิดเด่นที่เป็นผลผลิตจากธรรมชาติคือ กุ้งหัวมัน 433,912.5 กิโลกรัม และปูดำ 12,400.0 กิโลกรัม ทั้งนี้เป็นผลจากการทำงานร่วมกัน ทั้งการบริหารจัดการควบคุมการใช้เครื่องมือที่ผิดกฎหมายและการปล่อยสัตว์น้ำชนิดที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เป็นต้น

ปี 2557 สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะด้านการฟื้นฟูทรัพยากรประมง ก็มีกิจกรรมการจัดตั้งแพปลาชุมชน ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ ลดการถูกกีดกันด้านราคาสัตว์น้ำ กิจกรรมการรวบรวมพ่อแม่พันธุ์เพื่อทำธนาคารสัตว์น้ำ ที่เป็นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ไม่จับกินสัตว์น้ำที่มีไข่ การสร้างฟาร์มสาธิตการเลี้ยงปลาทะเลระบบปิด ซึ่งเป็นแนวทางขบวนการหนึ่งที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเป็นผู้จับมาเป็นการเลี้ยงบ้าง การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนสร้างจิตสำนึกให้รู้จักรักษาทรัพยากรประมงร่วมกัน เพื่อเติมเต็มให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตัวเองได้ต่อไปสู่ความยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ในรูปแบบฟาร์มทะเล/ฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน สร้างรายได้ให้กับชาวประมง ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารของชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา

ตารางที่ 1 โครงการ/กิจกรรม ที่ดำเนินการในปี 2557 จำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
1. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา 1.1 การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ❖ สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ❖ สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
1.2 การสำรวจสถานะทรัพยากรประมง และประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
1.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการ ประมง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ❖ สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช
1.4 การจัดตั้งแพปลาชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
1.5 การรวบรวมพ่อแม่พันธุ์เพื่อทำธนาคารสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
1.6 การสร้างฟาร์มสาธิตการเลี้ยงปลาทะเลระบบ ปิด	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
1.7 การอนุบาลสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
1.8 ติดตามผล และประชาสัมพันธ์โครงการ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
2. โครงการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง ❖ หน่วยป้องกันและปราบปรามการประมงน้ำจืดพัทลุง
3. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการ ประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
4. โครงการเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
5. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ❖ สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
6. โครงการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย	❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา
7. โครงการบริหารโครงการ และประเมินผล	❖ กองแผนงานและนโยบาย

ตารางที่ 2 แผนการปฏิบัติงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี 2557

โครงการ / กิจกรรม	แผน
1. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา <ul style="list-style-type: none"> ● การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน (การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ) ● การสำรวจทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ ● การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง ● การจัดตั้งแพปลาชุมชน ● การรวบรวมพ่อแม่พันธุ์เพื่อทำธนาคารสัตว์น้ำ ● การสร้างฟาร์มสาธิตการเลี้ยงปลาทะเลระบบปิด ● การอนุบาลสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ● การติดตามผล และประชาสัมพันธ์ 	20 เขต/ 60 ล้านตัว 1 เรื่อง/ 12 ครั้ง 20 ชุมชน/ 400 คน 4 เขต 4 เขต 1 ฟาร์ม 100,000 ตัว 12 ครั้ง
2. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย	12 ครั้ง
3. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1 ศูนย์/ ร้อยละ 100
4. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ <ul style="list-style-type: none"> ● วิจัยวิถีชีวิตของสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ● เพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ 	3 เรื่อง/ 3 ชนิด 3 เรื่อง/ ร้อยละ 100 /1.60 ล้านตัว
5. โครงการเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน ● กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ค่ายเยาวชน) ● จัดทำจดหมายข่าว 	12 ครั้ง 100 ราย 6 ฉบับ

<p>6. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงพร้อมกับปรับเปลี่ยนและส่งเสริมอาชีพให้ผู้ได้รับผลกระทบ โดยให้ยุติการใช้เครื่องมือโพงพาง 	<p>20 ราย</p>
---	---------------

ผลการดำเนินงานปี 2557

1. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

กิจกรรมย่อยที่ 1 การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง

สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช

ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม มีความอุดมสมบูรณ์ที่จะเป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำวัยอ่อน ชุมชนตอบรับเข้ามามีส่วนร่วม พร้อมทั้งจะดำเนินกิจกรรม เพื่อจัดทำเขตฟาร์มทะเล มีการดูแลทรัพยากร ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ซึ่งในกิจกรรมนี้ หลายหน่วยงานของกรมประมงในพื้นที่รอบทะเลสาบสงขลา แบ่งเขตการรับผิดชอบดำเนินการ จัดสร้างเขตฟาร์มทะเลและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ รวม 20 เขต ได้แก่

1. เขตพื้นที่ฟาร์มทะเลตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (เขตเก่า)
2. เขตพื้นที่ฟาร์มทะเลตำบลคูชูด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (เขตเก่า)
3. เขตพื้นที่ฟาร์มทะเลตำบลคลองรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (เขตเก่า)
4. เขตพื้นที่ฟาร์มทะเล หมู่ 2-5 ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา (เขตใหม่ขยายพื้นที่เขตต่อจากเดิมปี 2556)
5. เขตพื้นที่ฟาร์มทะเล หมู่ 2-4 ตำบลโรง อำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา (เขตใหม่ ขยายพื้นที่เขตต่อจากเดิมปี 2556)
6. เขตพื้นที่ฟาร์มทะเล หมู่ 2 และ 4 ตำบลเกาะหมาก อำเภopakพะยูน จังหวัดพัทลุง (เขตใหม่ ขยาย

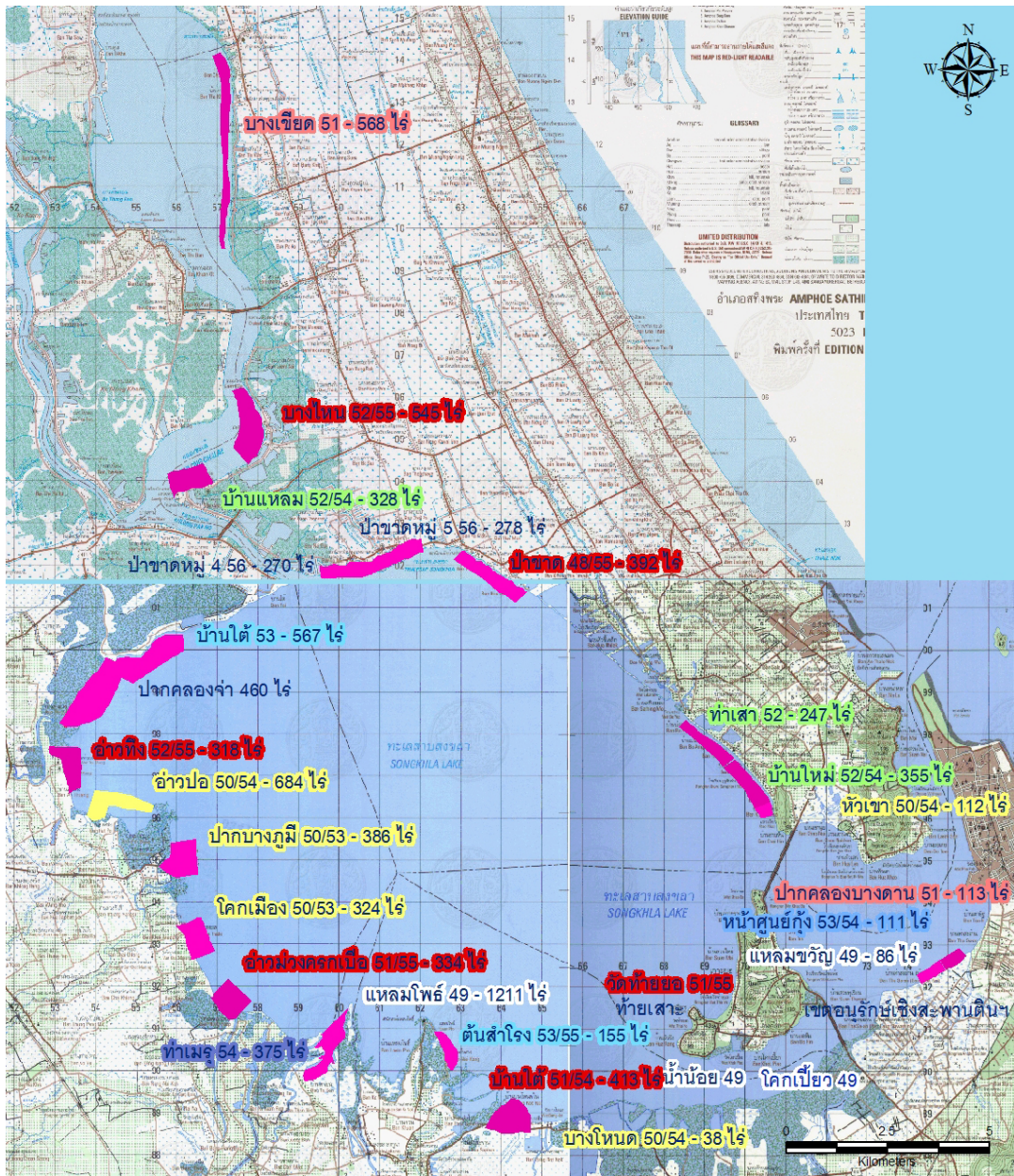
พื้นที่เขตต่อจากเดิมปี 2556)

7. เขตพื้นที่ฟาร์มทะเลตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง (เขตเก่า)
8. เขตฟาร์มทะเลบ้านทุ่งบัว ม. 1 ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา (เขตใหม่)
9. เขตฟาร์มทะเลบ้านหัวป่า ม.1 และ 6 ต.บ้านขาว อ.ระโนด จ.สงขลา (เขตเก่า)
10. เขตฟาร์มทะเลบ้านโคกเปี้ยว ม. 5 ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา (เขตเก่า)
11. เขตฟาร์มทะเลบ้านปากบางภูมิ ม.3 ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา (เขตเก่า)
12. เขตฟาร์มทะเลบ้านปากคลอง-บางตาน ม.8 ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา (เขตเก่า)
13. เขตฟาร์มทะเลบ้านบางโหนด ม.1 และ 2 ต. คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา (เขตเก่า)
14. เขตฟาร์มทะเลบ้านท่าเสา ม.2 ต.สทิงหม้อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา (เขตเก่า)
15. เขตฟาร์มสัตว์น้ำบ้านบางม่วง ม.3 ต.ฝาละมี อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง
16. เขตฟาร์มสัตว์น้ำบ้านคลองอาน ม.14 ต.นาปะขอ อ.บางแก้ว จ.พัทลุง
17. เขตฟาร์มสัตว์น้ำอ่าวท่าต่อเรือ ม.5 ต.จองถนน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง
18. เขตฟาร์มสัตว์น้ำบ้านนอกทุ่ง ม.6 ต.ลำป่า อ.เมือง จ.พัทลุง
19. เขตฟาร์มสัตว์น้ำบ้านปากพล ม.9 ต.นาปะขอ อ.บางแก้ว จ.พัทลุง
20. เขตฟาร์มสัตว์น้ำบ้านทะเลน้อย ม.1-2 ต.พนาสูง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

สัตว์น้ำที่ปล่อยรวมทั้งสิ้น 63.35 ล้านตัว ได้แก่

1. กุ้งกุลาดำ 27.09 ล้านตัว
2. กุ้งแชบ๊วย 17.23 ล้านตัว
3. กุ้งก้ามกราม 17.82 ล้านตัว
4. ปลากระพงขาว 0.1 ล้านตัว
5. ปลานวลจันทร์ทะเล 0.11 ล้านตัว
6. ปูม้า 1 ล้านตัว

ภาพที่ 1 แสดงแผนที่การสร้างเขตฟาร์มทะเล ปี 2557 และการปักเขตฟาร์มทะเล

หน่วยงานผลิตพันธุ์สัตว์น้ำที่นำมาปล่อยในโครงการฯ

1. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช เป็นฝ่ายผลิตเพื่อส่งไปยังสถาบันฯ นำไปปล่อยในพื้นที่ดำเนินการ กุ้งกุลาดำ 2 ล้านตัวและปลากะพงขาว 50,000 ตัว
2. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา เป็นฝ่ายผลิตเพื่อส่งไปยังสำนักงานประมงจังหวัดสงขลา นำไปปล่อยในพื้นที่ดำเนินการ กุ้งกุลาดำ 3 ล้านตัว กุ้งแชบ๊วย 5.75 ล้านตัว และปลากะพงขาว 0.25 ล้านตัว
3. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา เพาะขยายพันธุ์ 3 ชนิด ได้แก่ ปลาแก้มช้ำ 1.85 ล้านตัว ปลาแขยงนวล 0.52 ล้านตัว และปลาชะโอน 0.638 ล้านตัว ผลิตปล่อยในเขตพื้นที่ดำเนินการและจัดส่งไปยังสำนักงานประมงจังหวัดสงขลา
4. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช ผลิตปล่อยปลาดุกอูย 2 ล้านตัว ปลาทะเพียนขาว 3.25 ล้านตัว เป็นฝ่ายผลิตเพื่อส่งไปยังสำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช นำไปปล่อยในพื้นที่ดำเนินการ
5. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ผลิตกุ้งก้ามกราม 6.5 ล้านตัว ปลาบ้า 0.8 ล้านตัว ปลาทะเพียนขาว 0.9 ล้านตัว ปลากะแห 2.5 ล้านตัว ปลาบู๋ทราย 0.02 ล้านตัว ชนิดที่ยังไม่ได้ปล่อย คือ ปลาพรหมหัวเหม็น เนื่องจากพ่อแม่พันธุ์ไม่วางไข่ ในส่วนที่ผลิตได้จะปล่อยในพื้นที่ดำเนินการและส่งไปยังสำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง นำไปปล่อยในพื้นที่ดำเนินการ

ภาพที่ 2 การร่วมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในกิจกรรมฟาร์มทะเล

กิจกรรมย่อยที่ 2 การสำรวจสถานะทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ

สำรวจปริมาณสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาในพื้นที่จังหวัดสงขลาและพัทลุง จำนวน 50 จุด ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 ถึงเดือนกันยายน 2557 โดยเก็บตัวอย่างแยกเป็นรายชนิด เดือนละ 1 ครั้งเป็นตัวแทนปริมาณ (น้ำหนัก) สัตว์น้ำ 1 วันของแต่ละเดือน และใน 1 เดือนมีสัตว์น้ำขึ้นทำเฉลี่ย 25 วัน จากนั้นนำข้อมูลมาคำนวณเป็นปริมาณสัตว์น้ำจากทำเป็นรายเดือน ซึ่งตลอดปีงบประมาณ 2557 พบชนิดสัตว์น้ำเศรษฐกิจจากทำขึ้นสัตว์น้ำ จำนวน 101 ชนิด ได้แก่ กุ้งก้ามกราม จำนวน 114,750 กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ จำนวน 19,400 กิโลกรัม กุ้งหัวมัน จำนวน 1,284,017.5 กิโลกรัม ปลากระพงขาว จำนวน 4,900 กิโลกรัม ปูทะเล (ปูขาว) จำนวน 7,480 กิโลกรัม ปูม้า จำนวน 36,650 กิโลกรัม ส่วนสัตว์น้ำที่มีการผลิตปล่อยในกิจกรรมการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่ ปลากดเหลือง จำนวน 10,322.5 กิโลกรัม ปลาตะกรับ จำนวน 9,997.5 กิโลกรัม ปลาตะเพียนขาว จำนวน 22,817.5 กิโลกรัม ปลาบู่ทราย จำนวน 2,715 กิโลกรัม ปลาแก้มช้ำ 125 กิโลกรัม ปลาชะโอน 20 กิโลกรัม ปลาดุกอุย 2,475 กิโลกรัม และปลาแขยงนวล 75 กิโลกรัม เป็นต้น รวมปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากทำทั้งสิ้น 2,683,022.5 กิโลกรัม ดูเพิ่มเติมจากตารางที่ 3

ภาพที่ 3 ตัวอย่างสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สำรวจพบจากทำขึ้นสัตว์น้ำ

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณผลการจับสัตว์น้ำเศรษฐกิจจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ระหว่างเดือนตุลาคม 2556 ถึงเดือนกันยายน 2557

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำที่สำรวจจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 – เดือนกันยายน 2557 (หน่วย : กิโลกรัม)												
	ตค.56	พย.56	ธค.56	มค.57	กพ.57	มีค.57	เมย.57	พค.57	มิย.57	กค.57	สค.57	กย.57	รวม
กั้งกระดาน	-	-	-	-	-	-	7.5	-	-	-	-	-	16,957.5
กั้งตักแตน	-	-	-	-	-	-	50.0	15.0	25.0	-	-	-	90.0
กั้งกำกราม	10,425.0	9,457.5	4,512.5	5,625.0	5,350.0	2,987.5	2,370.0	2,305.0	10,480.0	17,912.5	26,375.0	16,950	114,750.0
กั้งกุลาดำ	5.0	2.5	-	20.0	225.0	70.0	287.5	420.0	3,545.0	2,560.0	7,852.5	4,412.5	19,400.0
กั้งกุลาลาย	50.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	275.0	325.0
กั้งขาว	275.0	50.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	325.0
กั้งแซบวัย/หางแดง	13,625.0	4,425.0	-	-	187.5	2,225.0	10,450.0	14,750.0	3,442.5	2,775.0	3,875.0	4,550.0	60,305.0
กั้งเคย	-	-	-	-	-	250.0	-	-	-	-	-	-	250.0
กั้งฝอย	-	-	-	-	-	-	2,250.0	100.0	4,400.0	250.0	125.0	1,375.0	8,500.0
กั้งนา	15,675.0	14,175.0	10,425.0	12,825.0	15,050.0	15,925.0	8,375.0	8,375.0	9,000.0	3,250.0	1,625.0	500.0	115,200.0
กั้งหัวแข็งใหญ่	-	1,250.0	-	-	2,500.0	-	1,425.0	4,550.0	4,800.0	2,125.0	6,375.0	1,775.0	24,800.0
กั้งหัวแข็งเล็ก	16,375.0	50,250.0	3,750.0	-	15,500.0	30,875.0	5,325.0	23,625.0	29,237.5	20,325.0	12,100.0	28,775.0	236,137.5
กั้งหัวมัน	258,900.0	457,800.0	53,050.0	13,825.0	31,025.0	276,225.0	145,250.0	25,912.5	500.0	580.0	2,075.0	18,875.0	1,284,017.5
ปลากดขี้ลิง	525	3,882.5	1,375.0	2,325.0	1,525.0	1,800.0	1,750.0	2,550.0	1,750.0	850.0	775.0	1,100.0	20,207.5
ปลากดคันหลาว	2,375.0	4,750.0	3,375.0	1,250.0	9,750.0	4,000.0	6,075.0	6,000.0	4,000.0	6,750.0	2,325.0	3,075.0	53,725.0
ปลากดเหลือง	800.0	3,900.0	1,725.0	712.5	925.0	150.0	712.5	500.0	232.5	127.5	175.0	362.5	10,322.5
ปลากะตึ๋ม	200.0	-	-	-	-	-	-	25.0	250.0	-	-	-	475.0
ปลากะทิง	-	25.0	262.5	-	-	-	-	50.0	2.5	-	-	-	340.0
ปลากะทิงไฟ	-	5.0	42.5	50.0	17.5	57.5	32.5	-	-	-	-	-	205.0

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ สํารวจจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 – เดือนกันยายน 2557 (หน่วย : กิโลกรัม)												
	ตค.56	พย.56	ธค.56	มค.57	กพ.57	มีค.57	เมย.57	พค.57	มิย.57	กค.57	สค.57	กย.57	รวม
ปลากระโทงตัวร้าย	10.0	37.5	-	2.5	7.5	12.5	15.0	27.5	-	-	-	-	112.5
ปลากระทุงเหวปากแดง	-	50.0	-	187.5	32.5	-	-	500.0	1,075.0	125.0	-	-	1,970.0
ปลากระทุงเหวเมื่อง	-	-	-	-	175.0	925.0	80.0	-	-	5.0	75.0	-	1,260.0
ปลากระบอกขาว	475.0	2,075.0	1,150.0	300.0	187.5	175.0	12.5	587.5	300.0	1,122.5	775.0	2,375.0	9,535.0
ปลากระเบน	-	5.0	50.0	262.5	12.5	-	-	-	12.5	25.0	-	-	367.5
ปลากุร่าย	2.5	-	-	-	-	-	-	12.5	12.5	25.0	25.0	75.0	152.5
ปลากะพงข้างปาน	12.5	100.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	112.5
ปลากะพงขาว	25.0	375.0	4,000.0	375.0	87.5	-	-	25.0	-	12.5	-	-	4,900.0
ปลากะพงหิน	250.0	462.5	175.0	287.5	175.0	125.0	77.5	30.0	42.5	57.5	50.0	200.0	1,932.5
ปลากะตัก	25.0	100.0	12.5	-	500.0	675.0	-	-	-	-	-	125.0	1,437.5
ปลากุเร	-	-	-	-	7.5	-	-	-	-	-	-	-	7.5
ปลาเก๋าดอกแดง	25.0	375.0	-	-	-	-	-	-	-	-	25.0	-	425.0
ปลาแก้มขี้	-	-	-	-	-	-	125.0	-	-	-	-	-	125.0
ปลาขาว	-	-	75.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75.0
ปลาข้างลายแถบโค้ง	-	-	-	-	-	-	-	2.5	2.5	-	-	-	5.0
ปลาซีชม	3,925.0	2,400.0	-	25.0	375.0	25.0	-	200.0	830.0	75.0	125.0	700.0	8,680.0
ปลาซีจิ้น	25.0	25.0	12.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	62.5
ปลาเขือ	-	-	1,025.0	-	50.0	25.0	-	-	-	-	-	-	1,100.0
ปลาแขยงนวล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75.0	75.0
ปลาแขยงหนู	1,250.0	225.0	75.0	-	-	-	-	-	-	25.0	-	-	1,575.0

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ สํารวจจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 – เดือนกันยายน 2557 (หน่วย : กิโลกรัม)												
	ตค.56	พย.56	ธค.56	มค.57	กพ.57	มีค.57	เมย.57	พค.57	มิย.57	กค.57	สค.57	กย.57	รวม
ปลาโคบ	275.0	600.0	500.0	225.0	75.0	125.0	187.5	175.0	602.5	475.0	200.0	317.5	3,757.5
ปลาควาย	-	-	-	-	-	-	-	7.5	72.5	252.5	50.0	162.5	545.0
ปลาจระเม่นน้ำจืด	-	-	50.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50.0
ปลาจิ้มฟันจระเข้	2,075.0	2,375.0	600.0	1,450.0	750.0	675.0	2,915.0	7,525.0	1,000.0	690.0	150.0	112.5	20,317.5
ปลาช่อน	10,025.0	4,725.0	7,300.0	4,600.0	4,700.0	7,475.0	4,800.0	4,600.0	2,425.0	4,625.0	4,600.0	4,625.0	64,500.0
ปลาช่อนไซ	-	-	-	-	125.0	-	-	12.5	-	-	-	-	137.5
ปลาชะโด	125.0	425.0	750.0	750.0	105.0	125.0	375.0	125.0	125.0	1,675.0	550.0	-	5,130.0
ปลาชะโอน	5.0	-	-	-	-	-	-	15.0	-	-	-	-	20.0
ปลาชิวควาย	-	-	250.0	-	-	25.0	25.0	-	350.0	-	-	-	650.0
ปลาชิวไม้ไผ่	50.0	-	-	50.0	-	-	-	250.0	-	-	25.0	-	375.0
ปลาชิวทางกรรไกร	25.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25.0
ปลาชีกเดียว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50.0	-	-	50.0
ปลาดุกทะเล	6,275.0	9,100.0	8,000.0	4,500.0	2,387.5	1,750.0	975.0	3,550.0	4,950.0	6,562.5	5,012.5	11,550.0	64,612.5
ปลาดุกอูย	700.0	575.0	100.0	75.0	225.0	262.5	100.0	87.5	87.5	175.0	25.0	62.5	2,475.0
ปลาดุกรัสเซีย	-	-	25.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25.0
ปลาตะกรับ	662.5	650.0	725.0	800.0	255.0	412.5	1,337.5	727.5	2,025.0	1,190.0	600.0	612.5	9,997.5
ปลาตะเพียนขาว	425.0	350.0	250.0	5,875.0	1,675.0	3,625.0	6,400.0	2,875.0	650.0	592.5	-	100.0	22,817.5
ปลาดาดแดง	4,500.0	625.0	100.0	50.0	125.0	50.0	25.0	125.0	450.0	-	75.0	100.0	6,225.0
ปลาดาดเหลือง	-	-	7.5	7.5	10.0	-	-	-	-	-	-	-	25.0
ปลาทราย	-	300.0	-	7.5	-	50.0	250.0	-	-	-	-	200.0	807.5

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ สํารวจจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 – เดือนกันยายน 2557 (หน่วย : กิโลกรัม)												
	ตค.56	พย.56	ธค.56	มค.57	กพ.57	มีค.57	เมย.57	พค.57	มิย.57	กค.57	สค.57	กย.57	รวม
ปลาซาก	12.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12.5
ปลาสด	14,387.5	4,500.0	650.0	5,200.0	3,745.0	4,525.0	2,865.0	3,375.0	2,527.5	3,077.5	5,862.5	6,725.0	57,440.0
ปลาสด	495.0	25.0		300.0	50.0	600.0	377.5	162.5	225.0	400.0	425.0		3,060.0
ปลาสดหิน	150.0	150.0	37.5	-	-	-	-	27.5	207.5	127.5	125.0	80.0	905.0
ปลาสวย	-	-	250.0	-	25.0	-	-	-	-	-	-	-	275.0
ปลาเสือพ่นน้ำ	-	-	-	-	12.5	-	2.5	5.0	-	7.5	25.0	-	52.5
ปลาเสือสุมาตรา	-	-	-	-		-	5.0		125.0	-	-	-	130.0
ปลาโสด/กระسوبซีด	8,725.0	4,350.0	1,100.0	3,075.0	3,112.5	2,450.0	1,525.0	625.0	1,025.0	690.0	1,050.0	2,775.0	30,502.5
ปลาหมอช้างเหยียบ	1,975.0	1,650.0	2,750.0	1,525.0	2,875.0	1,825.0	1,352.5	3,175.0	2,150.0	1,940.0	3,625.0	3,775.0	28,617.5
ปลาหมอไทย	27.5	-	450.0	275.0	50.0	-	295.0	100.0	150.0	150.0	150.0	-	1,647.5
ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน	2,300.0	6,180.0	16,575.0	21,250.0	35,012.5	6,150.0	8,550.0	29,550.0	17,125.0	9,837.5	11,112.5	12,200.0	175,842.5
ปลาหัวอ่อนหนวดแข็ง	487.5	575.0	-	-	-	1,200.0	1,375.0	2,875.0	7,500.0	2,625.0	7,550.0	8,087.5	32,275.0
ปลาหางแดง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150.0	-	-	150.0
ปลาเห็ดโคน	250.0	25.0	375.0	25.0	-	-	-	25.0	-	125.0	-	-	825.0
ปลาอีฆ้อง/อุบ/คางคก	50.0	500.0	12.5	700.0	187.5	237.5	12.5	25.0	5.0	325.0	375.0	275.0	2,705.0
ปลาไหล	7.5	375.0	425.0	650.0	125.0	25.0	25.0	62.5	75.0	150.0	-	37.5	1,957.5
ปูดำ	237.5	950.0	-	-	137.5	1,300.0	2,637.5	597.5	482.5	687.5	275.0	175.0	7,480.0
ปูม้า	8,200.0	6,000.0	-	-	25.0	-	4,950.0	5,800.0	1,925.0	1,325.0	6,275.0	2,150.0	36,650.0
ปูใบ้	12.5	125.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	137.5
ปูหิน	-	525.0	-	-	-	-	125.0	50.0	5.0	250.0	-	-	955.0

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ สํารวจจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 – เดือนกันยายน 2557 (หน่วย : กิโลกรัม)												
	ตค.56	พย.56	ธค.56	มค.57	กพ.57	มีค.57	เมย.57	พค.57	มิย.57	กค.57	สค.57	กย.57	รวม
ปูดาว	-		-	-	-	-	-	-	250.0	-	-	-	250.0
หมึกกะตอย	-	125	-	-	-	-	125.0	-	-	-	-	-	250.0
รวม	395,997.5	614,695.0	166,912.5	101,450.0	141,897.5	371,005.0	229,005.0	160,910.0	124,055.0	101,560.0	117,107.5	141,475.0	2,683,022.5

กิจกรรมย่อยที่ 3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง

สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช

หลักสูตรที่ 1 “การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มประมงและการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาอย่างยั่งยืน” จำนวน 3 รุ่น 82 คน ระหว่างวันที่ 4-6 กุมภาพันธ์ 2557 ได้แก่ ชุมชนฟาร์มทะเล หมู่ 2 ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ชุมชนเขตฟาร์มทะเล หมู่ 2 ตำบลโรง อำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา และชุมชนเขตฟาร์มทะเล หมู่ 4 ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

หลักสูตรที่ 2 “สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเพื่อพัฒนาฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำจืด” จำนวน 1 รุ่น 6 ชุมชน 124 ราย ระหว่างวันที่ 20-21 กุมภาพันธ์ 2557 ณ โรงแรมลำปารีสอร์ท อ.เมือง จ.พัทลุง

หลักสูตรที่ 3 “การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา” จำนวน 6 รุ่น 120 ราย ระหว่างวันที่ 18-28 กุมภาพันธ์ 2557 ได้แก่ ชุมชนบ้านทุ่งบัว ม. 1 ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา ชุมชนบ้านหัวป่า ม. 1,6 ต.บ้านขาว อ.ระโนด จ.สงขลา ชุมชนวัดโคกเปี้ยว ม. 5 ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา ชุมชนบ้านปากบางภูมิ ม.3 ต.รัษฎา อ.ควนเนียง จ.สงขลา ชุมชนบ้านปากคลอง-บางदान ม.8 ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา ชุมชนบ้านบางโหนด ม. 1,2 ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และชุมชนบ้านท่าเสา ม.2 ต.สทิงหม้อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา

ภาพที่ 4 การจัดฝึกอบรมประมงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

กิจกรรมย่อยที่ 4 การจัดตั้งแพปลาชุมชน

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

1. แพปลาชุมชน หมู่ 4 ตำบลคูซูด ผล : ประสบความสำเร็จที่ดี บริหารจัดการเองได้จากเริ่มต้นสมาชิก 17 ราย ปัจจุบัน 200 ราย มีการจัดตั้งคณะกรรมการ โดยรับสมัครสมาชิก คุณสมบัติของสมาชิกต้องทำอาชีพประมง และสมาชิกแต่ละคนถือหุ้นได้เพียงคนละ 1 หุ้นๆ ละ 100 บาท เริ่มแรกมีสมาชิก 17 คน ช่วงแรกไม่ได้คิดรูปแบบที่ซับซ้อน เพียงแค่ให้มีกรรมการและกำหนดเปอร์เซ็นต์ในการปันผลคืนสมาชิกและสร้างกติกาขึ้นมา โดยปันผลจากกำไรที่ได้รับแต่ละเดือน ร้อยละ 70 ปันผลคืนสมาชิก ร้อยละ 15 เป็นค่าตอบแทนกรรมการและร้อยละ 15 ตั้งเป็นกองทุนฟื้นฟู เพื่อซื้อพันธุ์กุ้งและพันธุ์ปลามาปล่อยลงทะเลร่วมกับสำนักงานประมงจังหวัด ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มเป็น 200 ราย

2. แพปลาชุมชนบ้านช่องพิน ตำบลเกาะหมาก ผล : ประสบความสำเร็จดี บริหารจัดการเองได้ ดำเนินการและบริหารจัดการ เปิดรับสมัครสมาชิก มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันโดยมีสมาชิกที่ลงหุ้น 105 คน หุ้นละ 100 บาท และมีสมาชิกที่ไม่ลงหุ้นแต่จะขายผลผลิตอย่างเดียว 110 คน มีการจัดสรรกำไรปันผลปีละ 1 ครั้ง สัดส่วนการปันผล ดังนี้

- กองทุนฟื้นฟู 10% เช่น จัดสรรซื้อพันธุ์สัตว์น้ำปล่อยเสริมจากกรมประมง
- สนับสนุนกองทุนพัฒนา 5% เช่น สำหรับซื้อถังน้ำแข็ง เครื่องชั่ง และอุปกรณ์อื่นๆ ตามความเหมาะสม
- เฉลี่ยคืนสมาชิก 50%
- ปันผล 10%

3. แพปลาชุมชนตำบลท่าหิน ความก้าวหน้า : ประสานงานกับชุมชนเพื่อหาแนวทางรวบรวมสมาชิกและรับทราบปัญหา

4. แพปลาชุมชนตำบลคลองรี ความก้าวหน้า : ชุมชนต้องการความร่วมมือของโรงเรียนในการทำกิจการ ซึ่งรอประสานความร่วมมือกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

กิจกรรมย่อยที่ 5 การรวบรวมพ่อแม่พันธุ์เพื่อทำธนาคารสัตว์น้ำ

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้เป็นการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนไม่จับสัตว์น้ำที่มีไข่มาขาย โดยการปล่อยไว้ให้วางไข่เพื่อให้ลูกพันธุ์เกิดขึ้นในธรรมชาติ เป็นการสร้างปริมาณลูกพันธุ์เพิ่มเติมแทนที่การถูกจับมา

กิน สามารถดำเนินการได้ในทุกชุมชนและประสบความสำเร็จอย่างดี เสริมสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนไม่ทำลาย พันธุ์สัตว์น้ำที่มีไข่หรือจับสัตว์น้ำที่มีไข่มาขาย ได้รวบรวมแม่พันธุ์กุ้งก้ามกราม รวมทั้งสิ้น 165 ตัว คิดเป็น ปริมาณจำนวนไข่ประมาณ 12 ล้านฟอง พื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้ ได้แก่

1. เขต ม.4 ตำบลคูขุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา
2. เขต ม.2-5 ตำบลเกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา
3. เขต ม.2-4 ตำบลโรง อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา
4. เขต ม.4 ตำบลเกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

ภาพที่ 5 การสร้างกระชังเพื่อรวบรวมกุ้งก้ามกรามที่มีไข่ และกุ้งก้ามกรามที่นำมาปล่อยให้สลัดไข่

กิจกรรมย่อยที่ 6 การสร้างฟาร์มสาธิตการเลี้ยงปลาทะเลระบบปิด

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

ฟาร์มสาธิตการเลี้ยงปลาทะเลระบบปิด เป็นชุดน้ำหมุนเวียนบ่อผ้าใบ บ่อเลี้ยงขนาด 35 ตัน จำนวน 4 บ่อ และประกอบด้วยระบบชุดบำบัดชีวภาพ ขนาดท่อซีเมนต์ 8 ท่อ คิดเป็นปริมาตรรวม 100.56 ลบ.ม. ซึ่งในแต่ละท่อใส่วัสดุกรองชนิดอวนแบบเคลื่อนที่ มีพื้นที่ผิวในการบำบัดน้ำ 407.2 ตร.ม. บ่อตกตะกอน 1 บ่อขนาดปริมาตร 25 ลบ.ม. และบ่อพักน้ำ 1 บ่อ ขนาดปริมาตร 25 ลบ.ม. เพื่อพักน้ำที่ผ่านการบำบัดก่อนนำไปใช้ในบ่อเลี้ยงต่อไป อัตราการไหลเวียนของน้ำ 900 ลิตร/นาที่ หรือ 1,296,000 ลิตร/วัน เพื่อทำการอนุบาลลูกปลากะพงขาวให้ได้ขนาดที่เกษตรกรต้องการนำไปเลี้ยงต่อในกระชัง (ขนาดประมาณ 4-8 นิ้ว) ซึ่งพบว่าสามารถจัดการได้สะดวก และการดูแลง่ายกว่าที่ทำการอนุบาลในบ่อดินและสามารถผลิตได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถเลี้ยงปลากะพงขาวให้เป็นปลาเนื้อตามที่ต้องการของตลาดได้ สามารถเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรที่สนใจนำไปพัฒนาได้ ตลอดจนเป็นการศึกษาดูงานของนักเรียน นักศึกษา มีผู้ให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมตลอดปี รวมทั้งสิ้น 724 คน

ภาพที่ 6 การก่อสร้าง การปฏิบัติงาน และการเข้าเยี่ยมชมฟาร์มสาธิต

กิจกรรมย่อยที่ 7 การอนุบาลสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

แผน: ผลิตลูกปลากระพงขาวขนาด 2 นิ้ว เพื่อปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา จำนวน 100,000 ตัว

ผลการดำเนินงาน : ได้ดำเนินการทดลองอนุบาลลูกปลากระพงขาวในบ่อดินจากขนาด 1 นิ้ว

จำนวน 10,000 ตัว จนลูกปลา มีขนาด 6 นิ้ว โดยได้ปรับปรุงระบบลม การเตรียมบ่อ การเตรียมน้ำ และการสร้างอาหารธรรมชาติในบ่ออนุบาลก่อนปล่อยลูกปลา พบว่าลูกปลากระพงขาวมีอัตราการรอดสูงกว่าการดำเนินงานในปี 2556 มีอัตราการตายประมาณ 50% ใช้ระยะเวลาเลี้ยงประมาณ 70 วัน โดยใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูปสำหรับปลาทะเลลดการเลี้ยง ได้ลูกปลากระพงขาวขนาดเฉลี่ย 6 นิ้ว จำนวน 5,120 ตัว

ภาพที่ 7 การเตรียมบ่อดินทอลม (ซ้าย) และการหว่านปูนขาวปรับพีเอชดินพื้นบ่อ (ขวา)

ภาพที่ 8 การเตรียมน้ำ (ซ้าย) และการปล่อยลูกปลาลงอนุบาลในบ่อดิน (ขวา)

ภาพที่ 9 การลากอวนลูกปลา (ซ้าย) และการสู่มั้งวัดความยาวและน้ำหนักลูกปลากะพงขาว (ขวา)

ภาพที่ 10 การลากอวนจับลูกปลาขึ้นจากบ่อ (ซ้าย) และการลำเลียงลูกปลา (ขวา)

กิจกรรมย่อยที่ 8 การตรวจสอบยาตกค้างและสุขภาพสัตว์น้ำ

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง

1. ตรวจยาตกค้างในสัตว์น้ำธรรมชาติ โดยเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลา ได้แก่ กุ้ง หอย ปู และปลา เพื่อวิเคราะห์ยาตกค้างประเภท คลอแรมฟินิคอลและฟลูโอโรควินโนโลนด้วยเทคนิค ELISA ในเดือนพฤศจิกายน 2556 ถึงเดือนกันยายน 2557 โดยสุ่มเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำตรวจ ทุก 2 เดือน จำนวน 36 ตัวอย่าง/ครั้ง จำนวน 6 ครั้ง/ปี ส่วนยาตกค้างกลุ่มมาลาโคกรินและกลุ่มไนโตรฟูแรน ตรวจด้วยเทคนิค LCMSMS ออกซิเตตราซัยคลินและออกโซลิติก แอซิดด้วยเทคนิค HPLC จำนวน 2 ครั้งต่อปี จุดเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำเพื่อตรวจยาตกค้าง จำนวน 12 จุด ดังนี้

จุดที่ 1 อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง	จุดที่ 2 อ.ระโนด จ.สงขลา
จุดที่ 3 อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา	จุดที่ 4 อ.บางแก้ว จ.พัทลุง
จุดที่ 5 ต.คูขุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา	จุดที่ 6 ต.ปากร่อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา
จุดที่ 7 อ.ควนเนียง จ.สงขลา	จุดที่ 8 ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
จุดที่ 9 ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา	จุดที่ 10 ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา
จุดที่ 11 ต.หัวเขา อ.สิงหนคร จ.สงขลา	จุดที่ 12 ต.ป่าขาด อ.สิงหนคร จ.สงขลา

ผลการดำเนินงาน ตรวจยาตกค้างในสัตว์น้ำธรรมชาติ จำนวน 216 ตัวอย่าง แยกเป็นตัวอย่างปลา 120 ตัวอย่าง ได้แก่ ปลากดขี้ลิง ปลาดุกทะเล ปลาหัวอ่อนหนวดแข็ง ปลากดน้ำจืด และปลากดเหลือง ตัวอย่างกุ้ง 95 ตัวอย่าง ได้แก่ กุ้งหางแดง กุ้งกุลาดำ กุ้งขาว กุ้งก้ามกราม กุ้งหัวแข็งและกุ้งตะเข็บ และตัวอย่างปู 1 ตัวอย่าง จำนวนตัวอย่างตรวจยาตกค้าง รวมทั้งสิ้น 684 ตัวอย่าง ตรวจพบยาตกค้างออกซิเตตราซัยคลินคลอแรมฟินิคอลฟลูโอโรควินโนโลน และกลุ่มไนโตรฟูแรนเกินค่า LODจำนวน90 ตัวอย่าง แต่ไม่พบยาตกค้าง เกินค่า MRL

2. ตรวจสุขภาพสัตว์น้ำ โดยเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา ตรวจสุขภาพปลา ได้แก่ พาราสิตภายนอก เพาะเชื้อแบคทีเรียไวรัสโอ และสเตรปโตคอคคัส ตรวจสุขภาพกุ้งและปู ได้แก่ ตรวจพาราสิตและเชื้อไวรัส 4 ชนิด WSSV IHNV IMNV และMrNV ด้วยเทคนิค PCR ในกุ้งก้ามกราม และกุ้งชนิดต่างๆ ในเดือนตุลาคม 2556 ถึงเดือนสิงหาคม 2557จำนวน 5 ครั้ง/ปี ครั้งละ 21 ตัวอย่าง จุดเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำเพื่อตรวจสุขภาพ จำนวน 21 จุด ดังนี้

จุดที่1 ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง	จุดที่2 ต.เกาะนางค้ำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง
จุดที่ 3 อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง	จุดที่ 4 อ.บางแก้ว จ.พัทลุง

จุดที่ 5 ต.ปากพะยูน อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง	จุดที่ 6 อ.ควนขนุน จ.พัทลุง
จุดที่ 7 อ.เมือง จ.พัทลุง	จุดที่ 8 ต.คูขุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา
จุดที่ 9 ต.คลองรี อ.สทิงพระ จ.สงขลา	จุดที่ 10 ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา
จุดที่ 11 ต.ท่าหิน อ.สทิงพระ จ.สงขลา	จุดที่ 12 ต.ควนโส อ.ควนเนียง จ.สงขลา
จุดที่ 13 ต.รัษฎามี อ.ควนเนียง จ.สงขลา	จุดที่ 14 ต.ป่ากรอ อ.สิงหนคร จ.สงขลา
จุดที่ 15 ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	จุดที่ 16 ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา
จุดที่ 17 ต.สทิงหม้อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา	จุดที่ 18 ต.หัวเขา อ.สิงหนคร จ.สงขลา
จุดที่ 19 ต.ป่าขาด อ.สิงหนคร จ.สงขลา	จุดที่ 20 ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา
จุดที่ 21 ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา	

ผลการตรวจสุขภาพสัตว์น้ำ จำนวน 210 ตัวอย่าง ตรวจพาราสิตและแบคทีเรีย พบพาราสิตเป็นปลิงใส ทั้ง 210 ตัวอย่าง แต่ไม่พบการติดเชื้อแบคทีเรีย ส่วนการสุ่มตรวจเชื้อไวรัส จำนวน 75 ตัวอย่าง ไม่พบการติดเชื้อไวรัสในตัวอย่างดังกล่าว

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนตัวอย่างที่ตรวจยาคกค้างชนิดต่างๆ ในสัตว์น้ำธรรมชาติรอบทะเลสาบสงขลา ปี 2557

ชนิดยาปฏิชีวนะ	จำนวน ตัวอย่าง	เกินค่า LOD/จำนวน ตัวอย่าง	คิดเป็น (%)	เกินค่า MRL/ จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็น(%)
Chloramphenical	216	0.01 (mg/kg)/35	16.20	0.3 (mg/kg)/0	0
Oxytetracyclines	72	0.01 (µg/kg)/0	0	0.1 (µg/kg)/0	0
Fluoroquinolones	216	0.3 (mg/kg)/55	25.46	15 (mg/kg)/0	0
Oxolinic acid	72	0.02 (µg/kg)/3	4.17	0.02 (µg/kg)/0	0
Malachite green	72	0.01 (mg/kg)/0	0	0.8 (mg/kg)/0	0
Leuco-malachite green	72	0.01 (mg/kg)/0	0	0.8 (mg/kg)/0	0
Nitrofurans	72	0.03 (µg/kg)/0	0	0.8 (µg/kg)/0	0

หมายเหตุ : Limit of Detection (LOD) หมายถึง ความเข้มข้นต่ำสุดของสิ่งที่ต้องการหาในตัวอย่าง

Maximum Residues Limit (MRL) หมายถึง ปริมาณสารตกค้างสูงเกินค่าความปลอดภัย

2. โครงการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง

หน่วยงานที่ดำเนินการ : ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง สงขลา

หน่วยบริหารจัดการประมงน้ำจืดพัทลุง

กิจกรรมย่อยที่ 1 การควบคุมการทำประมง

ผลการดำเนินคดีทั้งหมด 36 คดี ผู้ต้องหา 37 ราย เป็นเครื่องมืออวนรุน 35 คดี ผู้ต้องหา 36 ราย อวนลาก 1 คดี ผู้ต้องหา 1 ราย การจัดระเบียบเครื่องมือประมงประจำที่ รือถอนบาม 2 คดี 16 ปากสำรวจข้อมูลเครื่องมือโพงพาง ในเขตร่องน้ำทางเดินเรือ 22 แถว 191 ช่องจัดการควบคุมพื้นที่ร่วมกับชุมชน จัดตั้งจุดสกัดเฝ้าระวังการทำประมง จัดตั้งชุมชนประมงต้นแบบ และขยายเขตพื้นที่อนุรักษ์ การใช้วนล้อมจับ การใช้ไฟฟ้าช็อต และการทำการประมงในเขตรักษาพืชพันธุ์ ผลคดี 53 คดี ผู้ต้องหา 6 ราย

ตารางที่ 5 ผลคดีแยกตามประเภทเครื่องมือประจำเดือนตุลาคม 2556 ถึง กันยายน 2557

ประเภทเครื่องมือประมง	จำนวนคดี (ครั้ง)	จำนวนราย
- อวนล้อมจับปลากะตัก	2	35
- อวนลากแผ่นตะเฆ่	9	20
- อวนลากลูกหิน	6	9
- อวนรุน (ทะเลสาบ)	35	36
- อวนรุน	1	0
- บาม	2	16
- คราดหอย	3	4
- ตกหมึก	2	19

ภาพที่ 11 การระวางและควบคุมพื้นที่ทำการประมง

กิจกรรมย่อยที่ 2 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประมง

- กิจกรรมเสริมสร้างการจัดการชุมชนประมงต้นแบบ และกิจกรรมปฏิบัติงานร่วมเครือข่ายเฝ้าระวังการทำประมง ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง สงขลา จัดฝึกอบรม เครือข่ายเฝ้าระวังการทำประมง เมื่อวันที่ 9-10 มิถุนายน 2557 จำนวน 30 คน ณ อาคารโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์

- กิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการประมง ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง สงขลา จัดฝึกอบรม โครงการพัฒนาชาวประมงปราดเปรื่อง วันที่ 17-18 มิถุนายน 2557 จำนวน 56 คน ณ โรงแรมหาดแก้วรีสอร์ท

- กิจกรรมยุวประมงและเยาวชนประมง ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง สงขลา จัดฝึกอบรมโครงการยุวประมง รุ่นที่ 60/2557 ระหว่างวันที่ 14 -16 สิงหาคม 2557 ยุวชนโรงเรียนบ้านท่าม่วง จำนวน 130 คน ณ บริษัทผลิตโรงไฟฟ้าขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 12 แสดงการมีส่วนร่วมของชุมชนและเยาวชน

3. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

แผน : ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 1 ฐานข้อมูล

ผล : ได้ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 1 ฐานข้อมูล ซึ่งตั้งอยู่ที่สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง อ.เมือง จ.สงขลา และเผยแพร่ข้อมูลที่เว็บไซต์

<http://www.skonline.com> ประกอบด้วย

1. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

1.1 ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือ ArcView 3.3 และ Arc/GIS 9.1 ซึ่งทำงานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่มีระบบปฏิบัติการ Windows XP สามารถพิมพ์แผนที่ตั้งแต่ขนาด A4 ถึง A0 ได้โดยเครื่องพิมพ์อิงค์เจ็ทหน้ากว้าง 42 นิ้ว รุ่น Designjet 500

1.2 ฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศ (ระบบพิกัด UTM, Map datum: WGS84, Indian 1975) ได้รวบรวมข้อมูลภูมิสารสนเทศทั้งด้านข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลด้านประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้แก่ ไซนัง โพงพาง พื้นที่นาุ้ง พื้นที่นาุ้งรายฟาร์มจังหวัดพัทลุง กระชังเลี้ยงปลารายแปลงในทะเลสาบสงขลา และคลองนาทับ จุดสำรวจผลผลิตสัตว์น้ำ (ท่าขึ้นสัตว์น้ำ) เขตฟาร์มทะเลในทะเลสาบสงขลา คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลารายปีระหว่าง 2546-2550 ใน 15 พารามิเตอร์ (73 ชั้นข้อมูล) คุณภาพน้ำ ตะกอนดิน และความขรุขระสัตว์หน้าดิน บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนกลาง จุดวางปะการังเทียมระหว่างปี 2526-2552 และการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากท่าขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา ปี 2549, 2552 2553 และ 2554 นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเลบริเวณทะเลสาบสงขลา โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียมไทยโชติปี 2556 ดังภาพที่ 13 เขตฟาร์มทะเลที่สถาบันฯ ดำเนินการปี 2557 ดังภาพที่ 14 และแผนที่แสดงผลผลิตกุ้งก้ามกรามปี 2556 และ 2557 ดังภาพที่ 15 และ 16

1.3 ผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้งาน (Operator and User) ได้พัฒนาบุคลากรโดยเข้าร่วมประชุมในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งจัดโดย สทอภ. และศูนย์ภูมิภาคของ สทอภ. ในภาคใต้ และสถาบันฯ ให้ความร่วมมือในโครงการ “ระบบการจัดการสารสนเทศการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทย” หรือ AIMS ซึ่งเป็นโครงการให้ความร่วมมือระหว่าง FAO กับ กรมประมง

2. ระบบการสำรวจระยะไกล (RS: Remote Sensing)

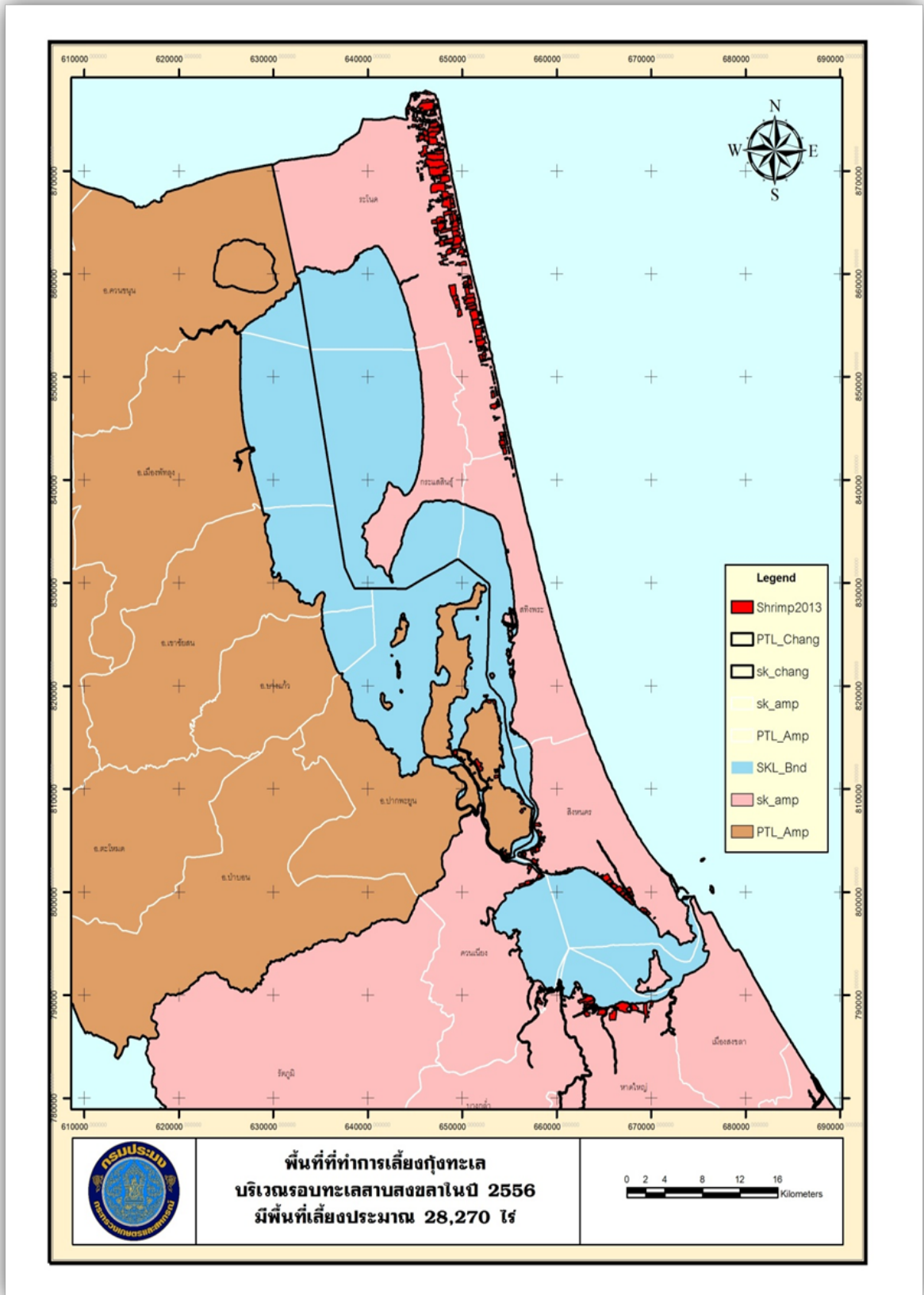
ได้แก่โปรแกรม Erdas Imagine 8.7 (Professional) มาใช้ในการแปลภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น พื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเล การเลี้ยงปลาในกระชัง การทำการประมง เช่น เครื่องมือประมง โพงพาง และไซนั้ง เป็นต้น

3. ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS: Global Positioning System)

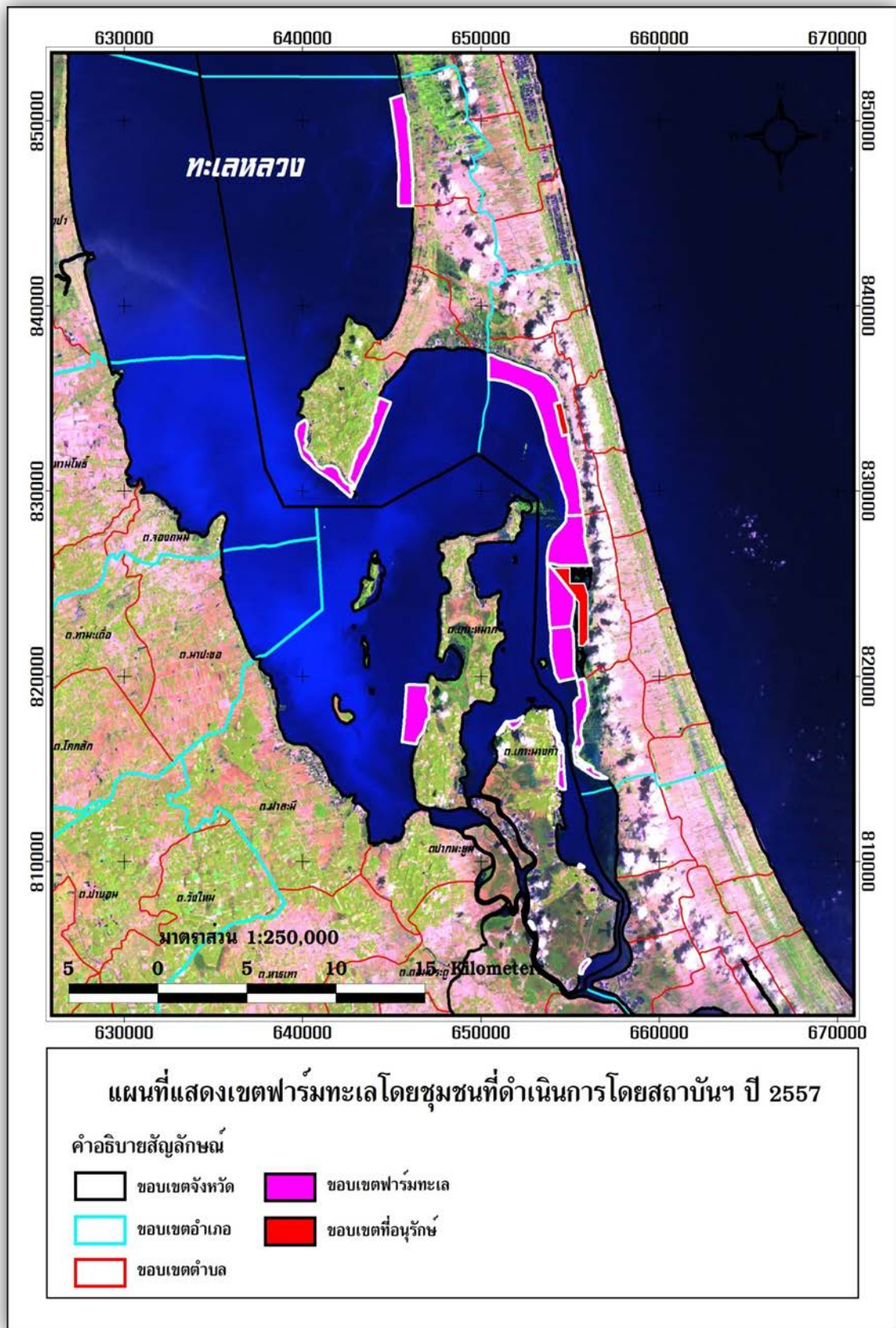
โดยใช้เครื่อง GPS ยี่ห้อ GARMIN รุ่น GPSmap 76CS ซึ่งมีค่าความถูกต้องทางราบ ± 15 เมตร นำมาใช้ในการบันทึกค่าพิกัดภูมิศาสตร์ในการสำรวจภาคสนาม เช่น ขอบเขตที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ขอบเขตฟาร์มทะเล ขอบเขตฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล ที่ตั้งโพงพาง และ จุดสำรวจผลผลิตสัตว์น้ำ เป็นต้น

4. การเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

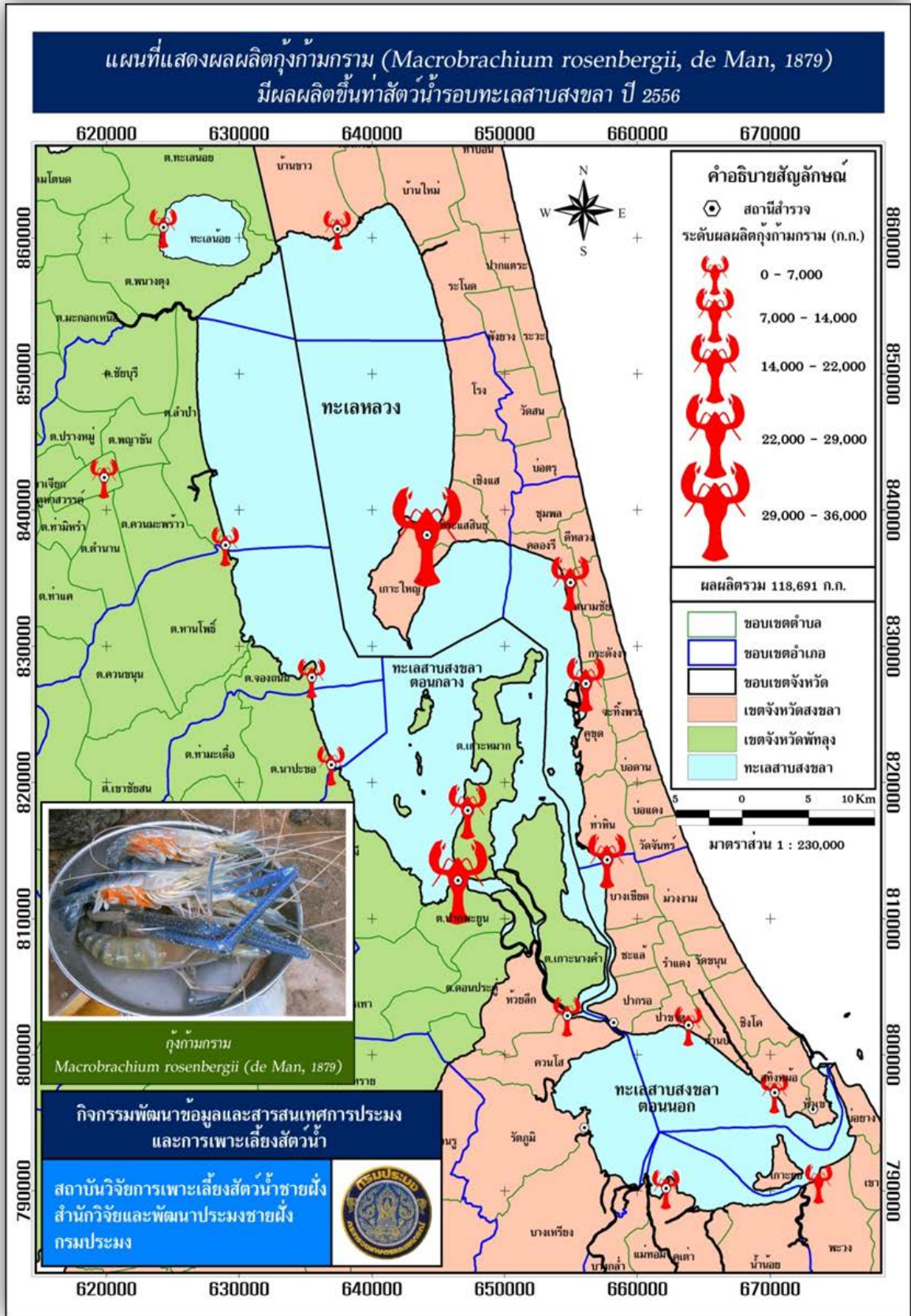
เผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ <http://www.sklonline.com> ในรูปแบบสารสนเทศต่าง ๆ เช่น บทความ ข่าวสารความเคลื่อนไหวของกิจกรรมต่าง ๆ แผนที่ โปสเตอร์ แบนเนอร์ โบชัวร์ จดหมายข่าว (9 ฉบับ ; 1/2557 – 9/2557) และวิดีโอแนะนำโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา เป็นต้น (ภาพที่ 17) โดยมีสถิติผู้เข้าเว็บไซต์สะสม ณ วันที่ 13 มี.ค.58 (เริ่มนับ ม.ค. 55) 84,501 ครั้ง นอกจากนี้ได้สนับสนุนกิจกรรมและโครงการอื่นๆ ภายใต้โครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เช่น โครงการจัดระเบียบเครื่องมือประมง และกำหนดแนวร่องน้ำ และงานวิจัย เป็นต้น และให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลแก่หน่วยงานราชการและเอกชน

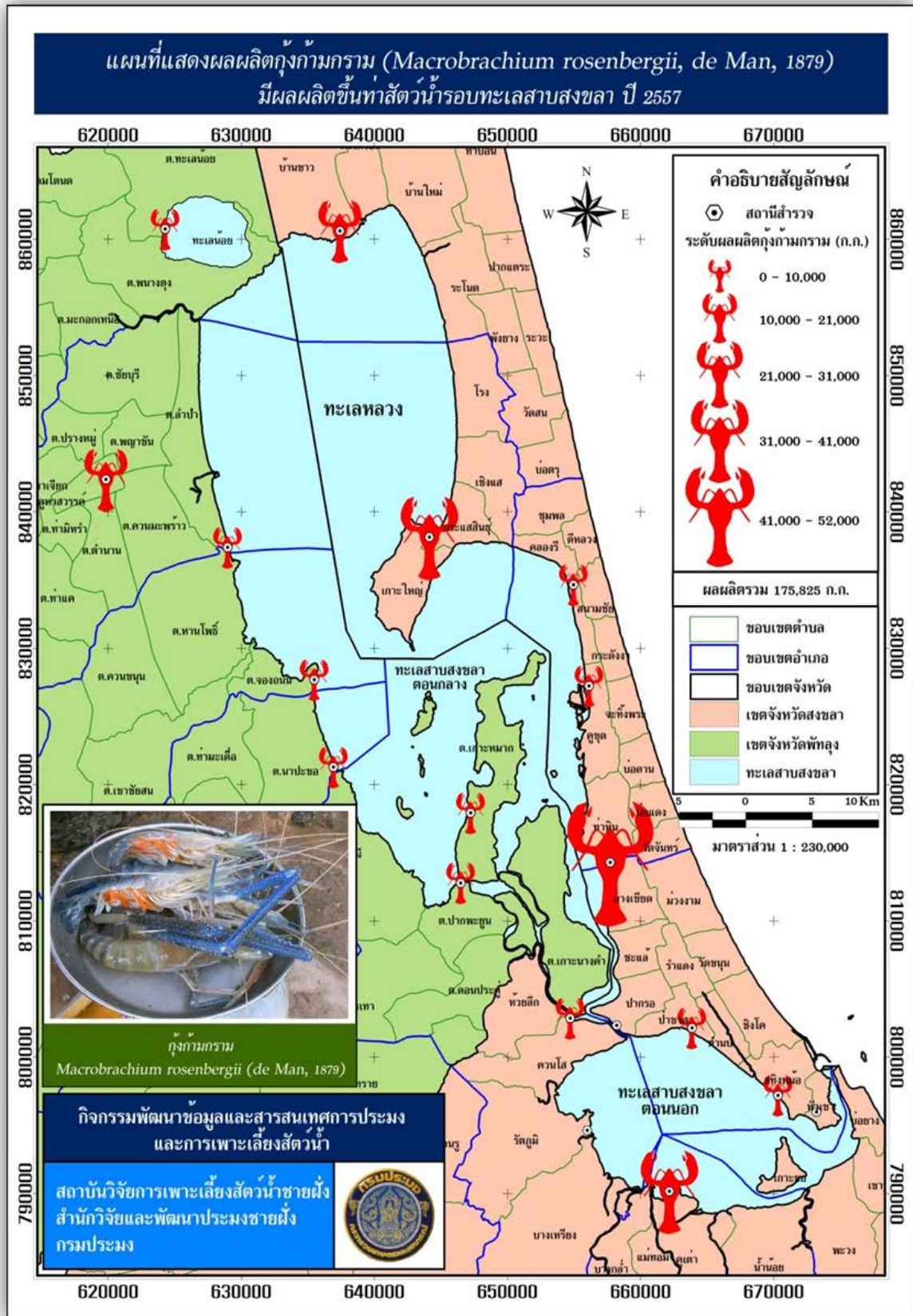
ภาพที่ 13 แผนที่พื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเลบริเวณทะเลสาบสงขลาปี 2556

ภาพที่ 14 แผนที่แสดงเขตฟาร์มทะเลโดยชุมชนที่ดำเนินการโดยฯ สถาบันฯ ปี 2557

ภาพที่ 15 แผนที่ผลผลิตกุ้งก้ามกรามที่ขึ้นทำสัตว์น้ำบริเวณทะเลสาบสงขลา ปี 2556

ภาพที่ 16 แผนที่ผลผลิตกุ้งก้ามกรามที่ขึ้นทำสัตว์น้ำบริเวณทะเลสาบสงขลา ปี 2557

4. โครงการเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง สงขลา

1. กิจกรรมการจัดทำจดหมายข่าว สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ดำเนินการแจ้งข้อมูลข่าวสาร บทความวิชาการ เพื่อประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงาน และชุมชน จำนวน 10 ฉบับ (รายละเอียดในภาคผนวก)

2. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดฝึกอบรม หลักสูตร “ค่ายเยาวชนรักษ์ทะเลสาบสงขลา” ให้แก่เยาวชนโรงเรียนวัดท่าหิน อ.สทิงพระ จ.สงขลา จำนวน 110 คน ในวันที่ 23 มกราคม 2557

ภาพที่ 18 การจัดฝึกอบรมค่ายเยาวชน และร่วมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ

3. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาเพื่อเพิ่มมูลค่าและเสริมรายได้” แก่กลุ่มแม่บ้าน หรือประชาชนทั่วไปในพื้นที่เขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน จำนวน 6 แห่งๆ ละ 15 คน รวม 90 คน จัดฝึกอบรมเมื่อวันที่ 26-30 พฤษภาคม และ 2 มิถุนายน 2557 มีภาพการฝึกอบรม ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันจันทร์ที่ 26 พฤษภาคม 2557 บ้านแหลม หมู่ที่ 5 ตำบลปากกรอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 15 คน อบรมการทำห่อหมกกุ้งสด และแกงไตปลาแห้ง

ภาพที่ 19 การลงทะเบียน

ภาพที่ 20 เตรียมวัตถุดิบและทำกิจกรรม

	
<p>ภาพที่ 21 แกงไตปลาแห้ง</p>	<p>ภาพที่ 22 ห่อหมกกุ้งสด</p>

ครั้งที่ 2 วันอังคารที่ 27 พฤษภาคม 2557 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 15 คน อบรมการทำห่อหมกกุ้งสด และแกงไตปลาแห้ง

	
<p>ภาพที่ 23 การลงทะเบียน</p>	<p>ภาพที่ 24 เตรียมวัตถุดิบและทำกิจกรรม</p>
	
<p>ภาพที่ 25 แกงไตปลาแห้ง</p>	<p>ภาพที่ 26 ห่อหมกกุ้งสด</p>

ครั้งที่ 3 วันพุธที่ 28 พฤษภาคม 2557 ตำบลท่าหิน อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 15 คน อบรมการทำแกงไตปลาแห้ง และขนมจีบ

	
<p>ภาพที่ 27 การลงทะเบียน</p>	<p>ภาพที่ 28 เตรียมวัตถุดิบและทำกิจกรรม</p>
	
<p>ภาพที่ 29 แกงไตปลาแห้ง</p>	<p>ภาพที่ 30 ขนมจีบ</p>

ครั้งที่ 4 วันพฤหัสบดีที่ 29 พฤษภาคม 2557 บ้านปากบางภูมิ หมู่ที่ 3 ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 15 คน อบรมการทำห่อหมกกุ้งสด และข้าวเกรียบ

	
<p>ภาพที่ 31 การลงทะเบียน</p>	<p>ภาพที่ 32 เตรียมวัตถุดิบและทำกิจกรรม</p>

	
<p>ภาพที่ 33 ห่อหมกกุ้งสด</p>	<p>ภาพที่ 34 ข้าวเกรียบ (แบบดิบ)</p>

ครั้งที่ 5 วันศุกร์ที่ 30 พฤษภาคม 2557 ตำบลบ้านขาว อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม
จำนวน 15 คน การทำห่อหมกกุ้งสด และแกงไตปลาแห้ง

	
<p>ภาพที่ 35 การลงทะเลเป็ยน</p>	<p>ภาพที่ 36 เตรียมวัตถุดิบและทำกิจกรรม</p>
	
<p>ภาพที่ 37 แกงไตปลาแห้ง</p>	<p>ภาพที่ 38 ห่อหมกกุ้งสด</p>

ครั้งที่ 6 วันจันทร์ที่ 2 มิถุนายน 2557 ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ผู้รับการอบรม จำนวน 15 คน อบรมการทำซาลาเปา และขนมจีบ

	
<p>ภาพที่ 39 การลงทะเลเปียน</p>	<p>ภาพที่ 40 เตรียมวัตถุดิบและทำกิจกรรม</p>
	
<p>ภาพที่ 41 ซาลาเปาไส้กุ้งสด</p>	<p>ภาพที่ 42 ขนมจีบ</p>

4. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา” แก่กลุ่มชาวประมง หรือประชาชนทั่วไปในพื้นที่เขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน จำนวน 6 แห่งๆ ละ 20 คน รวม 120 คน ดังนี้

ครั้งที่ 1. วันศุกร์ที่ 1 สิงหาคม 2557 บ้านปากบางภูมิ ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้รับการอบรม จำนวน 20 คน

	
<p>ภาพที่ 43 บรรยายแก่ผู้รับการอบรม</p>	<p>ภาพที่ 44 ระดมความคิดเห็น ชักถาม และสรุป</p>

ครั้งที่ 2. วันจันทร์ที่ 4 สิงหาคม 2557 บ้านใต้ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 20 คน

	
<p>ภาพที่ 45 การลงทะเบียน</p>	<p>ภาพที่ 46 บรรยายแก่ผู้เข้ารับการอบรม</p>

ครั้งที่ 3. วันอังคารที่ 5 สิงหาคม 2557 บ้านโคกเมือง ตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 20 คน

	
<p>ภาพที่ 47 การลงทะเบียน</p>	<p>ภาพที่ 48 บรรยายแก่ผู้เข้ารับการอบรม</p>

ครั้งที่ 4. วันพุธที่ 6 สิงหาคม 2557 บ้านหัวป่าตก ตำบลบ้านขาว อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 20 คน

	
<p>ภาพที่ 49 บรรยายแก่ผู้เข้ารับการอบรม</p>	<p>ภาพที่ 50 ถ่ายรูปผู้เข้ารับการอบรม</p>

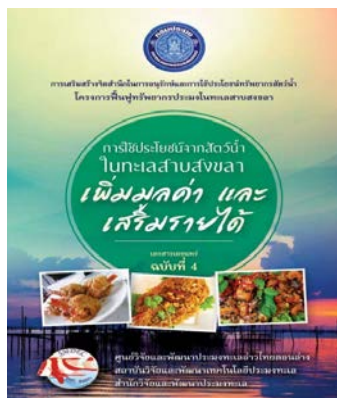
ครั้งที่ 5. วันพฤหัสบดีที่ 7 สิงหาคม 2557 บ้านบางลึก/บางโหนด ตำบลคูเต่า อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสงขลา จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 20 คน

ครั้งที่ 6. วันศุกร์ที่ 8 สิงหาคม 2557 บ้านใต้ ตำบลควนโสน อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 20 คน

5. จัดทำเอกสารเผยแพร่ 1 เรื่อง เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา การแปรรูป การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าและเสริรายได้ให้แก่ชุมชน

6. จัดทำสื่อการสอน 1 ชุด เตรียมเนื้อหาเสร็จเรียบร้อยแล้ว และจะจัดพิมพ์ให้แล้วเสร็จในปีงบประมาณ 2558

5. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา
ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง

1. กิจกรรมการวิจัยวิถีชีวิตและวงจรชีวิตของสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

ปลามง : รวบรวมไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์ ขนาด 1.5 กก. จำนวน 7 ตัว เป็นระยะที่พร้อมจะเป็นพ่อแม่พันธุ์ เริ่มมีพฤติกรรมเกี่ยวกัน และมีแนวโน้มจะมีการผสมพันธุ์วางไข่

ภาพที่ 55 ปลามงขนาดวัยรุ่นเตรียมพร้อมที่จะเป็นพ่อแม่พันธุ์

ปลาจะระเม็ดดำ : ทำการรวบรวมพ่อแม่พันธุ์เพื่อศึกษาระยะและช่วงการสมบูรณ์เพศ ได้ระยะหนึ่ง ปลาเกิดติดเชื้อแบคทีเรียตายหมด

ภาพที่ 56 ปลาจะระเม็ดดำที่รวบรวมไว้

2. กิจกรรมเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่ ปลากระแห (ลำปำ) : ผลิตปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา จำนวน ๒.๕ ล้านตัว ปลาบู่ทราย : ผลิตปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา จำนวน ๒๐,๐๐๐ ตัว ปลาแก้มขี้ : ผลิตปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา จำนวน ๑.๘๕ ล้านตัว ปลาแขยงนวล : ผลิตปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา จำนวน ๕๒๐,๐๐๐ ตัว ปลาชะโอน : ผลิตปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา จำนวน ๖๓๘,๐๐๐ ตัว

ภาพที่ 57 ปลาชนิดต่างๆ นำมาเพาะพันธุ์ในกิจกรรมสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

6. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย

หน่วยงานที่ดำเนินการ : สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

กิจกรรมการปรับเปลี่ยนเครื่องมือให้แก่ชาวประมง (ได้ขออนุมัติเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานจากกิจกรรมการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย เป็นการจัดซื้อพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยในเขตฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน เนื่องจากไม่มีพื้นที่ปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมายของชาวประมงที่จะปรับเปลี่ยนด้วยความสมัครใจได้อีก และได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการได้ตามหนังสือที่ กษ 0506.5/667 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2557)

ภาคผนวก

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1/57 เดือนพฤศจิกายน 2556

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการทะเลสาบสงขลาซอยฝั่ง 1/19 ม.3 ต.เกาะแก้ว อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

สวัสดิ์ศรีรับ ท่านผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ฉบับนี้เป็นฉบับแรกประจำปีงบประมาณ 2557 ในปีนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนทีมงานบางส่วนในส่วนเนื้อหาที่เพิ่มเติม คอลัมน์ใหม่ 2 คอลัมน์ด้วยกัน เพื่อให้ชาวประมงหรือภาคส่วนอื่นๆ รอบทะเลสาบสงขลาได้แสดงความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับทะเลสาบสงขลากันอย่างเต็มที่นั่นคือ คอลัมน์ "วาทะดี มิใช่ทะเลสาบ" กับ "เปิดใจ...ใส่ใจหมาข" จึงขอเชิญชวนทุกท่านร่วมแสดงความคิดเห็น โดยติดต่อได้ที่กองบรรณาธิการ คือ **คุณจ่านง ธีราวุฒิ** 086-2904799

เมื่อวันที่ 24 ตุลาคมที่ผ่านมา สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายกซึ่งเป็นพระประมุขแห่งคณะสงฆ์ไทยได้สิ้นพระชนม์ลง ช่วงนี้จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมชาวไทยทุกหมู่เหล่าอยู่ในความโศกเศร้าที่ทีมงานจดหมายข่าวฯ ขอร่วมถวายความอาลัยในครั้งนี้อย่างพร้อมหน้าพร้อมตาของพระองค์ท่านไปปฏิบัติ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

ช่วงปลายปีของทุกๆ ปีเป็นฤดูฝนของภาคใต้ฝั่งตะวันออกและฝั่งน้ำ แนวโน้มตกหนักในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนถึงต้นธันวาคม ซึ่งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมได้ ดังนั้นจึงต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ใ้ไม่ว่าจะเป็น ชาวปลาอาหารธรรมชาติโรคและสิ่งจำเป็นอื่นๆ ยิ่งดูชาวพายุไต้ฝุ่นไห่เยี่ยน ซึ่งเป็นซูเปอร์ไต้ฝุ่นถล่มฟิลิปปินส์ ทำให้มีผู้เสียชีวิตหลายพันคน และก็ไม่ควรประมาท

ในช่วงนี้ชาวประมงในทะเลสาบสงขลาเริ่มจับปลาท่องเที่ยวซึ่งปลาชนิดนี้จับได้มากในช่วงต้นฤดูฝนเท่านั้น กุ้งหัวมันกับปูมาก็เป็นสัตว์น้ำอีกชนิดหนึ่งที่ชาวประมงจับได้เป็นจำนวนมากในช่วงนี้ แต่ปูมาที่จับได้จะมีขนาดเล็กกว่าปูทะเล นอกจากนั้นในช่วงฤดูฝนสัตว์น้ำชนิดต่างๆ เป็นช่วงที่สัตว์น้ำผสมพันธุ์วางไข่ จึงพบสัตว์น้ำวัยอ่อนชนิดต่างๆ ตามปากทะเลสาบสงขลาหรือชายฝั่งทะเล เช่น ปลาตุ๊กทะเล ปลาตะกรับ ซึ่งสัตว์น้ำทั้งสองชนิดนี้เป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจของทะเลสาบสงขลา ดังนั้นทุกๆ คนจึงควรช่วยกันอนุรักษ์สัตว์น้ำเหล่านี้และสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ ให้คงอยู่ถึงลูกหลานต่อไป จึงสามารถทำได้หลายแนวทาง เช่น อาจเพิ่มขนาดตาอวนให้ใหญ่ขึ้น หรือหากพบว่าสัตว์น้ำที่จับได้มีไข่ก็ปล่อยไป ซึ่งไม่จำเป็นต้องงมมากมาเพื่อครั้งละ 1-2 ตัว หากทุกคนช่วยกันก็จะช่วยรักษาสัตว์น้ำให้คงอยู่ถึงลูกหลานได้

กิตติม ลา-สองศรีภณ

วาทะดี มิใช่ทะเลสาบ

สวัสดิ์ศรีรับจดหมายข่าวฉบับนี้พบกับคอลัมน์ใหม่แกะกล่องที่เปิดโอกาสให้พี่น้องชาวทะเลสาบได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยวาทะดี ๆ ที่ต้องการให้ทะเลสาบสงขลาของเราพัฒนาก้าวไปข้างหน้าอย่างยั่งยืนและตลอดไป

จดหมายข่าวฉบับนี้พบกับท่านแรกเลยคือ **คุณสมนึก โชติมณี** ม.4 ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง วาทะดี ๆ ของคุณสมนึกคือ "สังคมรอบทะเลสาบต้องไม่มีคนเห็นแก่ตัว เช่น ไม่ทิ้งสิ่งของที่เป็น

มลพิษลงสู่ทะเลสาบหรือไม่ใช้ขนาดตาอวนต่ำกว่าที่กรมประมงกำหนด ถ้าทุกคนทำได้ทะเลสาบสงขลาของเราจะไปข้างหน้าอย่างยั่งยืน" และตลอดไป คุณสมนึก กล่าว...

ขอขอบคุณ คุณสมนึก โชติมณี มากเลยครับที่ได้แสดงวาทะดี ๆ ให้กับพวกเราชาวทะเลสาบได้เป็นข้อคิดเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อได้ช่วยกันปฏิบัติตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปส่วนท่านใดมีวาทะดี ๆ เด็ด ๆ เตรียมไว้เลยครับ ทีมงานจดหมายข่าวจะไปหาท่านถึงบ้านอย่างแน่นอน **จ่านง ธีราวุฒิ**

บรรณาธิการ : ынยุทธ ปรีดาดีมิตรบุตร, สายันต์ เขียมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นิคม ละอองศิริวงศ์, ภรณ์ญู ถมพลกรัง , อรัญญา อัครอารีย์ กองบรรณาธิการ : จ่านง ธีราวุฒิ, ขวัญเรือน สุวรรณรัตน์, มยุรี พัฒน์ไทย์, ฉวีวรรณ หนูนน, พลสินธุ์ วิวัฒน์, อนุสรรา แกนทอง, นรินทร์ ไหมวงศ์ ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ญู ถมพลกรัง, อรรถศาสน วาจิ

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สารพันสัตว์น้ำ : ปลาในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ปลาในลุ่มน้ำทะเลสาบ

ตอน : ปลาตะลุมพุก

ชื่อสามัญภาษาไทย : ปลาตะลุมพุก

ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ : TOLI SHAD

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tenualo sa toil*

นิเวศวิทยา : ปลาตะลุมพุกหากินตามชายฝั่งทะเลและบริเวณปากแม่น้ำในอ่าวไทยเป็นปลาสองน้ำที่เจริญเติบโตอยู่ในทะเล เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์จึงจะอพยพเข้ามาผสมพันธุ์วางไข่ในน้ำจืดหรือบริเวณปากแม่น้ำ

ลักษณะทั่วไป : ลักษณะของตะลุมพุก มีรูปร่างคล้ายกระสวย แบนข้าง ส่วนท้องด้านข้างแบน ใต้ท้องเป็นสันคมเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของเกล็ดเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการป้องกันตัว จะงอยปากสั้นหุ้ม ปากมีขนาดปานกลางและเฉียงขึ้นเล็กน้อย ส่วนของครีบหลังและครีบก้นมีความยาวเกือบเท่ากัน ครีบหู เล็กเรียวยาว เกล็ดเล็กบางและหลุดง่าย ลำตัวด้านหลังสีเขียวปนน้ำเงิน ท้องสีขาวเงิน

อาหาร : ปลาตะลุมพุกกินสัตว์น้ำขนาดเล็ก

ขนาด : ความยาวประมาณ 30-40 ซม. ขนาดใหญ่ที่สุดมีความยาวถึง 60 ซม.

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง ทะเลสาบตอนล่าง ปากทะเลสาบและชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

อัญเรือน สุวรรณรัตน์

เปิดใจ...ใสจดหมาย น้ำเสียในทะเลสาบสงขลาไม่รู้อะไร

นี่ก็เป็นอีกหนึ่งคอลัมน์ใหม่แกะกล่องเช่นกันครับที่เปิดโอกาสให้พี่น้องชาวประมงรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลาได้แสดงความรู้สึกที่อัดอั้นใจมานานแสนนานผ่านจดหมายข่าวของเรา ซึ่งทีมงานจดหมายข่าวพร้อมที่จะตอบปัญหาหาคูญและเป็นกระบอกเสียงให้กับท่าน เพราะปัญหาของท่าน ความไม่สบายใจของท่านก็คือ ความทุกข์ของเราเช่นกันครับ

น้ำเสียในทะเลสาบสงขลาไม่รู้จะแก้ปัญหาอย่างไร เปิดใจ...ใสจดหมายข่าวโดยพี่น้องแถวปากบางภูมินี้เองครับ

<http://songkhlatoday.com/paper/71504>

ยอมรับนะครับว่าเป็นปัญหาที่ยากที่จะแก้ไขจริงๆ เพราะน้ำเสียที่ว่ามีมาจากทั่วทุกสารทิศไม่ว่าจะเป็นน้ำทิ้งจากครัวเรือนหรือชุมชน จากการเกษตร โรงงานอุตสาหกรรม และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อทะเลสาบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันดับแรกแต่ละครับที่ต้องทำก่อนและทำได้เลยต้องเริ่มจากตัวเราและคนใกล้เคียงช่วยกันบอกช่วยกันกล่าวคนละไม้คนละมือ สิ่งไหนที่ทำแล้วเป็นการย้าย เป็น การซ้ำเติมปัญหาให้กับทะเลสาบก็อย่าไปทำ ช่วยกันคิดช่วยกันทำ ความสร้างสรรค์ในทะเลสาบสงขลา ก็ย่อมเกิดขึ้นเองครับ

ท่านที่อยากจะทำบอกกล่าวความรู้สึกเปิดอกเปิดใจ อย่าลืมนะครับจดหมายข่าวของเราพร้อมที่จะให้ท่านได้เปิดใจ...ใสจดหมายข่าวแจ้งผ่านทางเว็บไซต์ของ NICAONLINE หรือโทรศัพท์แล้วเราพร้อมที่จะรับความรู้สึกครับ.

จำนง สิวาสุณี

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนพฤศจิกายน 2556

จะออกเดินทางไปจนสุดขอบฟ้าได้ปลากลับมาคง โชคดี นี่คือการหวังสูงสุดของชาวประมง แต่ใน ความหวังย่อมมีอุปสรรคอยู่ตลอดเวลาอุปสรรคที่ วากี้ไม่มีอะไรมากรอกก็แค่สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง เพราะช่วงนี้มีฝนตกอยู่บ้างเล็กน้อยแต่ ฉาฝนตกมากเกินไปไม่ได้เพราะน้ำฝนจะชะล้างสิ่งสกปรกลงสู่ทะเลสาบทำ ให้เกิดน้ำเน่าเสียและทำให้ปริมาณสัตว์น้ำลดลงในบางพื้นที่โดยเฉพาะ ทะเลน้อย ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มีกุ้งหัวมัน 20-25 ตัน กุ้งหัวแข็ง เล็ก 1,000-1,200 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 100-200 กก. ปลาทอง เที้ยว 200-300 กก. ปลากดชิ่ง 100-200 กก.เท่านั้น

ทะเลน้อย...น้ำเริ่มเสียมีกลิ่นแล้ว เพราะช่วงนี้ฝนตกมามากทำ ให้น้ำฝนชะล้างสิ่งสกปรกลงสู่ทะเลทำให้ชาวประมงจะได้ออกไปทำการ ประมงไกลกว่าเดิมทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้นสัตว์น้ำก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด บางรายต้องหยุดทำการประมงชั่วคราวเพราะไม่คุ้มต่อการลงทุนจะทำงานอื่นสำรองไปก่อนก็ไม่ค่อยมีเพราะฝนตกเรื่อยๆ ดังนั้นจึงต้องพัก ตอนไปก่อนสักระยะหนึ่ง ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้บางก็มีปลาหมอช้างเหยียบ 50-60 กก. ปลาโสด 20-30 กก. ปลาช่อน 30-40 กก. ปลาดุกเนื้ออ่อน 9 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง...ปัญหาที่พบกันถ้วนหน้า ใครมากใครน้อยก็แล้วแต่ สภาวะแวดล้อม อย่างแถบนี้ก็มีปัญหาเหมือนกันตรงที่ว่ามีปริมาณ ของเหาน้ำมาก เมื่อชาวประมงออกไปวางกีดแล้วสัตว์น้ำมาติดกีดพวก เหาน้ำกินสัตว์น้ำของชาวประมงจนเหลือแต่ซาก ทำให้สัตว์น้ำที่จับได้ น้อยลงไป สัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งหัวมัน 80-90 กก. กุ้งก้ามกราม 40-50 กก. ปลาหัวอ่อนหนวดแข็ง 100-150 กก. ปลากดคันหัว 80-90 กก. กงนา

200-300 กก. เท่านั้น
จองถนน...ประสบปัญหาเกี่ยวกับเหาน้ำมีจำนวนมากที่ร้ายสัตว์ น้ำที่จับได้ แต่ที่น้ำดีอีกอย่างบริเวณนี้สามารถจับปลากดคันหัวได้ จำนวนมากประมาณวันละ 50 กก. เลยกี่เคียว

ทะเลสาบตอนใน...ช่วงนี้ต้องปล่อยให้เขาเลยครึ่งเรียกว่ามาแรง แสงทางโค้งเลยจริงๆ สำหรับกุ้งหัวมันช่วงนี้ชาวประมงจับกุ้งหัวมันได้เป็น จำนวนมากพอจะทำให้ชีวิตชาวบ้านแถบนี้รอดไปได้หลายวันเลยก็แล้ว ไร โชคดีเพียงกุ้งหัวมันเท่านั้นสัตว์น้ำอื่นๆ ก็ยังจับกันได้สบายเลยเอาเป็น แถบนี้ยังคงไม่มีอะไรที่น่าเป็นห่วงเลย ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มี กุ้งหัวมัน 8 ตัน กุ้งก้ามกราม 180 กก. ปลากดคันหัว 100 กก. ปลาหัวแข็งหนวด อ่อน 30-40 กก. ปลาดุกทะเล 120-130 กก. เท่านั้น

ช่องหิน...แนวชุมชนช่วงนี้ได้กุ้งหัวมันได้เป็นจำนวนมากได้วันละ 4-5 ตัน ชาวประมงที่นำมายขายเรียกว่ารวยไปคาบกันเลยทีเดียว แต่ก็มีปัญหาเล็ก น้อยเพราะช่วงนี้มีความเค็ม 10 ppt ทำให้สาหร่ายน้ำ นำเริ่มเสียแล้วครับ

ทะเลสาบตอนนอก...ไม่ทำอะไรกับทะเลสาบตอนในเพราะช่วงนี้ ได้กุ้งหัวมันจำนวนมากเหมือนกัน ทำให้ชาวประมงยกกันถวญหา กุ้งหัว มันส่วนใหญ่มีแม่ค้ารับซื้อจะนำไปขายให้กับแปแและประเทศมาเลเซียแต่ ต้องคัดขนาดก่อนส่งไปประเทศมาเลเซีย ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้กุ้งหัวมัน 10- 11 ตัน กุ้งหัวแข็งเล็ก 1-2 ตัน กุ้งแคบวย 90-100 ตัน ปลาดุกทะเล 120- 140 กก. เท่านั้น

ท่าเสา...กุ้งหัวมันช่วงนี้จับได้กับทั่วเลยถือว่าแค่แนวช่องหินเลย แถวนี้ก็ไม่ยอวันละ 7-8 ตัน เลยกี่เคียวทำให้ชาวประมงที่ออกหาสัตว์น้ำ รวยถ้วนหน้าเลยครึ่ง (10 ppt)

พลสินธุ์ วิวัฒน์

กุ้งหัวมัน...ผลผลิตจากทะเลสาบสงขลา ที่เลี้ยงคนสงขลา พัทลุง

กุ้งกุลาดำ กุ้งขาว กุ้งก้ามกราม เชื่อกันว่ากุ้ง ที่โลกสามมาทั้งหมดหลาย ๆ ท่านรู้จักและคุ้นเคยเป็น อย่างดี โดยเฉพาะเมนูเด็ด ๆ หลายเมนู แต่มีกุ้งอยู่ บางชนิดที่เมื่อชื่อขึ้นมาก็จะเปรียบไม่ได้กับกุ้งที่กล่าวมา แลวงข้างต้น แต่ก็จัดได้ว่ากุ้งที่มีความสำคัญโดย เฉพาะทางด้านเศรษฐกิจชนิดนี้คือกุ้งหัวมันนั่นเอง กุ้งหัวมันหน้าตาเป็นอย่างไร มีมากที่ไหน รสชาติ รอยรอย บทความฉบับนี้ มีคำตอบค่ะ

กุ้งหัวมันเป็นชื่อเรียกในทะเลสาบตอนนอกชาวประมงในทะเลสาบตอน ในเรียกกุ้งตะ โดยมากอาศัยอยู่ในบริเวณน้ำกร่อย แหล่งที่พบจะไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาวะอากาศ ปริมาณน้ำฝน กระแสลม และความเค็มของน้ำในแต่ละ ของปีนั้นๆ ค่ะ

กุ้งหัวมัน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Metapenaeus brevicornis* และด้วย ลักษณะที่แตกต่างจากกุ้งชนิดอื่น ๆ คือ มีเปลือกสีเหลืองและเหลืองจัดมากใน ฤดูกาลผสมพันธุ์ จึงมีชื่อภาษาอังกฤษว่า Yellow Shrimp เป็นกุ้งในกลุม กุ้งเล็กที่มีค่าทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในทะเลสาบสงขลาเนื่องจากเป็นกุ้งที่มีรส ชาติดีเปลี่ยนจากเนื้อนุ่มเหมาะ สำหรับการประกอบอาหารหลายชนิดทำให้ราคา ดีเป็นที่ต้องการของตลาดท้องถิ่นและประเทศใกล้เคียง เช่น มาเลเซีย และ สิงคโปร์

สำหรับกุ้งหัวมันที่พบในบริเวณทะเลสาบสงขลา ช่วงของการพบเห็น แตกต่างกันไป เนื่องจากแต่ละช่วงชีวิตที่ต้องการสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน ถึง แม้วางอยู่ในกลุ่มที่มีวงจรชีวิตในน้ำกร่อยตามแบบสัตว์น้ำประเภทกุ้งที่อาศัย ในน้ำกร่อยก็ตามการอพยพเปลี่ยนถิ่นที่อยู่อาศัยจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งใน แต่ละช่วงชีวิตทำให้พบขนาดและผลผลิตของกุ้งหัวมันแต่ละบริเวณแตกต่างกัน

กันไป ตั้งแต่เป็นตัวอ่อนเดินทางตามน้ำที่มีความเค็มต่ำยังแหล่งเลี้ยงตัวใน ทะเลสาบตอนนอกและตอนกลางของทะเลสาบตอนในเมื่อเป็นวัยรุ่นและโตเต็มวัย จะเดินทางเข้าหาบริเวณที่มีน้ำจืดเพื่อการเจริญเติบโตและมีการผสมพันธุ์กันใน ทะเลสาบแล้วจึงออกไปวางไข่บริเวณชายฝั่งที่มีน้ำเค็มต่ำ และจะเดินทาง จากแหล่งเลี้ยงตัวเข้ากลุ่มรวมฝูงเข้าสู่แหล่งน้ำที่มีน้ำจืดกว่า เมื่อฝนตกน้ำจืดจะ ไหลหลากออกสู่ทะเลจึงมักพบกุ้งหัวมันขนาดเล็กไหลตามกระแสน้ำที่ไหลออกมา อยู่บริเวณปากทะเลสาบเสมอ แต่เมื่อกุ้งมีขนาดโตขึ้นการไหลหลากตามกระแสน้ำ จะพบน้อยลงดังนั้น จากสภาพแวดล้อมของทะเลสาบสงขลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอขึ้นอยู่กับการดูแลและปัจจัยสิ่งแวดล้อมในแต่ละปีทำให้มีปริมาณ ผลผลิตที่พบเห็นไม่สม่ำเสมอ

จากการที่ผู้เขียนได้ไปสำรวจชนิดและปริมาณสัตว์น้ำบริเวณรอบทะเลสาบสงขลา ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม พบว่ากุ้งหัวมันเป็นสัตว์น้ำธรรมชาติ ที่สร้างรายได้ให้กับชาวประมงนอกเหนือจากกุ้งก้ามกรามที่กรมประมงได้ปล่อย เป็นประจำในทุกๆ ปี บริเวณที่ชาวประมงจับกุ้งหัวมันได้มาก คือที่บ้านท่าเสา อ.สิงหนคร จ.สงขลา และ บ้านช่องหิน อ.ปากพะยูน จ. พัทลุง โดยใช้เครื่องมือ ประมงประเภทโชนังเป็นส่วนใหญ่เฉลี่ยวันละ 10,000 กก. ส่วนราคาก็จะปรับขึ้น- ลงตามปริมาณของกุ้งหัวมันที่จับได้ คือช่วงไหนที่จับได้มากราคาก็จะอยู่ที่ กิโลกรัมละ 80 -100 บาท แต่ในช่วงไหนจับได้ในปริมาณน้อยราคาก็จะปรับตัว สูงขึ้นมากหน่อย ประมาณกิโลกรัมละ 120-150 บาท เลยกี่เคียว

สาเหตุที่ชาวประมงจับกุ้งได้มากในช่วงดังกล่าว เนื่องจากเป็นช่วงที่ทะเลสาบสงขลาได้รับอิทธิพลของน้ำหลากในฤดูมรสุม ซึ่งความเค็มที่ลดลงในช่วงนี้ ทำให้ชาวประมงสามารถจับกุ้งหัวมันได้มากกว่าเดือนอื่นๆ

กุ้งหัวมันมีคุณค่าและสำคัญมากสำหรับชาวประมงและคนที่อยู่โดยรอบ ทะเลสาบ สามารถสร้างรายได้เลี้ยงปากท้องของพี่น้องชาวประมงได้อย่างเป็น กอบเป็นกำ แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่เราควรตระหนักมากกว่ารายได้จากการขายกุ้งก็ เห็นจะเป็นเรื่องของเครื่องมือที่จะนำมาจับกุ้ง ถ้าทุกคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วน ตัว ไม่ใช่เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย เชื้อเพลิงเกินเวทีกุ้งหัวมันก็ไม่เหลือแค่ ชื่อ แต่จะยังคงอยู่ทะเลสาบของเราต่อไป

นุศรี พิฒินันท์

รวมหน่วยงาน ร่วมพลังฟื้นฟู ทรัพยากรประมง

นายอาวุธ วิเชียรฉาย นายอำเภอกระแสดินรุ้ง เป็นประธานในการปล่อยพันธุ์กุ้งก้ามกราม จำนวน ๓ ล้านตัว ด้วยความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน อาทิ เช่น สำนักงานประมงจังหวัดสงขลาที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อพันธุ์กุ้งก้ามกรามจาก บริษัทเซฟรอนประเทศไทยสำรวจ และผลิตจำกัด สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง นายกองดี การบริหารส่วนตำบลเกาะใหญ่ นายมงคล เครือแก้ว และศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา นายสมปอง อินทร์สงษ์ ลงในพื้นที่หมู่ ๒ บ้านแหลมคูลา ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสดินรุ้ง จ.สงขลา เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เป็นการผนวกรวมตัวกันในการดำเนินโครงการเสริมสร้างความอุดม

สมบูรณ์ของทรัพยากรประมงชายฝั่งจังหวัดสงขลา และโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาควบคู่กัน เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรสัตว์น้ำตลอดจนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์ตลอดจนส่งเสริมให้ชุมชนมีจิตสำนึกในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

อรรถยา อัสวอริย์

เฮฮา...ประสาชาวเด

จำนง สีธากุณี

พื้นที่ทรัพยากรประมง... พื้นที่เศรษฐกิจ... พื้นที่สังคม ปีที่ 10 ฉบับที่ 2/57 เดือนธันวาคม 2556

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิชาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ต.เกาะสน ต.เขาปู่เขี้ยว อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

วันที่ 5 ธันวาคมปีนี้ เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระชนมายุครบ 86 พรรษา ปวงชนชาวไทยต่างปลื้มปิติที่พอหลวง ทรงมีพละทานมัยขีงแรง และได้เสด็จออกมาหาสมาคม ณ ท้องพระโรง ศาลาราชประชาสมาคม วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากนี้เดือนธันวาคมยังเป็นเดือนสุดท้ายของปี เป็นช่วงเทศกาลส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ซึ่งปีนี้ไม่มีวันหยุดยาวต่อเนื่องกัน หลายวัน หลายคนจึงถือโอกาสเดินทางไปต่างจังหวัดเพื่อเยี่ยมญาติพี่น้อง หรือท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อพักผ่อนหลังจากที่ได้ร่ำกตรำทำงานหนักมาตลอดทั้งปี และเนื่องในเทศกาลส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ทีมงานจดหมายข่าวขออวยพรให้คนไทยทุกคนมีความสุข

หวังในสิ่งใดขอให้ได้ตามปรารถนาตลอดปี 2557 และในปีต่อ ๆ ไป ย้อนกลับมาทะเลสาบสงขลาถิ่นบาง ปีนี้อากาศในเดือน ธันวาคมเย็นและกินเวลานานกว่าปีที่ผ่าน ๆ มา เช่นเดียวกับฝนที่ตกเกือบตลอดทั้งเดือน และตกหนักเป็นบางช่วงทำให้หลายพื้นที่มีน้ำท่วม ทำให้ช่วงนี้ทะเลสาบสงขลาเป็นน้ำจืดทั้งหมดซึ่งคาดว่าจะคงสภาพเป็นอย่างนี้ไปอีก 1-2 เดือน สัตว์น้ำที่เด่นในเดือน ธันวาคมยังคงเป็นกุ้งหัวมันเช่นเดียวกับเดือนก่อน แต่ปริมาณที่จับได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัด สัตว์น้ำอื่นๆ ที่เด่นเป็นกุ้งนาทับปลาทองเทียว

นิคม ละอองศิริวงศ์

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบ

สวัสดิ์ศรีพบกันอีกครั้งกับวาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบ ใครมีวาทะดีวาทะเด่นที่ต้องการนำเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างจิตสำนึกสร้างพลังร่วมกันในการดูแลทะเลสาบสงขลาแจ้งมา ยังทีมงานจดหมายข่าวได้เลยครับทีมงานของเราพร้อมที่จะนำเสนอวาทะของท่านในแบบฉบับของจดหมายข่าวพื้นที่วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบฉบับนี้ ทีมงานของเราขอพาท่านไปพบกับ **คุณสม ตง สุวรรณรัตมี** บ.4 ต.คูขุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา “ถ้าทุกคนมี จิตสำนึกมีความละเอียดต่อการกระทำ เช่น ไม่จับสัตว์น้ำขนาดเล็ก ไม่รุกร้าเขตรักษาพันธุ์ เสริมสร้างกิจกรรมแพชุมชน ถ้าเราทำได้ ลูกหลานของเราได้ประโยชน์จากทะเลสาบสงขลาตลอดไป คุณสมควร กล่าว...

ขอขอบคุณ **คุณสมควร สุวรรณรัตมี** มากครับท่านที่ได้อ่านจดหมายข่าวฉบับนี้ แล้วอย่าลืมช่วยกันปฏิบัติและบอกต่อๆ กันนะครับสำหรับท่านต่อไปเตรียมวาทะไว้เลยครับทีมงาน จดหมายข่าวจะ ไปหาท่านถึงบ้านอย่างแน่นอน...

จำนง ธีราวุฒิ

ปลาตะเพียน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Megalops cyprinoides*

ชื่อสามัญ : Indo-Pacific tarpon ชื่อเรียกที่แตกต่างไป เช่น ข้าวเหนียวบุด ภาษาใต้เรียกว่า ปลาเดือน ปลาบุหรัน

ลักษณะทั่วไป : ลำตัวแบนข้าง ปากกว้าง ขากรรไกรบนยาวเลยขอบตาเล็กน้อย มีแผ่นกระดูกแข็งโตกลางแถวเกล็ดหน้าครีบหลังมี 16 เกล็ด ครีบหลังมีก้านครีบอ่อน 16-21 ก้าน ครีบหอนมีก้านครีบอ่อน 23-31 ก้าน ฐานครีบหอนและครีบอกมีเกล็ดรูปยาว จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ตรงข้ามกับจุดเริ่มต้นของครีบหอน ก้านครีบก้านสุดท้ายของครีบหลังยื่นยาวออกมาเป็นเส้น ครีบหางเว้าลึก ลำตัวมีสีเงิน ครีบต่างๆ ใส ครีบหางสีขาวขุ่น

นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำทะเล น้ำกร่อย และน้ำจืด

เป็นปลาที่อพยพไปมาระหว่างน้ำทะเลกับน้ำจืด

อาหาร : สัตว์หน้าดิน กุ้ง และปลาขนาดเล็ก

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนกลาง ทะเลสาบตอนล่าง ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

ธีรพรรณ กัญญ์

เปิดใจสู่จดหมายข่าว

กรอบใจใช้ทรัพยากรธรรมชาติในทะเลสาบสงขลาอย่างไม่หยุดยั้ง กลวิธีที่เห็นแก่ตัวซ้ำเติมปัญหาให้กับทะเลสาบสงขลาอย่างขาดจิตสำนึก แคว้นอรุณอย่างเดียวชาวประมงโดยรอบทะเลสาบสงขลา น้ำตาแทบตก เช็ดน้ำตาไม่ทันได้แห้ง เครื่องมือประมงตัวใหม่เข้ามาอีกแล้ว (ไซหนอน) น้อง ๆ จากอรุณ ปลาเล็กปลาน้อยตายไม่เหลือถ้าเป็นอย่างนี้ลูกหลานของเรา

ในอนาคตจะอยู่ได้อย่างไร เครียดและไม่สบายใจจะทำอย่างไรดี

นี่เป็นความในใจที่พี่น้องหมู่บ้านหลังนวมินเปิดใจกับทีมงาน จดหมายข่าวของเราจริง ๆ แล้ว ปกติทะเลสาบสงขลาของเราก็น่าสงสารแล้วครับ สิ่งไหนที่เป็นการซ้ำเติมสิ่งไหนที่เป็นการย่ำยีให้เล็กเถอะครับ โดยเฉพาะอรุณให้หนักถึงอนาคตให้หนักถึงลูกหลานของเรา ถ้าวันนี้อรุณกับไซหนอนกลายเป็นเครื่องมือวิบัติทำลายล้างทุกสรรพสิ่ง แล้วอนาคตพวกเราทุกคนชาวทะเลสาบจะอยู่กันอย่างไร ถ้าไม่ได้อัดอั้นใจไม่เดือดร้อนผมเชื่อว่าความในใจเหล่านี้ก็ไม่เกิดหรอกครับ

อย่าลืมนะครับมีอะไรไม่สบายใจมีอะไรที่ค้างคาใจให้แจ้งมาที่เรามากันจดหมายข่าวได้เลย นะครับช่วยกันให้สร้างจิตสำนึก ช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้ทะเลสาบสงขลา เพื่ออนาคตลูกหลานของเราต่อไป

จันทน์ ธีรวิวัฒน์

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนธันวาคม 2556

สัตว์น้ำต่าง ๆ ในทะเลสาบขึ้นอยู่กับสภาพอากาศจริง ๆ ช่วงนี้สภาวะอากาศบ้านเราเปลี่ยนแปลงบ่อย บางวันจะเห็นแดดออกแต่บางวันฝนตก วันไหนแดดออกชาวประมงจะได้ออกหาสัตว์น้ำได้อย่างสบายใจโดยไม่ต้องกลัวคลื่นลมในทะเลสักเท่าไร แต่ถ้าวินไหนฝนตกก็จะเป็นปัญหาไม่น้อยไหนต้องกลัวคลื่นลมในทะเลบ้างและปริมาณน้ำที่สูงขึ้นทำให้ชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อยลง สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ กุ้งหัวมัน 900-1,000 กก. ปลาทองเทียว 700-800 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 300-400 กก. ปลาช่อน 80-100 กก. ปลาดุกทะเล 200-250 กก. เป็นต้น

ทะเลน้อย... ในช่วงนี้ทะเลน้อยน้ำก็ยิ่งเสียเหมือนเดิมเนื่องจากฝนที่ตกลงมาทำให้ชะล้างสิ่งสกปรกลงในทะเล แต่ที่น่าดีใจก็คือ ได้มีการลอกตักตบขนาขึ้นจากทะเลน้อยทำให้ชาวประมงออกหาสัตว์น้ำได้สะดวกกว่าเดิม ในเดือนนี้ชาวประมงจับสัตว์น้ำได้มากกว่าเดิมเล็กน้อย สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ ปลาหมอช้างเหยียบ 90-100 กก. ปลาดุกเนื้ออ่อน 25-30 กก. ปลาโสด 25-30 กก. ปลาช่อน 90-100 กก.

ทะเลหลวง... แถบนี้ไม่ต่างอะไรกับที่อื่น ๆ เลย เนื่องจากปริมาณน้ำที่สูงขึ้นทำให้ชาวประมงไม่สามารถออกไปเก็บเครื่องมือทำการประมงจำพวกไซได้ ปัญหาอีกอย่างหนึ่งเรื่องเหาน้ำที่มีปริมาณมากทำให้สัตว์น้ำที่ติดกับก้นชาวประมงเหลือแต่ซาก สัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งนา 500-600 กก. กุ้งก้ามกราม 25-30 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 80-90 กก. ปลาช่อน 60-70 กก. ปลา กัดคันหลาว 20-30 กก

ลำปำ... เรียกว่าเจียบเหงาเลยที่เดียวสำหรับ แถบนี้ ปริมาณน้ำที่สูงขึ้นทำให้ชาวประมงไม่ได้ออกหาสัตว์น้ำสักเท่าไร อีกอย่างหนึ่งถ้าถามชาวประมงแถบนี้ว่าใครบ้างทุกคนจะบอกเป็นเสียงเดียวกันว่าได้กุ้งนาเป็นส่วนใหญ่ เพราะจับได้วันละ 200-300 กก. เลยทีเดียว

ทะเลตงใน... เจียบ ๆ บวกได้เลยคำเดียวว่าเจียบจากเดือนก่อนที่ครึกครื้น แต่เดือนนี้พลิกหน้ามือ

เป็นหลังมือเลยเพราะปริมาณฝนที่ตกลงมาเยอะทำให้ความเค็มลดลงเหลือ 0 ppt ทำให้สัตว์น้ำบางชนิดลดน้อยลงไปจากเดิม กุ้งหัวมันเดือนที่แล้วจับได้เป็นต้น แต่เดือนนี้เหลือไม่กี่กิโลกรัมเอง อีกอย่างอาจเป็นเพราะปริมาณน้ำที่สูงขึ้นก็เป็นได้และปัญหาคลื่นลมในทะเลทำให้ชาวประมงไม่สามารถออกหาสัตว์น้ำได้ สัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งหัวมัน 600-700 กก. ปลาทองเทียว 200-250 กก. ปลาดุกทะเล 160-170 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 180-190 กก.

คลองพิน... เรียกว่าเจียบเหงาเลยที่เดียว จากเดิมจะเห็นชาวประมงนำกุ้งหัวมันมา ขายไม่ขาดสายวันละ 100-200 กก. แต่เดือนนี้ชาวประมงนำกุ้งหัวมันมาขายเพียงคนละ 20-30 กก. เท่านั้นมันเกิดอะไรขึ้น ก็เลยนั่งคุยกับชาวบ้านก็ทราบว่าปริมาณน้ำที่สูงขึ้นทำให้ทำการประมงลำบาก อีกอย่างอาจเป็นเพราะความเค็มที่เหลือ 0 ppt ทำให้สัตว์น้ำย้ายไปที่อื่นก็เป็นได้

ทะเลตงนอก... แถบนี้ลิเรียกว่าทุ้งที่สุด ๆ จากเดิมไม่ว่าจะมองไปทางไหน พบเห็นแม่ค้ารับซื้อกุ้งหัวมันได้เป็นต้น ๆ ทำให้ชาวประมงรวยๆไปตาม ๆ กัน แต่เดือนนี้กลับไม่เหลืออะไรเลย ทำให้แม่ค้าบางรายที่รับซื้อสัตว์น้ำต้องหยุดชั่วคราวเพราะไม่มีสัตว์น้ำสักเท่าไร แต่อาจจะดีสำหรับแม่ค้าก็เป็นได้ เพราะจะได้มีเวลาพาลูก-หลานไปเที่ยวกันบ้าง ส่วนชาวประมงไม่ต้องพูดถึงจำเป็นต้องออกหาสัตว์น้ำทุกวัน เพราะเป็นอาชีพหลักไปแล้ว อย่างน้อยจะได้หารายได้ให้กับครอบครัว สัตว์น้ำที่จับได้กุ้งหัวมัน 100-200 กก. กุ้งหัวแข็งเล็ก 120-130 กก. ปลาทองเทียว 200-300 กก. ปลากดขี้ลิง 20-30 กก.

หัวเสา... แม่ค้าขึ้นเป็นเสียงเดียวกันว่าเดือนนี้ไม่มีอะไรเลย จากเดิมได้กุ้งหัวมันเป็นต้น ๆ แต่เดือนนี้เหลือ 200-300 กก. เองเรียกว่าเจียบเหงาสุด ๆ มองไปทางไหนไม่เห็นชาวประมงนำสัตว์น้ำมาขายสักเท่าไรเลย จากเดิมเหมือนจะเดินชนกันจนแม่ค้าไม่มีเวลากินข้าวกินปลาเลยที่เดียว

พลสินธุ์ วิวัฒน์

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม ปีที่ 10 ฉบับที่ 3/57 เดือนมกราคม 2557

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ต.เกาะส่น ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

ผ่านปีใหม่มาได้เดือนหนึ่งแล้ว ฝนแทบไม่มีแล้ว แต่อากาศยังเย็นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในตอนเช้าและกระแสลมค่อนข้างแรง เดือนนี้มีวันสำคัญของไทยเชื้อสายจีนและชาวจีนทั่วโลก คือ วันตรุษจีน ซึ่งชาวจีนถือว่าวันขึ้นปีใหม่ตามปฏิทินจีน ดังนั้นชาวจีนจึงให้ความสำคัญกับเทศกาลนี้เป็นอย่างยิ่ง

เดือนนี้การประมงในทะเลสาบสงขลาค่อนข้าง

เงียบเหงา ชาวประมงไม่ค่อยออกจับสัตว์น้ำกัน แม้ว่าสัตว์น้ำที่จับได้มีแนวโน้มเป็นพวกกุ้งหัวมันมากขึ้น ซึ่งกุ้งชนิดนี้ถือว่าเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจสำคัญของทะเลสาบสงขลา เหตุผลสำคัญคงเป็นเพราะคลื่นลมที่ค่อนข้างแรง จากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นช่วงเปลี่ยนฤดูเป็นฤดูร้อน คลื่นลมที่พัดแรงจะนำเอาลูกกุ้งเข้ามาเลี้ยงตัวในทะเลสาบ อีก ๓๐-๔๕ วัน ชาวประมงก็สามารถจับกุ้งได้เป็นกอบเป็นกำ

นิคม ละอองศิริวงศ์

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบ

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบ ของจดหมายข่าวฉบับนี้ได้รับเกียรติจากพี่น้องชาวประมง ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง แต่ท่านบอกกับทีมงานจดหมายข่าวของเราว่า อยากมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก แต่ไม่ขอเอ่ยนามและลงรูปในจดหมายข่าวจะได้มี ได้ครบ ยินดีเป็นอย่างยิ่ง ถ้าไม่สะดวกก็ไม่เป็นไร หัวใจสำคัญ อยู่ที่ท่านกับเรา ร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อทะเลสาบสงขลาของเรา

“ ถ้าหากว่าในทะเลสาบสงขลาคนดี ๆ คนที่มีจิตสำนึกต่างคนต่างเงียบ ต่างคนต่างอยู่ ไม่กล้าออกมา ไม่กล้าที่จะทำอะไร ใครจะทำอะไรก็ได้ ใครจะฉวยโอกาส ใครจะละเมิดกฎ ใครจะเห็นแก่ตัว ถ้าคุณคิดเช่นนั้น ก็เท่ากับว่าปล่อยให้คนที่ไม่ดี สร้างโอกาสที่ไม่ดีให้กับตนเองและทะเลสาบสงขลา ฉะนั้นต้องช่วยกันต่อต้านช่วยกันประนามบุคคลเหล่านี้ อย่าให้มีอยู่ในทะเลสาบสงขลาอีกต่อไป ” เอ๊ะพี่ท่านดูการเมืองมากไปหรือเปล่า ฮาฮาฮา...

ขอขอบคุณมากครับพี่น้องจากเกาะนางคำ สำหรับท่านที่ได้อ่านจดหมายข่าวฉบับนี้แล้ว อย่าลืมครับช่วยกันบอกต่อ ช่วยกันปฏิบัติ ช่วยกันสร้างจิตสำนึก เพื่อทะเลสาบสงขลาของเรา สำหรับท่านต่อไปเตรียมวาทะไว้เลย ครับ เราจะไปหาท่านถึงบ้านอย่างแน่นอน

จำนง ธีราวุฒิ

บรรณาธิการ : ยงยุทธ ปริตาลัยบุตร, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นิคม ละอองศิริวงศ์, ภรณ์ยุ ถมพลกรัง , รัชนีญา อัครอารีย์
 กองบรรณาธิการ : จำนง ธีราวุฒิ, ชวัลเกียรติ สุวรรณรัตน์, มยุรี พัฒน์ไธย, จวีรพรรณ หนูนน, พลสินธุ์ จิวัดน, อนุสรรา แกนทอง, นรินทร์ ใหม่วัด
 ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยุ ถมพลกรัง, อรรถศกสน วาจิ
www.nicaonline.com www.sklonline.com

สารพันสัตว์น้ำ: ปลาในกลุ่มลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ปลากระทิง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cyclocheilichthys heteonema* (Bleeker, 1853)

ชื่อสามัญ : Banch-barbel barb

ลักษณะ : ลำตัวค่อนข้างยาว ส่วนบนของหัวแบนเรียบ จะงอยปากสั้นตามีขนาดใหญ่ หนวดที่ปลายขากรรไกรบนแยกออกเป็นแฉกจากฐานหนวด เส้นข้างตัวลำตัวมีสีขาว-เงิน ครีบต่าง ๆ ใส ตัวเต็มวัยมีขนาดใหญ่ที่สุดประมาณ 12 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : อาศัยในแหล่งน้ำจืดทั่วไป เช่น ลำคลอง บริเวณพื้นที่ท้องน้ำของแม่น้ำขนาดใหญ่ หากินบริเวณหน้าดิน กินสัตว์น้ำหน้าดินพืชน้ำ และตัวอ่อนแมลง เป็นอาหาร

การแพร่กระจาย : ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และลำคลองต่าง ๆ ที่ไหลลงสู่ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนล่าง

ธีรธรรม ทัญญู

เปิดใจสู่จดหมายข่าว

ผมทบทวนมาแล้วกับพฤติกรรมการณ์เห็นแก่ตัวของคนในทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีเพียงไม่กี่คน แต่ก็เป็นกลุ่มคนที่มีเพียงพอต่อการที่จะทำให้สายทะเลสาบสงขลาได้เช่นกัน ไม่ยอมรื้อถอนอุปกรณ์เครื่องมือประมงต่าง ๆ เช่น เสาหลัก เสาไม้ เสาขวน ไช้แก๊ว ๆ ที่ไม่ใช้แล้ว ปล่อยให้ปัญหากับทะเลสาบสงขลา ไม่ว่าจะเป็นการเดินเรือ ก็ดขวางทางน้ำ การตื่นเงิน และอาจจะเป็นอันตรายได้โดยเฉพาะไม่ปลายแหลมที่อยู่ใต้น้ำ แต่ผมไม่เห็นใครสนใจ อาจจะมองว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ แต่ผมคิดว่าถึงจะเป็นเรื่องเล็ก เราก็ไม่ควรที่จะมองข้าม ลำพังตัวผมคนเดียวก็ทำอะไรได้ไม่มาก จะไปบอกขอร้องกับทุกคน ก็คงลำบากและคงทำไม่ได้ขอให้จดหมายข่าวช่วยเป็นกระบอกเสียงให้หน่อย

เปิดใจโดยพี่น้อง ต.เกาะยอ นี้เองครับ ทีมงานจดหมายข่าวของเรา ยินดีเต็มใจและขอบคุณ ทุกความรู้สึกที่อยากจะบอก อยากจะคุย โดยที่มีจดหมายข่าวของเราเป็นสื่อกลาง เป็นกระบอกเสียงให้กับท่าน เราเคารพทุกความรู้สึก เราสำนึกทุกความจริงใจ ไปรื้อไปถอนเสีย นะครับ ถ้าไม่ใช้แล้วอย่าปล่อยให้ทิ้งไว้ให้เป็นภาระกับทะเลสาบ การรื้อถอนก็คงไม่ยุ่งยากอะไรเพียงแต่ยอมเสียเวลานิดหน่อย ขออย่าอีกคร้งไปรื้อถอนเถอะครับ แฮ่ม...แคร้ถอนของแค้นนี้ผมเชื่อว่า พี่น้องทะเลสาบสงขลาของเรา ต้องทำได้และทำได้อยู่แล้วครับ...

จำนง นีราวุฒิ

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนมกราคม 2557

ความต้องการของคนมีทั้งที่เหมือนกันและไม่เหมือนกัน ขอยกตัวอย่างในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ซึ่งบางคนต้องการให้น้ำเต็ม บางคนต้องการให้น้ำจืด แต่ที่ทุกคนต้องการเหมือนกัน คือต้องการจับสัตว์น้ำให้ได้จำนวนมาก แต่อย่าลืมว่าเมื่อไรที่ชาวประมงจับสัตว์น้ำขนาดเล็กลงก็ควรปล่อยลงสู่ทะเลเพื่อจะได้มีสัตว์น้ำเจริญเติบโตแพร่ขยายพันธุ์ต่อไป ชาวประมงจะได้มีสัตว์น้ำจับกันตลอดปี สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 500-600 กก. ปลาเก๋ขี้ลิง 90-100 กก. กุ้งก้ามกราม 100-200 กก. กุ้งหัวมัน 500-600 กก.

ทะเลน้อย...จะออกทำการประมงทุกครั้งต้องคิดมากไม่น้อย เพราะช่วงนี้มีฝนตกลงมา อีกอย่างกระแสน้ำเป็นปัญหาไม่น้อยกับชาวประมง แต่ทำไมออกทำการประมงก็ไม่รู้จะทำอะไร จำเป็นต้องออกทำการประมงอย่างกลาๆ กลัวๆ อย่างน้อยก็จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัว สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้เป็นปลาหมอช้างเหยียบ 50-60 กก. ปลาสร้อย 100-200 กก. ปลาตะเพียนขาว 100-200 กก. เท่านั้นเอง

ทะเลหลวง...สภาวะการทำประมงในพื้นที่แถบนี้ไม่ต่างกับที่อื่นสักเท่าไร เพราะประสบปัญหาพอๆกัน แต่ยังมีชาวประมงแถบนี้ยังมีสวนยางพาราไว้เป็นรายได้หลัก ถึงทำการประมงไม่ได้ก็ค่อยกรีดยางก็แล้วกัน สัตว์น้ำที่จับได้ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 100-200 กก. กุ้งก้ามกราม 70-80 กก. กุ้งนา 200-300 กก. เท่านั้น

ตลาดพิทลุง...เรียกว่าไม่ค่อยดริคดรินสักเท่าไรไม่ค่อยพบเห็นสัตว์น้ำเช่นทุกเดือนที่ผ่านมา คงเป็นเพราะลมแรง ทำให้ชาวบ้านทำการประมงน้อย และที่สำคัญสัตว์น้ำที่จับได้ไม่มาก สัตว์น้ำที่ได้มากที่สุดก็เป็นปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 100 กก.

ทะเลสาบตอนใน...กระแสน้ำมีผลกระทบต่อการทำประมงของชาวบ้านอยู่หลายวันแล้ว ทำอะไรไม่ได้เลย แต่เดี๋ยวดูว่าเมื่อไรลมจะสงบสักที ชาวบ้านบางคนที่มีที่ดินว่างก็ปลูกผักไปพูลางๆ ก็แล้วกัน สัตว์น้ำที่จับได้ ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 200-300 กก. กุ้งก้ามกราม 100-120 กก. กุ้งหัวมัน 300-400 กก.

นาปะขอ...เห็นกระแสน้ำแรงอย่างนี้ชาวประมง

ออกจับสัตว์น้ำได้บ้างไม่ได้บ้าง แต่กระนั้นสัตว์น้ำบางชนิดอย่างปลาหัวแข็งหนวดอ่อนค่อนข้างจับได้มารวมๆกันแล้วไม่ต่ำกว่า 200 กก. ต่อวันเลยทีเดียว แสดงว่าบริเวณนี้ยังมีสัตว์น้ำให้จับอยู่ แต่คงเป็นเพราะกระแสลมที่เป็นปัญหากับชาวประมงนั่นเอง

ทะเลสาบตอนนอก...เจียบเลยครึ่งช่วงนี้วางไข่ไม่ได้เลย เพราะเริ่มเข้าช่วงอีกแล้วครึ่ง เป็นประจำทุกปีเลยก็เตรียมใช้บุญเก่าที่สะสมมาตลอดปี ส่วนบางรายก็เตรียมนำไข่และไข่ขึ้นมาซ่อมแซมเพื่อรอรอบใหม่อีก ช่วงนี้ชาวประมงก็เลยใช้กีดในการออกวางสัตว์น้ำ แต่น่าเสียดายพอวางกันแล้วก็มีปัญหาเรื่องการไม่กัดกันอีกแล้วครึ่ง สัตว์น้ำที่จับได้ ปลาเก๋ขี้ลิง 40-50 กก. ปลาตุ๊กทะเล 40-50 กก. กุ้งหัวมัน 100-120 กก. เท่านั้น

ดูเต่า...แถบนี้ก็มีปัญหาเดียวกันกับที่อื่นๆ เพราะกระแสน้ำทำให้ออกทำการประมงลำบาก อีกอย่างหนึ่งปัญหาเกี่ยวกับอวนรุนเป็นปัญหาใหญ่เลยกับชาวประมงแถบนี้ เพราะอวนรุนไปทำลายเครื่องมือทำมาหากินของชาวประมง อีกอย่างอวนรุนทำให้สัตว์น้ำตัวเล็กๆ ติดกับอวนทำให้ไม่สามารถแพร่ขยายพันธุ์ได้ ชาวประมงแถบนี้จับปลาเก๋ขี้ลิงได้เป็นส่วนใหญ่ครับ

พอลินท์ วิวัฒน์

โพงพางชาวเล

น้ำขึ้นให้รีบตัก สำนวนสุภาษิตหมายถึงเมื่อมีโอกาส หรือ ได้จังหวะในการทำมาหากิน ก็ควรจะรีบไขว่คว้า อย่าปล่อยให้ โอกาสผ่านไป และที่ผ่านมาเป็นเพราะชาวประมงใช้คำ สุภาษิตนี้กันอย่างเต็มที่ แต่ผลลัพท์กลับตรงกันข้าม น้ำขึ้น ต้องรีบตักกอบโกยไม่มีความพอดี จึงทำให้ปริมาณสัตว์น้ำใน ทะเลสาบสงขลาไม่มีความพอดีและเพียงพอเช่นกัน

การทำประมงโดยใช้ “โพงพาง” ซึ่งเป็นเครื่องมือดักจับ สัตว์น้ำที่พบมากในทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีมากกว่า 2,000 ปาก การดักโพงพางจะทำในขณะที่กระแสน้ำลงเท่านั้น (ไม่ใช่ น้ำขึ้น ให้รีบตัก) คือช่วงเวลาทองของการดักจับสัตว์น้ำ ซึ่งส่วนมากจะ ดักในช่วงกลางคืนและกู่โพงพางในวันรุ่งขึ้น

ลักษณะของโพงพางจะประกอบไปด้วยเสาขนาด ใหญ่ 2 ต้น ใช้เป็นหลักสำหรับยึดโพงพางไว้ ความยาวของเสา ขึ้นอยู่กับความลึกของน้ำทะเล แถบทะเลสาบความลึกของน้ำก็ ประมาณ 4-12 เมตร กู่โพงพางจะทำด้วยอวนตาข่าย ขนาดตา จะถี่มาก ปากกู่จะกว้างประมาณ 4-8 เมตร ซึ่งถ้าใครผ่าน สะพานติณสูลานนท์ ซึ่งเป็นสะพานข้ามทะเลสาบสงขลาเชื่อม ฝั่งเมืองสงขลา กับอำเภอสิงหนครจะพบว่า สองฝั่งชายเขาเต็ม ไปด้วยโพงพาง

ผลกระทบของโพงพางไม่ได้มีแค่บดบังทัศนียภาพ หรือกีดขวางทางสัญจร โดยเฉพาะการเดินทางเรือ ทั้งขณะทำการ ประมงและหยุดทำการประมง เพราะบักหลักทิ้งไว้เท่านั้น แต่ที่

เด่นชัดคือ การดักจับสัตว์น้ำที่ไม่แยกประเภทสัตว์น้ำขนาดเล็ก สัตว์น้ำวัยอ่อน และขวางเส้นทางการอพยพย้ายถิ่นของสัตว์ น้ำหรือที่เรียกว่า “เส้นทางเดินของสัตว์น้ำ” ไปมาระหว่างทะเล สาบแต่ละตอน

แม้ว่าการทำประมงโดยใช้โพงพางจะสามารถสร้างเงิน สร้างรายได้ให้กับชาวประมงก็จริง แต่เป็นระยะสั้น เพราะหาก มีการใช้โพงพางต่อไป ทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีอยู่ก็ลดจำนวนลง เรื่อยๆ ทั้งนี้หากชาวประมงรู้จักตระหนักถึงการใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน ผลกระทบที่กล่าวมาข้างต้น ก็อาจจะไม่เกิดขึ้นกับ ทะเลสาบสงขลาของเรา....

...จึงอยากขอความร่วมมือจากพี่น้องชาวประมงที่ ใช้โพงพาง ขอให้ลดการใช้โพงพางทำประมงแล้วปรับเปลี่ยน หันมาใช้เครื่องมือประมงที่ถูกกฎหมาย หักเลี้ยง ครอบครุ๊ว เพื่อลูกหลานชาวเลสาบในภายภาคหน้า...ช่วยกัน หน่อยนะ พี่น้องครับ !!!

บริษัททะเล-อุษรา

<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=628184>

เฮฮา...ประสาชาวเล

จำนง สีราวุฒิ

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4/57 เดือนกุมภาพันธ์ 2557
 สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.แก้วแสน ต.เขาปรางค์ อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

เมืองไทยมีอะไรดีๆ หลายอย่าง อย่างวันหยุดซึ่งแต่ละเดือนนอกจากจะมีวันหยุดในวันเสาร์-วันอาทิตย์แล้วยังมีวันหยุดพิเศษกันแทบทุกเดือน เดือนกุมภาพันธ์ปีนี้ในวันที่ 14 ตรงกับวันมาฆบูชา หลายๆ คนคงได้เข้าวัดเช้าเพื่อฟังธรรมเทศนาคันคำว่า "มาฆะ" นั้น เป็นชื่อของเดือน 3 ย่อมาจากคำว่า "มาฆปุรณมี" หมายถึง การบูชาพระในวันเพ็ญกลางเดือนมาฆะตามปฏิทินของอินเดียหรือเดือน 3 ขณะเดียวกันวันที่ 14 กุมภาพันธ์ของทุกปีก็เป็นวันแห่งความรักหรือวันวาเลนไทน์ด้วย เป็นวันที่ผู้คนทุกเพศทุกวัยจะแสดงความรักต่อกัน โดยเฉพาะด้วยหนุ่มสาวเท่านั้น เรียกว่าได้ทั้งความสุขและความรักกันเลยทีเดียว

ตอนนี้เป็นฤดูร้อนแล้ว อากาศร้อนขึ้นอย่างเห็นได้ชัด บางพื้นที่อาจประสบภัยแล้งกันบ้างแล้ว น้ำทะเลเริ่มรุกเข้าไปในดง อีกไม่นานก็คงมีสัตว์น้ำให้จับกันอย่างงุ่นง่านเป็นล่ำเป็นสัน แต่เป็นที่น่ากังวลคือ การใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย อาทิ อวนรุน ที่มีมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งในเดือนนี้ที่ทีมงานจดหมายข่าว ได้รับร้องเรียนเกี่ยวกับเครื่องมือผิดกฎหมายชนิดนี้มากที่สุดทีเดียว แต่ก็ขอความร่วมมือไปยังทุกฝ่ายช่วยกันเป็นหูเป็นตาด้วย

นิรมล ละอองศิริวงศ์

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบ

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบฉบับนี้ขอพิเศษหน่อยก็แล้วกันนะครับ เพราะเราได้รับเกียรติจาก คุณบุญยา คงคาลิหมิน อดีตเจ้าของคอลัมน์ชื่อดัง "คุยคุ้ยข่าว" ที่คลุกคลีอยู่กับข้อมูลข่าวสารของทะเลสาบสงขลามานานาน บอกว่าหายไปนานแต่ยังรักและผูกพันกับทะเลสาบสงขลา

ขอเคาะสนิมหน่อยเถอะว่าอย่างนั้น ทีมงานของเรายินดีรับอะไรหรือใครก็ได้ที่อุดมการณ์ทางความคิดเหมือนกัน คือ ช่วยกันสร้างจิตสำนึกช่วยกันสร้างสรรค์ทะเลสาบให้กลับมามีชีวิตชีวากครั้ง เรายินดีทั้งนั้นแหละครับ

“ต่างคนต่างทำหน้าที่ตนเองให้ดีที่สุด ชาวประมงทำหน้าที่จับสัตว์น้ำก็ต้องจับสัตว์น้ำให้อยู่บนพื้นฐานของความพอดี ไม่จับสัตว์น้ำขนาดเล็กไม่ใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมายมีจิตสำนึกไม่เห็นแก่ตัว ส่วนเจ้าหน้าที่ก็ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้ถ้าทุกฝ่ายช่วยกันก็ไม่ยากหรอกที่จะทำให้ทะเลสาบสงขลากลับมาสมบูรณ์อีกครั้ง”

ขอขอบคุณ คุณบุญยา คงคาลิหมิน มากครับที่ห่างหายไปนานแต่จิตใจและวาทะดี ๆ ที่มีต่อทะเลสาบก็ยังคงไม่จางหายสำหรับท่านต่อไปเหมือนเช่นเคยครับ เปรียบวาทะไว้เราจะไปหาท่านถึงบ้านอย่างแน่นอน หรือใครที่บอกว่า แหม...คนไม่ค้นปากเหลือเกินอยากจะมีส่วนร่วมกับการสร้างจิตสำนึกเร็ว ๆ รอให้ทีมงานจดหมายข่าวมาหาก็คงเข้ากันได้ไป โทรมาที่เราได้เลยครับ ตามที่อยู่ในจดหมายข่าว ขอขอบคุณครับ...

จันทน์ สิริวสุณี

บรรณาธิการ : ینگยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เขี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นิคม ละอองศิริวงศ์, ภรณ์ญู ถมพลกรัง, อรุณญา อัศวอารีย์
 กองบรรณาธิการ : จันทน์ สิริวสุณี, ชวัลญเรื่อน สุวรรณรัตน์, มยุรี พัฒน์อินทย์, ฉวีวรรณ หนูนุ่น, พลลีนธุ์ วิวัฒน์, อนุสรณ์ แกนทอง, นรินทร์ ใหม่วัด
 ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ญู ถมพลกรัง, อรรถศาสตร์ วาจิ

สารพันสัตว์น้ำ: ปลาในกลุ่มปลาน้ำจืดทะเลสาบสงขลา

ปลาแปบขาวหางดำหรือปลาแปบ

ลักษณะ : ลำตัวยาวแบบข้างมาก ท้องเป็นสันปากมีขนาดเล็กเข็ดขิ้น ส่วนบนของหัว มีเกล็ดปกคลุม ช่องว่างระหว่างตา ไม่มีเกล็ดปกคลุมมีเกล็ดตามแนวข้างตัว 50 – 60 เกล็ด ครีบออกยาวถึงหรือเลยแนวฐานของครีบทง บริเวณหลังและลำตัวส่วนบนมีสีน้ำตาลปนเขียว ท้องสีขาวมีแถบสีดำพาดตามยาวแนวข้างตัวจรดปลายครีบหางตัวเต็มวัยมีขนาดใหญ่ที่สุดประมาณ 20 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : อาศัยในแหล่งน้ำจืดบริเวณแม่น้ำ และรอบพรุ โดยจะอาศัยอยู่เป็นฝูงขนาดเล็กในระดับกลางน้ำถึงผิวน้ำ อาหารได้แก่ ตัวอ่อนของแมลงน้ำ

การแพร่กระจาย : รอบ ๆ พรุควนเครัง ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง ทะเลสาบตอนล่าง และลำคลองต่าง ๆ ที่ไหลลงสู่ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

ฉวีวรรณ หนูบุ่น

เปิดใจใส่จดหมายข่าว

สวัสดีครับ พบกันอีกครั้งกับเปิดใจใส่จดหมายข่าว สิ่งไหนที่อดอันตันใจ สิ่งไหนที่เป็นทุกข้ออยู่ในใจที่เกี่ยวกับทะเลสาบสงขลา นี่ก็ถึงเราละครับเปิดใจใส่จดหมายข่าว ช่วยกันคิดช่วยกันทำคืองานประจำที่จะทำให้ทะเลสาบสงขลาของเราพัฒนาอย่างยั่งยืน เปิดใจใส่จดหมายข่าวฉบับนี้ได้รับการเปิดใจโดยพี่น้อง ต.เกาะใหญ่ครับ

“วางกั้ววางอวนแต่ละครั้งนอกจากจะกังวลเรื่องต้นทุนทุกกำไรแล้ว ยังมีเรื่องที่ต้องกังวลอีกอย่างคือเรื่องการขโมยเครื่องมือประมงกลางค้ำกลางคืนแทนที่จะได้หลับใต้ออนกับลูกกับเมีย แต่ต้องไปคอยเฝ้ากั้วเฝ้าอวนเสียทั้งเวลาเสียทั้งความรู้สึก กลุ่มคนเหล่านี้คิดถึงแต่ตัวเองอยากได้ของคนอื่นโดยที่ไม่เคยคิดถึงความรู้สึกของคนอื่นที่โดนกระทำ” ฟังดูแล้วก็น่าเห็นใจจริง ๆ นะครับ สำหรับผู้ที่ถูกกระทำที่จริงแล้วปัญหาเช่นนี้ไม่ได้เกิดเฉพาะที่เกาะใหญ่นะครับรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลาในหลายพื้นที่ก็เจอเหตุการณ์เช่นนี้เหมือนกัน ฉะนั้นพวกที่ชอบหากินบนความเดือนร้อนของคนอื่นหยุดเสียละครับนี่ก็ถึงใจเขาใจเราบ้าง ทุกวันนี้ชาวประมงในทะเลสาบสงขลา ก็เดือนร้อนเรื่องปริมาณสัตว์น้ำที่หดหายอยู่แล้วมาเดือนร้อนเรื่องเช่นนี้อีก ผมว่าคนที่กระทำเช่นนี้ไม่สมควรที่อยู่ทะเลสาบสงขลาหรอกครับ ช่วยกันสอดส่องดูแลช่วยกันเป็นหูเป็นตาครับ อย่าปล่อยให้คนไม่ดีต้องลอยนวลอย่าปล่อยให้คนไม่ดีมีพื้นที่สำหรับทะเลสาบสงขลาอีกต่อไป ทีมงานจดหมายข่าวของเราขอเอาใจช่วยครับ....

จำนง ธีรานุณี

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2557

ปัญหาในการจับสัตว์น้ำนั้นมียุ่ มากมาย แต่ที่เห็นชัดเจนก็เห็นไม่พ้นเรื่องของการทำประมงที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะ อวนรุน ซึ่งที่ผ่านมาได้รับเสียงสะท้อนจาก ชาวประมงมากที่สุด ทำให้หรือ คำตอบก็คืออวนรุนจะทำให้ การร่นเอาสัตว์น้ำวัยอ่อนติดไปกับอวนหมด อีกอย่างอวนรุนก็ ทำการร่นเครื่องมือจับสัตว์น้ำของชาวประมงไปด้วย ทำให้ ต้องลงทุนซื้อเครื่องมือประมงใหม่ ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ชาวประมงจึงอยากให้หน่วยงานที่รับผิดชอบปราบปรามอย่าง จริงจัง มิฉะนั้นอาจจะไม่มีคำที่ว่า “ในน้ำมีปลา” อีกต่อไป สัตว์ น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ กุ้งก้ามกราม จับได้วันละ 100-200 กิโลกรัม กุ้งหัวมัน จับได้วันละ 900-1,100 กิโลกรัม กุ้งหัวแข็ง เล็ก จับได้วันละ 700-800 กิโลกรัม ปลาหมอช้างเหยียบ จับได้ วันละ 100-150 กิโลกรัม

ทะเลน้อย...เป็นพื้นที่แห่งความอุดมสมบูรณ์ที่เป็นส่วน หนึ่งของทะเลสาบสงขลา มาจนถึงปัจจุบันแต่ช่วงนี้สัตว์น้ำไม่ ค่อยชุกชุมเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง บ่อยก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามในเดือนนี้จับสัตว์น้ำได้มากกว่าเดือนที่ แลแล้ว สัตว์น้ำที่จับได้ ปลาหมอช้างเหยียบ จับได้วันละ 100-150 กิโลกรัม ปลาโสด จับได้วันละ 70-80 กิโลกรัม ปลาสลาด จับได้วันละ 40-50 กิโลกรัม

ทะเลหลวง...ช่วงนี้ดูคึกคักมาก เพราะชาวประมงจับ สัตว์น้ำได้ในปริมาณที่มากขึ้น ทำให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปลาหัวแข็งหนวดอ่อนจับได้วันละหลายกิโลกรัมเลย เป็นเพราะกระแสลมที่อ่อนกำลังลง ทำให้ชาวประมงออกหา สัตว์น้ำได้มากขึ้น สัตว์ที่จับได้ ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน ได้วันละ 900-1,000 กิโลกรัม ปลากดคันหลาว ได้วันละ 100-200 กิโลกรัม กุ้งนา ได้วันละ 300-350 กิโลกรัม กุ้งก้ามกราม ได้วันละ 30-40 กิโลกรัม

บ้านขาว...เรียกว่าคึกคักเลยทีเดียวเพราะชาวประมง ออกหาสัตว์น้ำมากขึ้นกว่าเดิม จากเดิมที่เจียบเหงาอยู่หลาย เดือน ตอนนี้ถึงเวลากอบโกยรายได้กันแล้วช่วงนี้ชาวประมงจับ ปลาหัวแข็งหนวดอ่อนและปลากดคันหลาวรวมกันแล้วประมาณ 1,000-1,200 กิโลกรัม

ทะเลสาบตอนใน...แฉนี้เรียกว่าหาจับได้เรื่อย ๆ เพราะสัตว์น้ำมีให้จับตลอดเวลา ไม่มากนักน้อย ทำให้ชาวประมง มีรายได้พอสมควร เดือนนี้ดีหน่อย เพราะกระแสลมเริ่มสงบ แล้ว ทำให้ชาวประมงออกหาสัตว์น้ำกันมากขึ้น จากเดิมทำการ ประมงแบบกล้า ๆ กลัว ๆ เพราะกระแสลมแรง คราวนี้ได้ทำการ ประมงแบบสบายใจซะที สัตว์น้ำที่จับได้ ปลากดคันหลาว 100-

150 กิโลกรัม ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 500-600 กิโลกรัม กุ้งก้าม กราม 700-800 กิโลกรัม

นาปะขอ...ชาวประมงเอาสัตว์น้ำมาขายแม่ค้ากันไม่ขาด สายเลยทีเดียว ซึ่งเป็นที่น่ายินดีสำหรับชาวประมงและแม่ค้าที่ มีรายได้เยอะหน่อย เป็นที่น่าสังเกตว่าชาวประมงในแถบนี้สามารถ จับปลาหัวแข็งหนวดอ่อนได้เป็นจำนวนมาก

ทะเลสาบตอนนอก...เรียกว่ายังเจียบเหงาเหมือนเดิม แต่ดี กว่าเดือนที่แล้วหน่อยหนึ่ง แถบนี้มีปัญหาใหญ่เหมือนเดิม คือ ปัญหาเกี่ยวกับอวนรุนนั้นแหละ ออกสำรวจทุกครั้ง ชาวประมงได้ บอกกล่าวถึงปัญหานี้ทุกครั้ง จะทำอย่างไรให้อวนรุนหมดไปซะที เอาเป็นว่าฝากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยก็แล้วกัน เพราะเป็น ปัญหาใหญ่กับชาวประมงแถวนี้ สัตว์น้ำที่จับได้ ปลาดุกทะเล ได้ วันละ 60-70 กิโลกรัม กุ้งหัวแข็งเล็ก ได้วันละ 600-700 กิโลกรัม กุ้งหัวมัน ได้วันละ 500-600 กิโลกรัม

คูเต่า...ระบาคหนักเลยแฉนี้ ที่ว่าระบาคหนักก็ไม่ใช่อะไร มากหรอก ก็เครื่องมือทำการประมงจำพวกไซนอน เพราะชาว ประมงแฉนี้ไปจนถึงปากบางภูมิไซกันเป็นจำนวนมาก ไซนอน เป็นเครื่องมือทำการประมงที่มีตาขนาดเล็ก ทำให้สัตว์น้ำขนาดเล็กติดไปด้วย ดูไม่เหมาะสมสักเท่าไร แต่ก็ยังดีหน่อยที่ไซนอนเป็น เครื่องมือทำการประมงประจำที่ต่างจากการทำอวนรุน ที่คอย กวาดไปทั่ว ทำให้สัตว์น้ำวัยอ่อนไม่สามารถเจริญเติบโตแพร่ ขยายพันธุ์ได้ อีกหน่อยก็จะทำให้สัตว์น้ำลดน้อยลงจนไม่มีให้จับก็ เป็นได้ครับ

พลินดู วิวัฒน์

ขบวนการพัฒนาฟาร์ม ทะเลไปสู่ความยั่งยืน

จากการฟื้นฟูฟาร์มน้ำทะเลสาบสงขลาเรื่อยมา กว่า 10 ปี สามารถทำให้ชุมชนกินดีอยู่ดี สังคมอบอุ่น และทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและความหลากหลายด้านชนิด โดยเฉพาะชนิดที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์และเพิ่มปริมาณในชนิดที่มีค่าทางเศรษฐกิจ

จากการพัฒนาในขบวนการต่างๆ ของการดำเนินกิจกรรมและการบูรณาการหลายหน่วยงานในกรมประมง รอบทะเลสาบและหนึ่งในนั้นที่จำเป็นต้องพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน คือ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการฟื้นฟูทรัพยากร ในการหาแนวทางที่จะทำให้ทรัพยากรมีความอุดมสมบูรณ์ มีการใช้ประโยชน์อย่างอนุรักษ์ และคุ้มค่า

ในปี 2557 ก็เช่นกันกิจกรรมเช่นนี้ก็ได้นำมาดำเนินการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนใหม่ จำนวน 3 เขต คือ เขตชุมชนฟาร์มทะเล ม.2 ตำบลเกาะใหญ่ เขตชุมชนฟาร์มทะเล ม.2 และ 4 ตำบลโรง อำเภอกะสอสินธุ์ จังหวัดสงขลา และ เขตชุมชนฟาร์มทะเล ม.4 ตำบลเกาะหมาก อำเภอบางขัน จังหวัดพัทลุง เพื่อเข้าร่วมสานฝันของการขยายเขตฟาร์มทะเลในเกิดรอบทะเลสาบสงขลา

อรัญญา อิศวกริณี

จำนง สีธารุณี

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 10 ฉบับที่ 5/57 เดือนมีนาคม 2557

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ต.ท่าสนั่น อ.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

ต้นเดือนมีนาคมโรงเรียนต่างๆเริ่มสอบปลายภาคเรียนที่ 2 จากนั้นก็หยุดยาวไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม หากย้อนกลับไปเมื่อสามสี่สิบปีที่แล้ว เด็ก ๆ ได้หยุดพักผ่อนวิ่งเล่นกันจนเบื่อไปเลยก็ว่าได้ เด็กในชนบทก็อาจไปหาปลาตามหนองน้ำหรือแหล่งน้ำที่แห้งขอดที่เรียกว่าไปหาลูกคลัก เป็นการเรียนรู้การดำรงชีวิตตั้งแต่เยาว์วัยกันเลยทีเดียว แต่เด็กในยุคนี้ไม่ได้พักผ่อนวิ่งเล่นตามประสาเด็กๆ เพราะต้องไปเรียนพิเศษกัน ส่วนเด็ก ๆ ที่จบชั้น ป.6 ม. 3 หรือ ม.6 คงไม่ได้หยุดพัก เพราะต้องสอบเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

แม้ว่าเข้าสู่หน้าร้อนเต็มตัวแล้ว แต่ในบางพื้นที่ของทะเลสาบสงขลานั้นความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำก็ยังไม่ซุกซมเท่าที่ควร เช่น บริเวณทะเลหลวง ส่วนพื้นที่แถวปากพะยูนและทะเลสาบตอนนอกซึ่งอยู่ใกล้กับทะเลอ่าวไทยมากกว่าเรียกว่าคึกคัก เพราะช่วงนี้สามารถจับกุ้งหัวมันได้เป็นกอบเป็นกำ เนื่องจากปลายปีที่ผ่านมามีฝนตกค่อนข้างน้อย จึงทำให้น้ำทะเลรุกเข้ามาในทะเลสาบได้เร็ว ซึ่งก็ได้พาไข่/ตัวอ่อนของสัตว์น้ำเข้ามาด้วย

นิคม ละอองศิริวงศ์

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบ

สวัสดีครับ...พบกันอีกครั้งกับวาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบเขียนมาหลายฉบับ ท่านที่ได้อ่านแล้วก็อย่าลืมมาครีบนำข้อคิดดี ๆ ที่ได้มาจากวาทะของพี่น้องชาวทะเลสาบสงขลาแห่งนี้แหละครับ ที่มีความตั้งใจอยากจะมีส่วนร่วม ในการสร้างจิตสำนึกให้ลูกให้หลาน ให้กับพวกเราทุกคน ร่วมด้วยช่วยกันในการดูแลทะเลสาบสงขลาของเราไปปฏิบัติเลยนะครับ

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบฉบับนี้ เราได้รับเกียรติจาก คุณสมนึก คำน้อย 11 ม.8 ต.ท่าหิน อ.สทิงพระ จ.สงขลา “ถ้าทุกคนร่วมด้วยช่วยกันอย่างจริง ๆ จัง ๆ ทะเลสาบสงขลาจะต้องอยู่กับลูก ๆ หลาน ๆ ของเราตลอดไปอย่างแน่นอน แค่นั้นทำสิ่งเหล่านี้ให้เป็นนิสัยก็

เพียงพอ 1. ขนาดตาอวนต้องมีขนาดที่เหมาะสม 2. ช่วงปล่อยสัตว์น้ำต้องห้ามทำการประมงและ 3. สร้างแนวเขตชัดเจนและห้ามลวงล้าเด็ดขาด”

เยี่ยมเลยครับ คุณสมนึก ผมเห็นด้วยครับ ท่านต่อไปเตรียมความพร้อมไว้เลยนะครับ สำหรับวาทะดี ๆ ของท่าน แล้วทีมงานจดหมายข่าวจะไปหาท่านถึงบ้านอย่างแน่นอนครับ

จีรนง ศิราวุฒิ

บรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร, สายันต์ เฮียมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นิคม ละอองศิริวงศ์, ภรณ์ยุ ธมพลการัง , อรุณญา อัครอารีย์
กองบรรณาธิการ : จีรนง ศิราวุฒิ, ขวัญเรือน สุวรรณรัตน์, มยุรี พัฒโนทัย, ฉวีวรรณ หนูนุ่น, พลสินธุ์ วิวัฒน์, อนุสรรา แกนทอง, นรินทร์ ใหม่วัด
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, อรรธศาสน วาจิ

สารพันสัตว์น้ำ: ปลาในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

สารพันสัตว์น้ำ : ปลาในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตอน : ปลาเสือข้างลายหรือปลาเสือสุมาตรา

ชื่อสามัญภาษาไทย : ปลาเสือข้างลายหรือปลาเสือสุมาตรา

ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ : Sumatran Tiger Barb

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Puntius partipentazona*

นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำจืด ชอบอยู่รวมกันเป็นฝูงขนาดใหญ่บริเวณน้ำนิ่ง และแม่น้ำที่มีพรรณไม้หนาแน่น เช่น หนอง บึง และแหล่งน้ำหลาก

ลักษณะทั่วไป : ลำตัวป้อม มีหนวด 1 คู่ ที่ปลายขากรรไกรบน เส้นข้างตัวไม่สมบูรณ์ก้านครีบแข็งก้านสุดท้ายของครีบหลังมีขนาดใหญ่ และมีพื้นหยักด้านหลัง หัวและลำตัวมีสีเหลืองปนส้ม มีแถบสีดำพาดขวางลำตัว 4 แถบ และอีก 1 แถบจากตรงกลางครีบหลังถึงลำตัวส่วนบน ปลายครีบหลังและครีบท้องมีสีแดง ครีบอื่นๆ สีแดงจาง

อาหาร : เสือข้างลายกินลูกกุ้ง ลูกน้ำ ลูกไร แมลงน้ำและเศษซากพืช และสัตว์เน่าเปื่อย

ขนาด : ความยาวประมาณ 3-6 ซม.

การแพร่กระจาย : ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง ทะเลสาบตอนล่าง และลำคลองต่างๆ ที่ไหลลงสู่ทะเลน้อย

ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

ขวัญเรือน สุวรรณรัตน์

เปิดใจใส่จดหมายข่าว

อย่าไปเสียใจหรือน้อยใจเลยนะครับ พี่น้องลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาทุก ๆ คน ตอนนี้กรรมที่เราได้ทำสะสมเอาไว้ ทะเลสาบสงขลานั้นมันสนองเราแล้ว ไม่มีสัตว์น้ำให้จับ รายได้ตกถอย และพวกเราจะต้องรับกรรมต่อไปอีกนานแสนนาน แต่ก็มีวิธีแก้กรรมโดยที่พวกเราไม่ต้องไปไกลถึงต่างประเทศ หรือไม่ต้องไปหาหมอเก่ง ๆ ที่ไหนหรอกครับ วิธีแก้กรรมก็คือ

1. หมากพลูไม่ต้อง ขอแค่ ลด ละ เลิก ความเห็นแก่ตัว ละอายต่อบาป
2. ปฏิบัติตามกฎกติกาที่กรมประมงและชุมชนกำหนดอย่างเคร่งครัด
3. มีจิตสำนึก และหวงแหนทะเลสาบสงขลา เหล่านี้เป็นต้น

เมื่อทุกคนปฏิบัติเช่นนี้เหมือนกัน ผมเชื่อว่ากรรมที่เราเคยก่อมันจะค่อย ๆ จางลง และผลแห่งความดีจะค่อย ๆ เข้ามาแทนที่

เปิดใจใส่จดหมายข่าวฉบับนี้อาจจะดูแปลกแหวกแนวสักนิดนะครับ เพราะทีมงานจดหมายข่าวของเราตั้งใจที่จะสรุปความรู้สึกของพี่น้องรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลาที่ไม่สบายใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับทะเลสาบสงขลา ณ เวลานี้ โดยเฉพาะเรื่องของปริมาณสัตว์น้ำที่ลดลงอย่างมาก ทีมงานของเรายังคงเป็นกำลังใจให้กับท่านทุก ๆ คนนะครับ สู้..สู้.. แต่อย่าลืมวิธีแก้กรรมนะ ฮาฮาฮา...

จ่านง ศิราวุฒิ

สถานการณ์ประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนมีนาคม 2557

ทะเลสาบสงขลาในอดีตนั้นนับว่ามี ความอุดมสมบูรณ์ไม่น้อย แต่สภาพอากาศ ที่เปลี่ยนแปลงและการทำประมงด้วย เครื่องมือผิดกฎหมายของชาวประมงบาง

คน ทำให้ทะเลสาบสงขลาเริ่มขาดแคลนทรัพยากรสัตว์น้ำลง ไปทุกทีแล้ว ดังนั้นกรมประมงจึงจัดทำโครงการฟื้นฟูทรัพยากร ประมงในทะเลสาบสงขลา และให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยการ จัดตั้งแพชุมชนและมีการอบรมประมงอาสา และกรมประมงได้ทำ การปล่อยสัตว์น้ำลงสู่ทะเลสาบ เพื่อให้สัตว์น้ำแพร่ขยายพันธุ์ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้ทะเลสาบ และยังรวมกันทำการจับ เซตอูร์กษสัตว์น้ำในทะเลสาบ เพื่อไม่ให้ชาวประมงทำการจับ สัตว์น้ำในเขตอูร์กษ สัตว์น้ำวัยอ่อนที่อยู่ในเขตอูร์กษจะได้ เจริญเติบโต แพร่ขยายพันธุ์ต่อไป แต่ก็มีชาวประมงบางส่วน เห็นแก่ตัวทำการจับสัตว์น้ำในเขตอูร์กษ ต่อไปอาจจะมีมูลค่า กว่าที่ว่า **“ในน้ำมีปลา”** ก็เป็นได้ ดังนั้นชาวประมงก็ต้องช่วย กันทำให้ทะเลสาบสงขลากลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง โดยการ จับสัตว์น้ำที่มีขนาดใหญ่ และปล่อยสัตว์น้ำขนาดเล็กที่จับมาได้ คืนสู่ธรรมชาติ และภายในชุมชนมีการจัดตั้งธนาคารกุงกมกรร มนำกุงไขที่จับมาได้ไปไว้ในกระชัง เพื่อให้กุงไขปล่อยไขออกมา ชาวประมงจะได้ประโยชน์สองทางคือ ช่วยให้กุงไขแพร่ขยาย พันธุ์ในทะเลสาบต่อไป อีกทางหนึ่ง แม้กุงไขที่ปล่อยไขแล้ว สามารถไปจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับครอบครัวต่อไป สัตว์น้ำ ที่จับได้ ปลาช่อน 100-200 กก. ปลาสร้อย 100-150 กก. ปลาหัว แข็งหนวดอ่อน 200-250 กก. กุงหัวมัน 8,000-9,000 กก. เท่านั้น เอง

ทะเลน้อย...จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด พัทลุง ขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งทำการประมงควบคู่กันไปด้วย แม้ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมาชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อย แต่ ก็พอสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ในเดือนนี้ชาวประมงในแถบ นี้สามารถจับปลาตะเพียนและปลาโสดได้จำนวนมากกว่าทุก เดือนที่ผ่านมา แต่ชาวประมงก็บอกว่าไม่ค่อยได้อะไร และที่ สำคัญแม่ค้าบางรายที่รับซื้อสัตว์น้ำต้องสั่งซื้อปลาจากภาค กลาง แสดงว่าแถบนี้ไม่ค่อยได้สัตว์น้ำสักเท่าไรก็เป็นได้ สัตว์น้ำ ที่จับได้ ปลาโสด 70-80 กก. ปลาตะเพียน 100-120 กก. ปลาช่อน 70-80 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง...หลังจากกระแสลมเริ่มเจ็บบ่ไปหลายวัน แล้ว แต่ช่วงนี้ก็เริ่มมีกระแสลมขึ้นมาอีก ทำชาวประมงไม่กล้า ออกไปหาสัตว์น้ำสักเท่าไร ทำให้บริเวณนี้กลับเจ็บบ่เหมือน เดิม และที่สำคัญชาวประมงส่วนใหญ่บ่นกันว่าทำไมปีนี้กุงกม

กรรมาหายไปไหนหมด ผิดไปจากทุก ๆ ปีที่ผ่านมาเลย และก็ขอ ให้กรมประมงช่วยปล่อยกุงกมกรรมาหน่อย เพื่อให้ชาวประมงจะได้ มีรายได้อีก สัตว์น้ำที่จับได้ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 100-150 กก. กุงนา 100-200 กก. กุงกมกรรมา 40-45 กก. เท่านั้น

เกาะใหญ่...แถบนี้แหละชาวประมงบ่นกันว่ากุงกมกรร มาหายไปไหนหมดผิดจากทุกปี สัตว์น้ำก็ได้น้อย เรียกว่าเจ็บบ่เลย และที่สำคัญแม่ค้าบางรายจำเป็นต้องออกไปรับซื้อสัตว์น้ำจาก สถานที่ต่าง ๆ เพื่อจะมีสัตว์น้ำส่งให้ลูกค้าที่สั่งซื้อมา และสภาพ อากาศกลายเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวประมงไม่กล้าออกหาสัตว์ น้ำสักเท่าไร

ทะเลสาบตอนใน...กลับมาคิดอีกแล้ว เพราะช่วงนี้ ชาวประมงจับกุงหัวมันได้เป็นจำนวนมาก สร้างรายได้ให้ชาว ประมงเป็นกอบเป็นกำ แต่ก็น่าเห็นใจชาวประมงบางพื้นที่เหมือน กัน เพราะไม่สามารถจับสัตว์น้ำได้สักเท่าไร แต่โดยรวมแล้วถือว่า ทะเลสาบตอนในมีสัตว์น้ำให้จับมากขึ้น อาจจะเป็นเพราะน้ำเริ่ม มีความเค็มแล้วก็ได้ สำหรับชาวประมงพื้นที่ไหนจับสัตว์น้ำได้ก็ ขอให้รีบกอบโกยรายได้ก็แล้วกันนะ แต่ก็อย่าลืมว่าทุกอย่าง มันก็ต้องมีขึ้นและมีลง บางทีสัตว์น้ำอาจจะย้ายถิ่นฐานไปพื้นที่อื่น ก็เป็นได้ สัตว์น้ำที่จับได้ กุงหัวมัน 2,000-2,500 กก. ปลาช่อน 60-70 กก. กุงกมกรรมา 30-40 กก. เท่านั้น

ตลาดปากพะยูน...มองไปทางไหนก็เห็นแต่กุงหัวมันเป็น ส่วนใหญ่ ส่วนสัตว์น้ำอื่นก็มีอยู่บ้าง แม่ค้าหลายราย เรียกอีกกว่าได้ เพราะชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น ทำให้ตลาดปาก พะยูนดูคึกคักขึ้นมาอีกแล้ว แม่ค้าจะได้มีรายได้มากขึ้น รวมไปถึง ชาวประมงด้วย เรียกว่าถอยทีถอยอาศัย

ทะเลสาบตอนนอก...ช่วงนี้ชาวประมงออกหาสัตว์น้ำมาก ขึ้น เป็นเพราะช่วงนี้ชาวประมงได้กุงหัวมันเป็นจำนวนมาก ทำให้ แถบนี้ดูคึกคักเป็นพิเศษ มองไปทางไหนก็เห็นชาวประมงนำกุงหัว มันมาขายไม่หยุดหย่อน เรียกว่าสร้างรายได้ให้กับชาวประมงเป็น กอบเป็นกำ อีกอย่างแถบนี้ก็มีปัญหาเรื่องเรืออวนรุนตลอดปี ซึ่งก็ เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้สัตว์น้ำลดน้อยลงไป ต่อไปอาจจะไม่มี สัตว์น้ำให้จับอีกแล้วนะ สัตว์น้ำที่จับได้ กุงหัวมัน 4,000-5,000 กก. กุงหัวแข็งเล็ก 900-1,000 กก. กุงหางแดง 80-90 กก. เท่านั้น

ทางเสา...หลังจากห่างหายไปสองสามเดือน ชาวประมงก็มี รายได้เป็นกอบเป็นกำสำหรับเดือนนี้ เพราะชาวประมงจับกุงหัว มันได้เป็นจำนวนมาก เรียกว่ามองไปทางไหนก็เห็นแต่ชาวประมง นำกุงมาขายให้กับแม่ค้าไม่ขาดสายเลยทีเดียว ทำให้แม่ค้าไม่มี เวลาเกินกว่ากินปลาดีกว่าได้... **พลสินธุ์ วิวัฒน์**

รายงานผลคุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลาตอนนอก

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมของทะเลสาบสงขลาตอนนอก บริเวณตำบลหัวเขา ตำบลทิงหม้อ และตำบลเกาะยอ จำนวน 10 สถานี เป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นการเฝ้าระวัง และประเมินแนวโน้มของสถานะคุณภาพน้ำ ซึ่งได้ดำเนินการติดตามตรวจวัดปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความเค็ม ออกซิเจนละลายน้ำ แอมโมเนีย และบีโอดี (ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์)

ทะเลสาบสงขลามีความสำคัญกับวิถีชีวิตของผู้นคนที่อาศัยและทำประมงพื้นบ้านอยู่รอบทะเลสาบสงขลา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงปลาในกระชังบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกซึ่งพบว่าการเลี้ยงปลากะพงขาวอย่างหนาแน่นบริเวณตำบลเกาะยอ ตำบลหัวเขา และตำบลทิงหม้อ โดยคุณภาพน้ำบริเวณ ต.เกาะยอ ม.2 ม.1 ม.9 และ ม.8 ประกอบด้วยสถานี S1, S2, S3 และ S4 ตามลำดับ มีความเค็มอยู่ในช่วง 22-24 ppt ออกซิเจนละลายมีค่าอยู่ในช่วง 5.5-6.4 mg/L แอมโมเนีย มีค่าอยู่ในช่วง 0.000-0.017 mg/L ปริมาณบีโอดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.0 mg/L ขณะที่บริเวณ ม.5 (S5) และ ม.4 (S6) มีความเค็มเฉลี่ย 23 ppt ออกซิเจนเฉลี่ย 7.0 mg/L ปริมาณบีโอดีมีค่าเฉลี่ย 2.0 mg/L

คุณภาพน้ำบริเวณ ต.หัวเขา (S7 และ S8) มีความเค็มเฉลี่ย 23 ppt ขณะที่บริเวณ ต.ทิงหม้อ (S9 และ S10) มีความเค็มเฉลี่ย 20 ppt ออกซิเจนละลาย บริเวณ ต.หัวเขา และ ต.ทิงหม้อ มีค่าอยู่ในช่วง 5.8-7.0 mg/L และ ปริมาณแอมโมเนียในทุกสถานีมีค่าอยู่ในช่วง 0.007-0.012 mg/L ส่วนปริมาณ บีโอดีมีค่าเฉลี่ย 1.4 mg/L

จะเห็นว่าคุณภาพน้ำทะเลทุกพารามิเตอร์ที่ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบของเดือนกุมภาพันธ์ 2557 ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีและเหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นอย่างดี เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาคุณภาพน้ำในเดือนต่อไปจะเป็นอย่างไรทางสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจะนำมาบอกเล่าแก่สื่อบให้ทราบอีกครั้งอย่างแน่นอน

นรินทร์ ใหม่วัด

ภาพแสดงสถานีติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

เฮ้อ...ประสาชาวเล

ตลิ่งนี้ประเทศไทย
 ของเจ้าไหน ภัยแล้ง
 ถูกตามล่องหนัก

ตลิ่งทะเล

ส่วนทะเลลึก
 บ้านเราก็ไหน
 ภัยแล้ง ตกตาม
 ล่องหนักเช่นกัน

ลึก
 ลึกมากไป

แต่สัตว์พวก
 รุนแรงกว่า
 ภัยแล้งทั่วไป

แล้งเข้าใจ
 ไร่มั้ง เห็นแก่ตัว
 จับได้จับเอา
 แล้ง จีรัง ๆ

จำนง สีรากุล

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 10 ฉบับที่ 6/57 เดือนเมษายน 2557

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ต.เกาะน้อย อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

สวัสดีครับ ท่านผู้อ่านทุกท่าน กลับมาพบกันอีกครั้งสำหรับจดหมายข่าวเลสาบ ฉบับที่ 6 ประจำปี 2557 ไฉนจริง ๆ ครับ เพราะก้าวเข้าสู่เดือนเมษายนแล้ว เดือนเมษายนมีวันสำคัญหลายวัน วันที่ 6 เป็น วันจักรีซึ่งเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จปราบดาภิเษกขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี และทรงสถาปนากรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของไทย วันที่ 13-15 เป็นช่วงเทศกาลมหาสงกรานต์ วันสงกรานต์นั้นเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านเรา ไม่ว่าจะเป็นกัมพูชาหรือลาว เดือนนี้จึงเป็นอีกเดือนหนึ่งที่มนุษย์เงินเดือนอย่างเราทั้งหลาย ได้หยุดพักผ่อนยาวต่อเนื่องกันหลายวัน

อากาศในเดือนเมษายนถือว่าร้อนมากที่สุดเดือนหนึ่งฝนตกน้อยมาก น้ำทะเลรุกเข้าท่วมทั่วทะเลสาบตอนใน ทำให้ความเค็มสูงกว่าช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งก็เป็นผลดีกับชาวประมงในหลายพื้นที่จับกุ้งหัวมัน กุ้งหางแดง ได้เป็นกอบเป็นกำ และอีกไม่นานก็คงได้จับกุ้งกุลาดำกัน เพราะสถาบันฯ ได้เริ่มปล่อยกุ้งชนิดนี้ลงไปบ้างแล้ว และหลังจากนี้จะทยอยปล่อยเรื่อย ๆ ในเดือนนี้ทีมงานจดหมายข่าวฯ ได้รับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับบ่อรูน เรียกว่านาหูกี่เดียว ยังไงก็ขอความร่วมมือหลีกเลี่ยงการใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย มีจิตสำนึกในการใช้สัตว์น้ำร่วมกัน ภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถคงความอุดมสมบูรณ์ของทะเลสาบสงขลาให้ยั่งยืนอยู่ตลอดไปได้

นิคม ละอองศิริวงศ์

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบ

ช่วงนี้อากาศร้อนชนิดดับแทบจะแตก ใครจะทำอะไรอย่าปล่อยให้ร้อนจัดก็แล้วกันนะครับเดี๋ยวจะไม่แตกเฉพาะตัวอย่างอื่นก็จะแตกตามมาด้วย ใสสติและปัญญาอย่างรอบคอบนะครับ

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบ ของจดหมายข่าวฉบับนี้ผมจะพาท่านไปพบกับคุณนงเยาว์ ศรีสุวรรณ ม.1 ต.จองถนน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง **“เห็นเหาที่กัดกิน กุ้งกินปลาถึงจะสร้างความเดือดร้อนให้กับชาวประมงเป็นอย่างมากแต่พวกเราก็อพทนได้ แต่เห็นเหาที่เป็นตัวคน มันเหลืออด เหลือทนจริงๆ ต้องรีบกำจัดให้หมดไปจากสังคมโดยเร็ว”**

คมมาก คมจริง ๆ สำหรับวาทะของคุณนงเยาว์ เห็นเหาจากธรรมชาติไม่เป็นไร เพราะมันเป็นเรื่องของธรรมชาติ แต่เห็นเหาที่เป็นตัวคนมันช่างร้ายกว่าอย่างแน่นอน ผมเห็นด้วยครับใครที่ไม่อยากเป็นเหาเป็นเหาให้สังคมเขารังเกียจ ลดละเลิกกับพฤติกรรมที่ไม่ดีเสียนะครับ ขอขอบคุณคุณนงเยาว์อีกครั้งครับกับวาทะดี ๆ ส่วนท่านต่อไปเหมือนเช่นเคยครับเตรียมวาทะดี ๆ ไปได้เลยเราทีมงานจดหมายข่าวจะไปหาท่านถึงบ้านอย่างแน่นอน ครับ

จำนง ธีราวุฒิ

บรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นิคม ละอองศิริวงศ์, ภรณ์ยู ถมพลกรัง, อรัญญา อัศวอารีย์
กองบรรณาธิการ : จำนง ธีราวุฒิ, ชวัญเรือน สุวรรณรัตน์, มยุรี พัฒน์อินท์, ฉวีวรรณ หนูหนู, พลลีนธุ์ วิวัฒน์, อนุสรรา แกนทอง, นรินทร์ ไหมวัด
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยู ถมพลกรัง, อรรธศานัน วาจิ

www.nicaonline.com

www.skloonline.com

สารบัญสัตว์น้ำ: ปลาในกลุ่มลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ปลาอุบ, ปลาคางคกน้ำกร่อย, ปลาคอง(ใต้)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Batrachomoeus trispinosus* (Günther, 1861)

ชื่อสามัญ : Three-spined frogfish

ลักษณะ : ส่วนหัวกว้าง แบนลง ส่วนต้นของลำตัวกลม

ส่วนท้ายแบนข้าง ปากกว้างใหญ่ มีติ่งเนื้อสั้นๆ กระจาย อยู่รอบปากและที่หัว ครีบหลังอันแรกมีขนาดเล็ก ครีบหลังอันที่สองยาว มีก้านครีบอ่อน 22-23 ก้าน ส่วนบนของ ฐานครีบอกด้านในมีรู 1 รู ครีบท้องอยู่บริเวณอก ครีบกันยาว ครีบหางกลม ลำตัวมีสีน้ำตาลเข้มสลับลายน้ำตาล

อ่อนไม่เป็นระเบียบคล้ายลายหินอ่อนตลอดตัวและครีบต่างๆ ตัวเต็มวัยมีขนาดใหญ่ที่สุดประมาณ 30 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : อาศัยในแหล่งน้ำกร่อย และน้ำทะเล บริเวณแนวปะการัง ปากคลองที่ไหลลงสู่ทะเล และบริเวณป่าชายเลน หากินบริเวณหน้าดิน

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนกลาง ทะเลสาบตอนล่าง ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

<http://www.siamfishing.com>

ฉวีวรรณ หนูบุณ

เปิดใจใส่จดหมายข่าว

สำนักงานศูนย์ประมงและวิจัยทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ผมทำงานและคลุกคลีอยู่กับทะเลสาบสงขลามาก็หลายปี เจอปัญหาและข้อร้องเรียนต่าง ๆ มากมายซึ่งส่วนใหญ่มักคล้าย ๆ กัน แต่ก็มีอยู่ครั้งหนึ่งครับที่ ต.จองถนน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง ผมได้รับข้อร้องเรียนและแนวทางแก้ไขที่แปลกแหวกแนว ซึ่งฟังดูอาจเป็นเรื่องที่ยากแต่ถ้าทำได้ถือว่าเยี่ยมครับ พี่น้องชาวประมง ต.จองถนน เปิดใจกับทีมงานของเราว่า น้อยใจที่ทะเลสาบสงขลาของเราตอนนี้มีแต่พวกเห็นแก่ตัว พวกฉวยโอกาส ไม่เคารพกฎกติกา กรมประมงช่วย

ทำอย่างนี้จะดีมั๊ยครับ ช่วยกันปิดทะเลสาบเหมือนกันปิดอ่าวไทยช่วงเดือนไหนถึงเดือนไหนก็ว่ากันไปพวกเรายินดีที่จะร่วมมืออย่าง เต็มที่

ฟังดูแนวคิดเช่นนี้หลายคนคงจะอึ้งและหัวเราะในใจแหละครับ ทำยากน่าดู แต่เอาเถอะครับผมขอชื่นชมและขอขอบคุณสำหรับแนวคิดดีๆ เช่นนี้ครับ ถึงจะยากต่อการปฏิบัติ แต่อย่างน้อยเราก็ยังมีกลุ่มคนที่มีจิตใจรักหวงแหนทะเลสาบสงขลา พยายามที่จะช่วยกันเสนอแนวคิด มันต้องเริ่มต้นด้วยความคิดเหล่านี้แหละครับ ถึงจะทำได้บ้างไม่ได้บ้างแต่ขอให้พวกเราได้ช่วยกันคิดช่วยกันสร้างจิตสำนึกโดยที่กรมประมงของเราพร้อมที่จะเดิน เคียงข้างไปกับท่านด้วยความยินดีและเต็มใจเป็นอย่างยิ่งครับ

จางง กิราวุฒิ

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนเมษายน 2557

ท่ามกลางกระแสจวนรุ่งที่เป็นปัญหาอย่างต่อเนื่องมาหลายเดือนแล้ว ไม่ว่าจะไปนั่งคุยกับชาวบ้านตามพื้นที่ไหน โดยเฉพาะบริเวณทะเลสาบตอนนอก ชาวประมงได้แจ้งให้ทราบอยู่เรื่อยมา ปีนี้ชาวประมงบอกมาว่าถ้ามีการตรวจจับอวนรุนในเวลากลางคืน พวกอวนรุนก็จะเปลี่ยนไปทำการประมงในช่วงเย็นแทนทำให้ชาวประมงในแถบนั้นเดือดร้อน เพราะอวนรุนทำให้เครื่องมือประมง ของพวกเขาเสียหาย เลยต้องนั่งอธิบายให้ชาวประมงเหล่านั้น ได้เข้าใจว่าตอนนี้กรมประมงก็ไม่ได้นิ่งเฉย ได้ออกตรวจตราการประมงผิดกฎหมายอยู่เนื่อง ๆ บางคนก็ตี เข้าใจง่าย แต่บางคนถึงกับไล่มูเขียนเลยก็มี ผู้เขียนก็เข้าใจว่าเขากำลังเครียดอยู่เลยต้องนั่งอธิบายกันนานหน่อย...ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งหัวมัน 22,000 - 23,000 กก. กุ้งก้ามกราม 80-100 กก. กุ้งหางแดง 200-250 กก. ปลาหัวแข็ง หนวดอ่อน 200-250 กก.

ทะเลน้อย...แถบนี้เจอปัญหาข้อปลาและวางยาเบื่อ ซึ่งเป็นปัญหาอยู่เนื่อง ๆ ไม่หมดสิ้นไปซะที ยิ่งไงก็ฝากผู้เกี่ยวข้องให้ช่วยดูแลด้วย ช่วงนี้ชาวประมงจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น แต่ชาวประมงก็มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่มาก เพราะสัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่เป็นปลาตะเพียนซึ่งมีราคาไม่แพง ดังนั้นชาวบ้านแถวทะเลน้อยขอให้กรมประมงช่วยปล่อยสัตว์น้ำที่มีราคาให้หน่อย สัตว์น้ำที่จับได้เป็นปลาตะเพียน 100-200 กก. ปลาโสด 40-50 กก. ปลาช่อน 40-50 กก.

ทะเลหลวง...สภาพของการทำประมงในพื้นที่ในแถบนี้แตกต่างจากที่อื่น ชาวประมงแถบนี้จับสัตว์น้ำได้น้อยกว่าบริเวณอื่น อาจเป็นเพราะน้ำบริเวณนี้ยังจืดอยู่ สัตว์น้ำที่จับได้จึงเป็นพวกสัตว์น้ำจืด เช่น ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน ขณะนี้แถบอื่น ๆ ที่น้ำเริ่มเค็มแล้ว ทำให้จับสัตว์น้ำจำพวกกุ้งหัวมันได้เป็นจำนวนมาก นอกจากปลาหัวแข็งหนวดอ่อนซึ่งจับได้ 100-200 กก. สัตว์น้ำอื่น ๆ ที่จับได้เป็นกุ้งนา 200-250 กก. กุ้งก้ามกราม 40-50 กก.

เกาะใหญ่...ส่วนใหญ่ชาวประมงแถบนี้วางกัปลา โดยสามารถจับปลาหัวแข็งหนวดอ่อนได้วันละ 100 กก. เลยทีเดียว ส่วนกุ้งก้ามกรามก็พอได้บ้าง วันละ 30-40 กก. ถือว่าเดือนนี้มีสัตว์น้ำให้จับกันอยู่บ้าง อย่างไรก็ตามชาวประมงแถบนี้ไม่ค่อยเดือดร้อนสักเท่าไร เพราะทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก สามารถจุนเจือครอบครัวได้เป็นอย่างดีในฤดูที่ไม่ค่อยมีสัตว์น้ำให้จับกัน

ทะเลสาบตอนใน...เรียกว่าคึกคักอย่างต่อเนื่องมองไป

ทางไหนเห็นชาวประมงนำกุ้งไปขายไม่ขาดสายทำให้มีรายได้เป็นกอบเป็นกำเรียกว่าน้ำขึ้นให้รีบตัก แต่ก็อย่าลืมนะว่าทุกอย่างมีขึ้นก็ต้องมีลง ช่วงนี้ก็สร้างรายได้ให้มากหนอยกแล้วกัน เพราะทะเลยอมมีการเปลี่ยนแปลงเดือนนี้จับกุ้ง ได้มากขึ้น เดือนหน้า อาจจับไม่ได้เลยก็เป็นได้ทุกอย่างมันไม่แน่นอนตลอดไป สัตว์น้ำที่จับได้เป็นกุ้งหัวมัน 10,000 - 11,000 กก. กุ้งก้ามกราม 20-30 กก. ปลากดคังหลาว 50-100 กก.

ช่องพิน...ชาวประมงนำกุ้งหัวมันไปขายกันไม่ขาดสายเลยทีเดียว ทำให้ชาวประมงมีรายได้เยอะขึ้นเห็นแล้วรู้สึกชื่นใจเลยทีเดียว บ้านช่องพินได้มีการจัดตั้งแพปลาชุมชน โดยให้ชาวประมงมีส่วนร่วม พอสิ้นปีมีการแบ่งปันผลกำไรคืนให้กับสมาชิก ซึ่งแพปลาชุมชนเป็นการพัฒนาอีกก้าวหนึ่งของโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ทะเลสาบตอนนอก...ชาวประมงส่วนใหญ่บริเวณนี้ นิยมใช้เครื่องมือชนิดใหม่ คือ ไชหนอน เป็นเครื่องมือที่มีตาอวนขนาดเล็ก ทำให้สัตว์น้ำเล็ก ๆ ติดเข้าไปในไช ชาวประมงจึงควรงดใช้เครื่องมือประมงชนิดนี้ ทะเลสาบตอนนอกยังมีปัญหาอีกอย่างและมีผู้ร้องเรียนกันแทบทุกเดือน คือ อวนรุน แต่ก็ไม่สามารถทำให้หายไปจากทะเลสาบตอนนอกได้ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เป็นกุ้งหัวมัน 8,000 - 9,000 กก. กุ้งหางแดง 200-250 กก. ปลา 10-15 กก.

หลังวิทยาลัยประมงดินฯ...ชาวประมงแถบนี้เหมือน ๆ กับชาวประมงบริเวณทะเลสาบตอนนอกอื่นๆ คือ นิยมใช้ไชหนอนจับสัตว์น้ำ เมื่อจับได้ก็จะขายกันบริเวณนั้น แถบนี้จับสัตว์น้ำได้หลายชนิดอยู่เหมือนกันแต่ที่ได้สัตว์น้ำมากที่สุดคือ กุ้งหัวมันประมาณ 150 กก. ตามมาด้วยกุ้งหางแดง 30 กก. ซึ่งสามารถสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำได้เหมือนกันครับ

ผลสินธุ์ วิวัฒน์

รายงานผลคุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลาตอนนอก

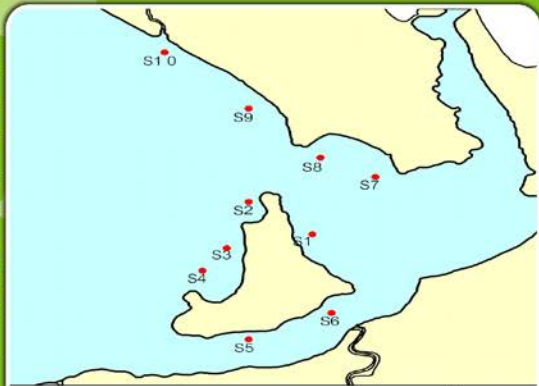
กลับมาพบกันอีกครั้งกับการรายงานการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมของทะเลสาบสงขลาตอนนอก ประจำเดือนเมษายน 2557 ที่ผ่านมา บริเวณตำบลหัวเขา ตำบลสทิงหม้อ และตำบลเกาะยอ จำนวน 10 สถานี เป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นการเฝ้าระวัง และประเมินแนวโน้มของสถานะคุณภาพน้ำ ซึ่งได้ดำเนินการติดตามตรวจวัดปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความเค็ม ออกซิเจนละลายน้ำ แอมโมเนีย และบีโอดี (ความสกปรก ในรูปสารอินทรีย์)

ช่วงเดือนเมษายนถือเป็นช่วงหน้าร้อนแต่ไม่ว่าจะร้อนสักแค่ไหน วิถีชีวิตของชาวประมงก็ต้องสูดแดดท่ามกลางแดดที่เลียไม่ไ้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวประมงที่เลี้ยงปลาในกระชังบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ซึ่งยังพบว่ามี การเลี้ยงปลากะพงขาวอย่างหนาแน่นเช่นเคย นั้นอาจเป็นเพราะคุณภาพน้ำในบริเวณตำบลเกาะยอ ตำบลหัวเขา และตำบลสทิงหม้อ ยังคงดีอยู่ โดยคุณภาพน้ำบริเวณ ต.เกาะยอ ม.2 ม.1 ม.9 และ ม.8 ประกอบด้วยสถานี S1, S2, S3 และ S4 ตามลำดับ มีความเค็มอยู่ในช่วง 28-30 ppt ออกซิเจนละลายน้ำมีค่าอยู่ในช่วง 4.12-5.76 mg/L แอมโมเนียมีค่าอยู่ในช่วง 0.018-0.052 mg/L ปริมาณบีโอดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 1.48 mg/L ขณะที่บริเวณ ม.5 (S5) และ ม.4 (S6) มีความเค็มเฉลี่ย 28 ppt ออกซิเจนเฉลี่ย 4.37 mg/L ปริมาณบีโอดีมีค่าเฉลี่ย 1.71 mg/L

อนุสา แกนทอง

ส่วนคุณภาพน้ำบริเวณ ต.หัวเขา (S7 และS8) มีความเค็มเฉลี่ย 31 ppt ขณะที่บริเวณ ต.สทิงหม้อ (S9 และ S10) มีความเค็มเฉลี่ย 30 ppt ออกซิเจนละลาย บริเวณ ต.หัวเขา และ ต.สทิงหม้อ มีค่าอยู่ในช่วง 4.01-4.69 mg/L และปริมาณแอมโมเนียในทุกสถานีมีค่าอยู่ในช่วง 0.021-0.064 mg/L ส่วนปริมาณ บีโอดีมีค่าเฉลี่ย 0.72 mg/L

จะเห็นได้ว่าคุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลาตอนนอกที่ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบของเดือนเมษายน 2557 แม้อากาศจะร้อนไปสักนิดแต่คุณภาพน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี และเหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นอย่างดี เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาคือคุณภาพน้ำในเดือนต่อไปจะเป็นอย่างไรทางสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจะนำมาบอกเล่าให้ทราบอีกครั้งอย่างแน่นอน

ภาพแสดงสถานีติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

เฮฮา...ประสาชาวเล

จ่านม สิริคุณิ

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 10 ฉบับที่ 7/57 เดือนพฤษภาคม 2557

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ต.เกาะสาหร่าย อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

สวัสดีครับ ท่านผู้อ่านทุกท่าน กลับมาพบกันอีกครั้งสำหรับจดหมายข่าวเลสาบ เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วจริงๆ นี่ก็ผ่านไปเกือบครึ่งปีอีกแล้ว ดังได้กล่าวไว้ในจดหมายข่าวฉบับที่ 4 ว่าเมืองไทยมีวันหยุดพิเศษกับแทบทุกเดือน เดือนพฤษภาคมก็เช่นกันมีวันหยุดพิเศษ คือวันฉัตรมงคล ซึ่งเป็นวันที่ระลึกในการครบรอบปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงรับพระบรมราชาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยโดยสมบูรณ์ และวันวิสาขบูชาวันสำคัญทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนซึ่งยูเนสโกได้กำหนดให้เป็นสำคัญของโลกเดือนนี้ โรงเรียนต่างๆ ก็เปิดเทอมกันแล้วทำให้บรรดาผู้ปกครองลดความวุ่นวาย ลงไปบ้าง

ยกเว้นมหาวิทยาลัยที่เลื่อนไปเปิดเทอมในเดือนสิงหาคมเพื่อให้เหมือนกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน

ย้อนกลับมาที่ทะเลสาบสงขลากันบ้าง เอาเป็นว่าเดือนพฤษภาคมเป็นเดือนแห่งรอยยิ้มของชาวประมงที่ทำมาหากินอยู่กับทะเลสาบสงขลา เนื่องจากหลายพื้นที่จับสัตว์น้ำจำพวกกุ้งได้เป็นล่ำเป็นสัน ไม่ว่าจะเป็นกุ้งหัวมัน กุ้งหางแดง เป็นต้น ด้วยเป็นเพราะปีนี้ฝนตกค่อนข้างน้อย น้ำทะเลจึงรุกเข้าไปในทะเลสาบได้มากขึ้นขณะเดียวกันก็นำเอาไขหรือตัวอ่อนของสัตว์น้ำชนิดต่างๆ เข้าไปด้วย เมื่อมีสัตว์น้ำชุกชุมก็ย่อมมีผู้ฉกฉวยโอกาสใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายจับสัตว์น้ำ เช่น อวนรุน ซึ่งทีมงานจดหมายข่าวได้รับข้อร้องเรียนทุกเดือน เดือนนี้ก็เช่นกันมีแต่จิตสำนึกเท่านั้น ถ้าพึ่งกฎหมายเพียงอย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้

นิคม ละอองศิริวงศ์

วาทะเด็ด มีที่ทะเลสาบ

“ผมไม่สะดวกที่จะเอ่ยนามและลงรูป แต่ขอมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกให้กับลูกกับหลานชาวทะเลสาบหนองน๊ะครับ ใช้ชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลามาน่า 40 กว่าปี ผมคนคุณชดครับ อยู่คุณชดมาตั้งแต่เกิด มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ทะเลสาบสงขลาเปลี่ยนแปลง ทั้งจำนวนสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ถึงแม้ว่าสิ่งอื่นจะเปลี่ยนแปลงซึ่งผมเชื่อว่าทุกคนในทะเลสาบสงขลาเข้าใจและรับได้ แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ผมเชื่อว่าพวกเราชาวทะเลสาบ

สงขล่าย่อมรับไม่ได้ โดยเฉพาะการกระทำที่สร้างความเห็นแก่ตัว ขอให้พี่น้องชาวเลสาบทุกคนร่วมกันต่อต้านกลุ่มคนเหล่านี้ให้ถึงที่สุด เพื่อทะเลสาบของพวกเราทุกคนครับ”

ขอขอบคุณที่หลวงมากครับ เสียหายที่ไม่ชอบกล้อง ไม่ชอบถ่ายรูปและไม่อยากเอ่ยนาม แต่ก็ไม่เป็นไรครับทุกคนมีส่วนร่วม ทุกคนอยากสร้างจิตสำนึก นี่แหละครับคือสิ่งที่มีค่าและเป็นแรงผลักดันสำคัญให้กับทะเลสาบสงขลาของเราก้าวไปสู่ในสิ่งที่ดีๆ สำหรับท่านต่อไปเหมือนเช่นเคยครับเตรียมวาทะไว้ให้พร้อม เราจะไปหาท่านถึงบ้านอย่างแน่นอน

จ่านง กิราวุฒิ

บรรณาธิการ : ینگยุทธ ปรีดาลิมบุตร, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นิคม ละอองศิริวงศ์, ภรณ์ญู ถมพลกรัง, อรัญญา อัศวอารีย์
กองบรรณาธิการ : จ่านง กิราวุฒิ, ขวัญเรือน สุวรรณรัตน์, มยุรี พัฒโนทัย, ฉวีวรรณ หนูหนู, พลสินธุ์ วิวัฒน์, อนุสรณ์ แกนทอง, นรินทร์ ไหมวัด
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ญู ถมพลกรัง, อรรถศาสตร์ วาจิ

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สารบัญสัตว์น้ำ: ปลาในกุ่มลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ปลาตะกรงขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Atropus atropus* (Bloch & Schneider, 1801)

ชื่อสามัญ : Cleftbelly trevally

ลักษณะ : ตัวค่อนข้างกลม แบนข้างมาก ครีบอวยาวและโค้งปลาย

เรียวยาวประมาณร้อยละ 40 ของความยาวมาตรฐาน ส่วนอกไม่มีเกล็ดปกคลุม จะงอยปากสั้นหูส่วนหัวโค้งและนูน เส้นข้างตัวส่วนหน้าโค้ง ส่วนท้ายเป็นเส้นตรง ก้านครีบอ่อนของครีบหลังและครีบกันยาวเป็นเส้น ดานท้องมีร่องลึกขนาดเท่ากับ ความยาวของครีบท้อง ลำตัวมีสีเงินตลอดตัว ครีบท้องมีสีดำ ขอบหน้าสีขาว ครีบอื่น ๆ สี ตัวเต็มวัยมีขนาดใหญ่ที่สุด ประมาณ 27 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำกร่อย และทะเล บริเวณผิวน้ำในเขตน้ำตื้นชายฝั่งทะเล มีการอพยพไปมาระหว่างแหล่งน้ำจืดกับทะเลตามช่วงชีวิต อาหาร ได้แก่ สัตว์กลุ่มกุ้งปู และปลาขนาดเล็ก

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนล่าง ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

ฉวีวรรณ หนูบุณ

เปิดใจใส่จดหมายข่าว

เปิดใจใส่จดหมายข่าวฉบับนี้ น่าเห็นอกเห็นใจครับในทะเลสาบสงขลา เต็มไปด้วยมรสุมและชาวหนามที่เป็นเสมือนแรงต้าน คอยขัดขวางความอุดมสมบูรณ์ของทะเลสาบสงขลาอยู่เสมอเคยคิดเรื่องอวนรุนกลับมาจนเรื่องไซไหนอนจะหลับจะนอนก็สุดแสนจะลำบาก กรมประมงช่วยด้วยครับทั้งอวนรุนทั้งไซไหนอนแล้วจะทำมาหากินกันอย่างไร เปิดใจใส่จดหมายข่าวโดยพี่น้อง ต.คูเต่า ไม่ใช่ว่าจะล่าเหยื่อหรือจะเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนะครับที่จริงกรมประมงของเราก็พยายามทำหน้าที่อย่างเต็มที่อยู่แล้ว แต่ถ้าหากว่าทั้งสองฝ่ายต่างเข้าใจในบทบาทหน้าที่ตนเองก็ไม่มีปัญหาฝ่ายชาวประมงก็

ทำหน้าที่เป็นชาวประมงที่ดียึดมั่นในกฎกติกาส่วนเจ้าหน้าที่ก็ปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัดก็ไม่แน่ว่าจะมีปัญหาอะไร แต่ตอนนี้มีคนบางกลุ่มพยายามที่จะแหกกฎให้ได้มาซึ่งความต้องการของตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น สิ่งเหล่านี้แหละครับได้กลายเป็นแรงต้านความอุดมสมบูรณ์ที่สำคัญของทะเลสาบสงขลา ส่วนไซไหนอนที่เรากำลังกังวลกันอยู่ในขณะนี้ เป็นเรื่องของสามัญสำนึกครับถ้าเราคิดว่าต้องเอาให้รวยจับให้หมดภายในวันสองวันก็แล้วแต่ท่านครับ แต่ถ้าท่านคิดว่า เออ! เรายังมีลูกมีหลานที่ยังคงต้องใช้ทรัพยากรจากทะเลสาบสงขลา เปลี่ยนความคิดเถอะครับ ถ้าจำเป็นต้องใช้ไซไหนอนเรื่องของขนาดตาอวนก็ต้องคำนึง ให้มากถ้าทุกคนช่วยกัน ผมเชื่อว่ามรสุมและแรงต้านความอุดมสมบูรณ์จะค่อย ๆ ลดลง แล้วแรงส่งความอุดม สมบูรณ์จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น

ขอขอบคุณพี่น้อง ต.คูเต่า มากครับที่ช่วยเปิดใจช่วยกันแสดงความคิดเห็น สิ่งไหนที่เรากรมประมงช่วยกันได้เรารับทำสิ่งไหนที่เราทำแล้วท่านสบายใจเราขอทำต่อ อย่างแน่นอนครับ...

จันทน์ ธีระวุฒิ

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนพฤษภาคม 2557

ช่วงนี้บ้านเราในตอนเช้าแดดออก พอตกลงมาฝนก็ตก เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งผู้เฒ่าผู้แก่เรียกฝนที่ตกในช่วงนี้ว่า “ฝนพลัด” อากาศเปลี่ยนแปลงอย่างนี้ยังงัดกูแลกรักษาสุขภาพกันบ้างนะ เดี่ยวจะไม่สบาย สำหรับสภาวะการประมงทั่วไปรอบทะเลสาบสงขลาถือว่าพอใช้ได้ บางพื้นที่ เช่น ทะเลหลวง แม่จับสัตว์น้ำได้น้อย แต่สัตว์น้ำที่จับได้เป็นกุ้งก้ามกรามซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะช่วงนี้ในทะเลสาบเริ่มเต็มแล้ว ทำให้กุ้งก้ามกรามต้องย้ายไปอยู่บริเวณน้ำจืด โดยเฉพาะบริเวณเกาะใหญ่ ชาวประมงจับกุ้งก้ามกรามได้มากขึ้นกว่าเดิม แต่ก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการของร้านอาหารต่างๆ จึงทำให้ร้านอาหารต้องสั่งจองกุ้งก้ามกรามจากพ่อค้าแม่ค้าเอาไว้ล่วงหน้า สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ กุ้งก้ามกราม 60-70 กก. กุ้งหางแดง 500-600 กก. กุ้งหัวแข็งเล็ก 1,500 - 1,600 กก. กุ้งหัวมัน 900-1,000 กก.

ทะเลน้อย...จากการสำรวจและสอบถามชาวประมงว่าช่วงนี้จับสัตว์น้ำอะไรได้บ้าง ชาวประมงมักตอบกลับมาว่าช่วงนี้ไม่ค่อยได้อะไรเลย อยากให้กรมประมงช่วยปล่อยสัตว์น้ำบาง ยกเว้นปลาตะเพียน เพราะช่วงนี้ปลาตะเพียนมีมาก ขายไม่ใคร่ราคา ดังนั้นอยากให้กรมประมงปล่อยปลาชนิดอื่น พอสอบถามชาวประมงเสร็จก็หันหน้ามองทะเลน้อย รู้สึกเย็นใจจริง ๆ ทำไมเรอาก็เพราะช่วงนี้ดอกบัวเริ่มบานทำให้ท้องน้ำเห็นแต่สีชมพู นี่อาจเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของทะเลน้อยก็เป็นได้ ทำให้นักท่องเที่ยวแวะเวียนมาไม่ขาดสาย สัตว์น้ำที่จับได้เป็นปลาตะเพียน 60-70 กก. ปลาสลัด 90-100 กก. ปลาตะกรับ 90-100 กก.

ทะเลหลวง...แถบนี้เรียกว่าชบเขาเหลือเกิน ชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อย คงเป็นเพราะกระแสน้ำแรงทำให้ชาวประมงไม่ค่อยออกไปจับสัตว์น้ำกันสักเท่าไร แต่ก็ยังดีที่ชาวประมงจับกุ้งก้ามกรามได้มากกว่าเดิมเนื่องจากบริเวณนี้น้ำยังจืดอยู่ ทำให้กุ้งก้ามกรามมาอยู่รวมกันบริเวณนี้ ซึ่งกุ้งก้ามกรามเป็นที่ต้องการตลาดและร้านอาหารต่างๆ เป็นอย่างมาก สัตว์น้ำที่จับได้เป็นกุ้งก้ามกราม 60-65 กก. ปลาจิมฟันจระเข้ 90-100 กก. ปลาดุกทะเล 40-50 กก.

เกาะใหญ่...ชาวประมงแถบนี้จับกุ้งก้ามกรามได้มากกว่าเดิม แต่ก็ยังไม่พอกับความต้องการของตลาดสักเท่าไร จากการสอบถามแม่ค้าที่รับซื้อสัตว์น้ำ พบว่ามีร้านอาหารมาสั่งจองกุ้งก้ามกรามเป็นจำนวนมาก ทำให้แม่ค้าต้องออกตระเวนไปรับซื้อกุ้งก้ามกรามรอบทะเลสาบเพื่อส่งร้านอาหาร จะได้ไม่เสียลูกค้า นี่ก็เป็นเรื่องดีนะ ทำให้ลูกค้าซื้อกับเรานานๆ ไปอีกครับ

ทะเลสาบตอนใน...ช่วงนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ ชาวประมงในแถบนี้จึงจับสัตว์น้ำได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะปลาหัวแข็งหนวดอ่อนสามารถจับได้เป็นตันเลยทีเดียว จากการออกสำรวจพบเห็นชาวประมงนำปลามาขายกับแม่ค้าไม่ขาดสาย เรียกว่าชาวประมงยิ้มไปตาม ๆ กันเลยทีเดียวที่สามารถ

จับสัตว์น้ำได้มากทำให้มีรายได้มากขึ้น แต่ที่น้ำแข็งกึ่งหัวมันเดือนนี้จับได้น้อยลง ประมาณ 300 กก. จากเคยจับได้เป็นตันๆ ทำไมเรออาจเป็นเพราะว่าหมดของของกุ้งหัวมันก็เป็นได้ สัตว์น้ำที่จับได้เป็นปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 900-1,000 กก. ปลาแมว 10-20 กก. กุ้งหัวมัน 300-400 กก.

นาปะขอ...จากการสำรวจแม่ค้าที่รับซื้อสัตว์น้ำพบเห็นชาวประมงนำปลาหัวแข็งหนวดอ่อนมาขายเป็นจำนวนมาก ทำให้แม่ค้าแทบไม่มีเวลาได้รับประทานอาหารเลยทีเดียว เมื่อมองไปที่แม่ค้าพบเห็นสัตว์น้ำหลายชนิดอยู่ด้วยกัน แต่ที่ตอตกใจเมื่อมองไปเห็นปลากะพงขาวตัวโต น้ำหนักประมาณ 10 กก. เรียกตัวใหญ่มา ๆ อยากรู้อยากเห็นแม่ค้าว่าเขาใช้เครื่องมืออะไรจับแต่ก็ไม่มีโอกาส เพราะแม่ค้าไม่ว่างสักเท่าไร อย่างน้อยแถวนี้เรียกว่าอุดมสมบูรณ์เลยทีเดียวครับ

ทะเลสาบตอนนอก...แถบนี้ก็เรียกว่าเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ไม่ต่างจากทะเลสาบตอนในสักเท่าไรแต่ที่ต่างกันก็น่าจะเป็นสัตว์น้ำที่จับได้ เพราะแถบนี้จับกุ้งหางแดงได้เป็นจำนวนมาก แต่ก็น่าเสียดาย เพราะทะเลสาบตอนนอกใช้เครื่องจับสัตว์น้ำที่ผิดกฎหมายกันมาก โดยเฉพาะอวนรุน และอีกหนึ่งที่เป็นปัญหาถาวรลงมาน่าจะเป็นไซหอน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สามารถจับสัตว์น้ำขนาดเล็กได้ เรียกวานอง ๆ อวนรุนเลยที่เดียว สัตว์น้ำที่จับได้เป็นกุ้งหางแดง 400-450 กก. กุ้งหัวแข็งเล็ก 1,000 - 1,300 กก. กุ้งหัวมัน 300-400 กก. เท่านั้น

คูเต่า...แถบนี้มีปัญหาอวนรุนเป็นเรื่องใหญ่อยู่แล้วเป็นประจำ จากการสำรวจถามชาวประมง พบว่าช่วงนี้ทุกปีจะไปดูปลาไปส่งขายได้เงินมาพอสมควร แต่ปีนี้ไปดูกลับจับได้น้อย เป็นที่น่าแปลก ก็เลยนั่งคุยกับชาวประมง ซึ่งต่างก็สันนิษฐานว่าส่วนหนึ่งจะเกิดจากไซหอน เพราะไซหอนทำให้ลูกปูตัวอ่อนติดไปกับไซหอนด้วย ทำให้ปีนี้เลยไม่ค่อยมีปูตัวโตขายให้กับลูกค้าสักเท่าไร ถ้าให้ตีครุ่เล็กไซหอนเครื่องมือนี่ อวนรุนก็เป็นปัญหาใหญ่อยู่แล้ว ได้ไซหอนอีกก็ยิ่งทำให้สัตว์น้ำวัยอ่อนหายไป อีกหนอยจะไม่จับสัตว์น้ำให้จับก็เป็นไปได้นะครับ

พลสินธุ์ วิวัฒน์

กุ้งแชบ๊วย (ก๊วยไต)

สวัสดิ์คะพี่น้องประมงทะเลสาบสงขลาทุกท่าน จดหมายข่าวฉบับนี้เราจะมาพูดคุยว่าด้วยเรื่องของกุ้ง และเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ แต่ไม่ใช่ทอง ที่ซุกกันแถว ๆ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุงนะคะ เพราะเงิน ๆ ทอง ๆ ที่ดีฉันจะนำมาเล่าให้ฟังมาจากการทำประมงกุ้งแชบ๊วย หรือกุ้งหางแดง ที่ชาวประมงรู้จักกันดีนั่นเองคะ

กุ้งแชบ๊วย (*Penaeus merguensis*) จัดเป็นกุ้งที่เติบโตในทะเล แต่ชาวประมงก็สามารถจับได้ในบริเวณทะเลสาบสงขลา ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำประมงกุ้งแชบ๊วยส่วนมากจะเป็นไซลอน

ลักษณะทั่วไปของกุ้งแชบ๊วย : ลำตัวค่อนข้างเรียวยาว หัวเล็ก ความยาวของหัวประมาณครึ่งหนึ่งของลำตัว มีนัยน์ตาโตกริปปลาย เรียวยาวแหลมและหักเป็นฟันเลื่อยทั้งขอบบนและล่าง มีจุดดำกระจายทั่วลำตัว ส่วนของลำตัวจะมีสีขาวอมเหลืองอ่อน แพนหางใหญ่ ปลายแพนหางจะมีสีแดง จึงเป็นที่มาของกุ้งหางแดงนั่นเอง

จากการสำรวจสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาประกอบกับการวัดคุณภาพน้ำพบว่า น้ำในทะเลสาบสงขลาตอนนอก เฉลี่ยอยู่ที่ 25 ppt ซึ่งค่อนข้างเค็ม และเหมาะต่อการดำรงชีวิตของกุ้งชนิดนี้ สอดคล้องกับข้อมูลของพี่น้องในโซนทะเลสาบตอนนอก และบริเวณทะเลสาบตอนในอย่าง อ.ปากพะยูน ต่างพูดเป็นเสียงเดียวว่าเริ่มจับกุ้งแชบ๊วยได้มากขึ้น บางรายได้ถึง 100 กก./วัน ราคาอยู่ที่ประมาณกิโลกรัมละ 240-260 บาท หากลองคำนวณรายได้คร่าว ๆ จัดได้ว่าเป็นปีเงินปีทองของพี่น้องประมงเลยทีเดียว

อนุสรณ์ และนิรันดร์

จากราคาและปริมาณที่จับกุ้งแชบ๊วยได้ น่าจะเป็นเครื่องการันตีได้ชัดเจนคะ ว่ากุ้งแชบ๊วย ก็ช่วยให้พี่น้องประมงรวยได้ แต่สัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาไม่ได้มีเพียงกุ้งแชบ๊วยชนิดเดียว นะคะที่เปรียบเสมือนชุมทรัพย์สร้างงานสร้างเงินให้กับคนแถบนี้ อย่าลืมมาติดตามตอนต่อไปกันนะคะว่าจดหมายข่าวฉบับหน้าดีฉันจะหยิบยกสัตว์น้ำชนิดไหนมานำเสนอส่วนฉบับนี้ดีฉันจะลองไปฝึกใช้ไซลอนจับกุ้งแชบ๊วยเผื่อจะได้รวยเหมือนพี่น้องชาวประมงบ้าง.....!!!

www.taladsimummuang.com

เฮ้อ...ประสาชาวเล

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 10 ฉบับที่ 8/57 เดือนมิถุนายน 2557

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ต.ท่าสนั่น อ.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

ช่วงนี้มีฝนตกอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้คลายร้อนได้บ้าง เช่นเดียวกับการเมืองที่ผ่อนคลายลงไป คนไทยไม่ต้องมาทะเลาะเบาะแว้งกัน เดือนนี้เป็นเดือนแห่งความสุขของคนไทยจริง เพราะได้ดูทั้งหนังฟรีและการแข่งขันฟุตบอลโลกที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) ได้คืนความสุขให้กับคนไทยทั้งชาติโดยเฉพาะฟุตบอลโลกนั้นนานๆจึงจะได้ดูกันสักครั้งหนึ่งนั้น ซึ่งครั้งนี้ที่ประเทศบราซิลเป็นเจ้าภาพนั้นตอนนี้ใกล้จะถึงรอบชิงชนะเลิศแล้ว ยังไงก็พักผ่อนกันบ้าง เพราะช่วงเวลาที่แข่งขันตรงกับเวลาในบ้านเราราวๆ ห้าทุ่ม บางคู่ก็แข่งตีสาม

เดือนนี้สภาวะการประมงในทะเลสาบสงขลาไม่หวือหวาเหมือนเดือนก่อน สัตว์น้ำที่จับได้ปริมาณมากยังคงเป็นสัตว์น้ำจำพวกกุ้งอยู่ ไม่ว่าจะเป็นกุ้งหัวมัน กุ้งหางแดง รวมถึงกุ้งกุลาดำซึ่งในเดือนนี้ชาวประมงสามารถจับกันได้บ้างแล้ว เดือนหน้าคงจับกันได้มากขึ้น เพราะช่วงที่ผ่านมารมประมงได้เน้นปล่อยกุ้งชนิดนี้เป็นหลัก และเป็นที่น่ายินดีว่าหลายพื้นที่ที่กุ้งก้ามกรามหรือกุ้งกุลาดำที่ชาวประมงจับได้มีขนาดใหญ่ขึ้น

นิกม ละอองศิริวงศ์

วาทะดีๆ มีที่ทะเลสาบ

วาทะดีๆ มีที่ทะเลสาบฉบับนี้เรามาดูมาฟังวาตะและมุมมองของเยาวชนกันบางนะครึบ หลังจากที่เราได้ฟังจากผู้ใหญ่มาเยอะแล้ว มาดูกันว่าเด็กๆ และเยาวชนเขามีแนวคิดเช่นไรในการที่จะช่วยกันดูแลทะเลสาบสงขลาของเรา

“จากตัวผม ผมคิดว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังจิตสำนึกจากเด็ก ๆ และเยาวชนในบริเวณลุ่มน้ำ โดยการให้ผู้มีความรู้เข้ามาให้ความรู้แก่เด็กๆ จัดตั้งกลุ่มเยาวชนผู้นำ เพื่อเป็นแกนนำหลักในการตรวจสอบดูแลตรวจสอบผู้ประกอบอาชีพในชุมชนและให้ผู้มีความรู้จริงๆ มาอบรมแกนนำเพื่อให้แกนนำที่เป็นเยาวชนเป็นตัวกลาง เพื่อ

จะเชื่อมโยงกับผู้ประกอบอาชีพในชุมชน” แนวคิดของน้องคนนี้ถือว่ามีประโยชน์ทีเดียวนะครึบ เปิดโอกาสกับเยาวชนได้มีส่วนร่วม ให้เขาได้มีบทบาทในชุมชน เริ่มต้นสร้างจิตสำนึกจากเยาวชนนั่นเอง ทางทีมงานจดหมายข่าวขอขอบคุณน้องณัฐพล ชีระกุล นักศึกษาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มหาลัทธิวิทยาลัยราชภัฏสงขลา บ้านอยู่ครองรี อ.สทิงพระ จ.สงขลา ขอขอบคุณครึบ สำหรับท่านต่อไป เหมือนเช่นเคยครึบ เตรียมตัวให้พร้อมทีมงานจดหมายข่าวของเราจะไปหาท่านถึงบ้านอย่างแน่นอน

จำนง กิราวุฒิ

บรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นิกม ละอองศิริวงศ์, ภรณ์ชญา ถมพลการัง , อรัญญา อัครอารีย์
กองบรรณาธิการ : จำนง กิราวุฒิ, ขวัญเรือน สุวรรณรัตน์, มยุรี พัฒโนทัย, ฉวีวรรณ หนูนน, พลสินธุ์ วิวัฒน์, อนุสรรา แกนทอง, นรินทร์ ไหมวัด
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ชญา ถมพลกรัง, อรรถศาสน์ วาจิ

สารพันสัตว์น้ำ: ปลาในกลุ่มปลาน้ำทะเลสาบสงขลา

ปลากริวทิว

Netuma Thalassina (Ruppell, 1837)

Giant catfish

ลักษณะ : ลำตัวยาว ส่วนอ้วนกลม ส่วนท้ายแบนข้าง หัวค่อนข้างแหลม ตาบนของหัวเรียบไม่ขรุขระ ฟันบนเพดานปากส่วนต้น เป็นซี่เล็ก ๆ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม สองกลุ่มแรกเป็นรูปยาวรีเล็กอยู่คู่กัน กลุ่มที่สามเป็นรูปสามเหลี่ยมใหญ่ ก้านครีบแข็งของครีบหลังและครีบอกมีขนาดปานกลาง ครีบไขมันมีขนาดเล็กบริเวณลำตัวด้านหลังมีสีน้ำตาลเทา ด้านข้างและท้องสีเทา-เงิน ครีบต่าง ๆ สีดำคล้ำ ตัวเต็มวัยมีขนาดใหญ่ที่สุดประมาณ 185 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำทะเล บริเวณปากคลองที่ไหลลงสู่ทะเล แต่มักพบบริเวณน้ำกร่อยและในทะเล หากบริเวณพื้นท้องน้ำ อาหารได้แก่ ปู กุ้ง และกุ้ง

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนล่าง ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

ฉวีวรรณ หนูเนียม

เปิดใจใส่จดหมายข่าว

www.nicaonline.com www.sklonline.com

คุณยายวัย 70 ปี บ้านท่าเสา เปิดใจกับทีมงานจดหมายข่าวของเรา "ช่วงชีวิตที่คลุกคลีทำมาหากินอยู่กับทะเลสาบสงขลา มาเกือบทั้งชีวิตไม่เคยมีใครไหนที่เห็นแกตัวเห็นแกได้เท่ากับยุคนี้เขาคงเขตนุรักษ์ที่พอเป็นพื้นที่ที่เหลืออยู่ของทะเลสาบสงขลา ที่คาดว่าจะ

เป็นเขตปลอดเครื่องมือประมงและปลอดคนที่เห็นแกตัวก็ยังไม่วายที่คนเหล่านี้ลึกลับซ่อนนำเครื่องมือประมงโดยเฉพาะไซ้เทมไปใช้ในเขตนุรักษ์ ที่เจ็บใจเป็นที่ลึกลับปลาตัวเล็ก ๆ หายไปเหลือ" ฟังคุณยาย

เปิดใจแล้วรู้สึกไม่สบายใจเหมือนกันครับ ทีมงานจดหมายข่าวของเราต้องลงพื้นที่จริง ๆ เพื่อไปเก็บข้อมูล ฟังเป้าไปที่แม่ค้าแม่ขายแหละครับ สิ่งที่คุณยายเปิดใจให้ฟังนั้น มันเป็นเรื่องจริง ทีมงานของเราถึงกับตกใจด้วยความเสียดาย ลูกกุ้งลูกปลาตัวเล็ก ๆ ซึ่งแทบจะนำมาใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้เลย วางใส่เชิงเรียงหลายร้อยกิโล มันน่าเศร้าครับถ้าไม่มีคนเห็นแกตัว กุ้งปลาตัวเล็ก ๆ ที่วางเรียงหลายร้อยกิโลมันก็ต้องเพิ่มเป็นนับพันกิโล แล้วมันจะคุ้มกันมั๊ยครับที่พวกคุณต้องการให้ได้มาซึ่งวันนี้แต่ไม่ได้คำนึงถึงวันหน้า ช่วยๆ กันหน่อยเถอะครับ โดยเฉพาะพวกเรารุ่นใหม่ต้องมีความคิดความอ่านที่ดีกว่าอย่าปล่อยให้คุณยายวัย 70 ต้องคอยมาสั่งมาสอน

ขอขอบคุณ...คุณยายมากครับที่ร่วมสร้างจิตสำนึกด้วยการเปิดใจว่ามันเกิดอะไรขึ้นกับอู่ข้าวอู่น้ำของเราและจะได้หันมาร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อทะเลสาบสงขลาของเราในอนาคตต่อไป

ฉวีวรรณ หนูเนียม

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนมิถุนายน 2557

ช่วงนี้เข้าสู่ฤดูมรสุมพุดบอลโลก หลายท่านคงจะได้ชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกกันบ้างแล้ว แต่ที่น่าเสียดายป็นที่มั่งคั่งแชมป์ กลับร่วงตกรอบกันไปหมดเลย ไม่ว่าจะเป็น สเปนแชมป์เก่า หรือแม้แต่อิตาลีและอังกฤษ พวกกันตกรอบแรกกันหมดเลย ทำให้ทีมม้ามืดอย่างคอซตาริกา เป็นทีมที่น่าจับตามองอย่างยิ่ง กลับมาเขาเรื่องของเรากันดีกว่า สภาวะการประมงในทะเลสาบสงขลาโดยรวมในเดือนนี้ถือว่าพอใช้ได้ ช่วงนี้ชาวประมงจับกุ้งกุลาดำได้มากขึ้น เป็นเพราะกรมประมงได้ ปล่อยกุ้งกุลาดำลงสู่ทะเลสาบ อีกอย่างหนึ่ง ชาวประมงช่วยกันใช้ตาอวนที่มีขนาดใหญ ทำให้จับกุ้งกุลาดำที่มีขนาดใหญ่ รายได้ก็มากขึ้น สัตว์น้ำที่จับได้มากในเดือนนี้ยังคงเป็นกุ้งชนิดต่างๆ เช่น เดิม โดยกุ้งก้ามกรามจับได้ 300 - 400 กก. กุ้งกุลาดำ 100-150 กก. กุ้งหัวแข็งเล็ก 900-1,000 กก.

ทะเลน้อย...จัดว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สำคัญของจังหวัดพัทลุง เราจะเห็นนักท่องเที่ยวแคว้นมาเที่ยวไม่ขาดสาย สามารถสร้างรายได้ให้ชาวบ้านแคว้นนั้นเป็นกอบเป็นกำ เมื่อมองดูสองข้างทางจะเห็นร้านค้าและชาวประมงนั่งปลอดสัตว์น้ำอยู่ริมน้ำ เมื่อเขาไปดูก็จะเห็นสัตว์น้ำหลายชนิดอยู่เหมือนกัน ส่วนใหญ่ชาวประมงจะนำสัตว์น้ำที่จับได้ไปทำตากแห้งเพราะขายได้ราคาดีกว่า สัตว์น้ำที่จับได้ ปลาสร้อย 80-90 กก. ปลาหมอช้างเหยียบ 60-70 กก. ปลาโสด 30-35 กก.

ทะเลหลวง...แถบนี้มีสัตว์น้ำให้จับอยู่เป็นประจำไม่น้อยกว่า น้อยขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ในเดือนนี้ชาวประมงส่วนใหญ่จับกุ้งก้ามกรามได้มากกว่าทุกเดือนที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะบริเวณนี้น้ำยังจืดอยู่ทำให้กุ้งก้ามกรามมารวมตัวอยู่บริเวณนี้ก็เป็นได้ แต่ก็ตื่นชะวประมงจะได้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เพราะกุ้งก้ามกรามขนาดใหญ่โลกรั้ละ 700-800 บาท เรียกว่าได้สักหนึ่งกิโลตันก็อยู่สบายแล้วครับ สัตว์น้ำที่จับได้เป็นกุ้งก้ามกราม 200-300 กก. ปลาตกคันหลาว 100-130 กก. ปลาตุ๊กทะเล 50-60 กก.

ลำปำ...ชาวประมงแถบนี้หากหาสัตว์น้ำได้ไม่ค่อยมากนัก ส่วนใหญ่เป็นกุ้งนา จับได้วันละ 200-300 กก. ส่วนใหญ่แม่ค้าจะเอาถุงนำไปขายที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่สำคัญช่วงนี้ชาวประมงจับกุ้งก้ามกรามได้ประมาณ 50 กก. ในช่วง 4-5 วัน ชาวประมงแถบนี้ช่วงไหนไม่มีสัตว์น้ำก็จะหนีไปกรีดยาง เรียกว่ามีรายได้ตลอดเดือนเลยทีเดียว

ทะเลสาบตอนใน...จากการออกสำรวจมาทุก ๆ เดือนเห็นว่าทะเลสาบตอนใน มีสัตว์น้ำให้จับอยู่ตลอดทุกเดือน เรียกว่ามากกว่าทะเลสาบตอนนอก และทะเลหลวงก็ได้ ช่วงนี้พอหมดฤดูห้วงมันก็มีสัตว์น้ำอื่นมาทดแทน ทำให้ชาวประมงมีรายได้ทุกวันเลยทีเดียวอีกอย่างหนึ่งช่วงนี้ชาวประมงในทะเลสาบตอนในจับกุ้งกุลาดำและกุ้งก้ามกรามได้กว่าทุกเดือนที่ผ่านมา สัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งก้ามกราม 70 80 กก. กุ้งกุลาดำ 90-100 กก. ปลาหัวออนหนวดแข็ง 500-600 กก.

นาปะขอ...แถบนี้มีชาวประมงนำสัตว์น้ำมาขายให้กับแม่ค้าที่รับซื้อไม่ขาดสายเลยทีเดียว ส่วนใหญ่ชาวประมงจับปลาหัวออนหนวดแข็งได้เป็นจำนวนมาก ประมาณ 500 กก. ส่วนสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ก็มีอยู่บ้างทำให้ชาวประมงแถบนี้มีรายได้ทุกวัน

ทะเลสาบตอนนอก...จากการสอบถามชาวประมงและแม่ค้าต่างก็บอกว่าในเดือนนี้มีสัตว์น้ำน้อยกว่าเดือนที่แล้ว อาจเป็นเพราะสภาพอากาศบางหรือเป็นเพราะชาวประมงหยุดหาสัตว์น้ำ ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำเดือนนี้น้อยลงไป แต่ที่น่าสังเกตมีสัตว์น้ำบางชนิดจับได้มากกว่าสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ก็คือกุ้งหัวแข็งเล็ก อีกอย่างจากการสอบถามชาวประมงพบว่า บริเวณนี้มีเรือโรงเรียนมากก็คือ เรืออวนรุนบาง ไซท์หนอนบาง เรียกว่าแถบนี้มีปัญหาเรื่องนี้เป็นประจำ ก็ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดช่วยกันหนอยศรับ และที่สำคัญก็ขอให้ชาวประมงเป็นหูเป็นตาให้กับทางราชการด้วย สัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งหัวแข็งเล็ก 500-600 กก. ปลาตกคันลิ่ง 60-70 กก. ปูมา 60-70 กก.

ท่าเสา...เรียกว่าเงียบเหลือเกิน เพราะช่วงนี้ชาวประมงหยุดทำการประมง เพราะกำลังเข้าสู่เดือนถือศีลอดของชาวมุสลิม ทำให้ชาวประมงไม่ออกหาสัตว์น้ำ ส่วนแม่ค้าที่รับซื้อสัตว์น้ำส่วนใหญ่จะออกไปหาซื้อสัตว์น้ำจากที่พื้นที่อื่นของทะเลสาบแทน และที่สำคัญได้พบเห็นสัตว์น้ำถูกจับขึ้นมามีขนาดเล็ก เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ทำให้สัตว์น้ำไม่โตเจริญเติบโต อีกหนึ่งอย่างไม่มีสัตว์น้ำให้จับก็เป็นได้ครับ...

พลสินธุ์ วิจารณ์

รายงานผลคุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลาตอนนอก

สวัสดีค่ะจดหมายข่าวฉบับนี้เราจะมาติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมของทะเลสาบสงขลาตอนนอก บริเวณตำบลหัวเขา ตำบลสทิงหม้อ และตำบลเกาะยอ จำนวน 10 สถานีกันอีกครั้งนะคะ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการเฝ้าระวัง และประเมินแนวโน้มของสถานะคุณภาพน้ำ ซึ่งทางสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้ดำเนินการติดตามตรวจวัดปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความเค็ม ออกซิเจนละลายน้ำ แอมโมเนีย และบีโอดี (ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์) เป็นประจำทุกเดือน

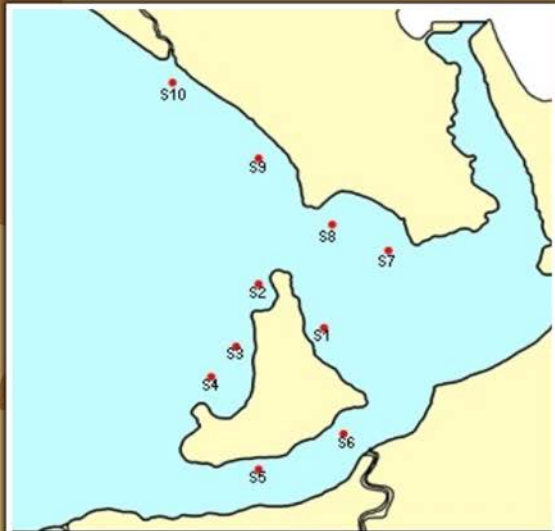
ทะเลสาบสงขลาถือเป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้ให้กับผู้คนที่อาศัยอยู่ ๆ รอบทะเลสาบสงขลามาก็เป็นเวลานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงปลาในกระชังบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกซึ่งพบว่ามีการเลี้ยงปลากะพงขาวอย่างหนาแน่นบริเวณตำบลเกาะยอ ตำบลหัวเขา และตำบลสทิงหม้อ โดยคุณภาพน้ำบริเวณ ต.เกาะยอ ม.2 ม.1 ม.9 และ ม.8 ประกอบด้วย สถานี S1, S2, S3 และ S4 ตามลำดับ มีความเค็มอยู่ในช่วง 23-25 ppt ออกซิเจนละลายมีค่าอยู่ในช่วง 4.5-5.5 mg/L แอมโมเนีย มีค่าอยู่ในช่วง 0.000-0.021 mg/L ปริมาณบีโอดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 1.0 mg/L ขณะที่บริเวณ ม.5 (S5) และ ม.4 (S6) มีค่าความเค็มเฉลี่ย 24 ppt ออกซิเจนเฉลี่ย 5.0 mg/L ปริมาณบีโอดีมีค่าเฉลี่ย 2.0 mg/L

คุณภาพน้ำบริเวณ ต.หัวเขา (S7 และS8) มีค่าความเค็มเฉลี่ย 25 ppt ขณะที่บริเวณ ต.สทิงหม้อ (S9 และ S10) มีค่าความเค็มเฉลี่ย 22 ppt ออกซิเจนละลาย บริเวณ ต.หัวเขา และ ต.สทิงหม้อ มีค่าอยู่ในช่วง 4.8-6.0 mg/L และปริมาณแอมโมเนียในทุกสถานีมีค่าอยู่ในช่วง 0.007-0.032 mg/L ส่วนปริมาณบีโอดี

อนุสรณ์ และบรรณกร

มีค่าเฉลี่ย 1.8 mg/L

จะเห็นได้ว่าคุณภาพน้ำทะเลทุกพารามิเตอร์ที่ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบของเดือน มิถุนายน 2557 ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีและเหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นอย่างดี แต่ทางสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งก็ยังคงต้องตรวจติดตามและเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง เพราะสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาคุณภาพน้ำในเดือนต่อไปจะเป็นอย่างไรทางจะนำมารายงานให้ทราบอีกครั้งนะคะ

ภาพแสดงสถานีติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง... ฟื้นฟูเศรษฐกิจ... ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 10 ฉบับที่ 9/57 เดือนกรกฎาคม 2557

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1 | 19 ม.3 ต.แก้วแห่น ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

ผ่านไปแล้วครับฟุตบอลโลก ครั้งนี้เยอรมันได้แชมป์ซึ่งเป็นครั้งที่ 4 ของพวกเขา น้อยกว่าบราซิลเพียงครั้งเดียว และได้ทำลายสถิติที่ว่าไม่มีทีมใดในยุโรปมาได้แชมป์ในดินแดนอเมริกาใต้ได้ หากคนไทยเอาแบบ อย่างชาวเยอรมันบ้าง บ้านเมืองเราคงเจริญรุดหน้าไปกว่านี้เยอะและแชมป์ฟุตบอลโลกก็คงไม่ไกลเกินฝันนะครับ

กลางเดือนกรกฎาคมเป็นวันสำคัญของชาวพุทธ คือ วันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา ซึ่งเรียกกันติดปากว่า “เทศกาลเข้าพรรษา” ส่วนปลายเดือน ก็เป็นวันฮารีรายอหรืองานฉลองการ

เลิกถือศีลอดของพี่น้องชาวมุสลิมเดือนนี้จึงอิมบูนกันถ้วนหน้า ทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ซึ่งหากเราปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาสังคมก็จะน่าอยู่เพราะทุกศาสนาล้วนแต่สอนให้คนทำดี

เดือนนี้สภาวะการประมงในทะเลสาบสงขลายังคงเงียบเหงา สัตว์น้ำที่จับได้กันมากยังคงเป็นสัตว์น้ำจำพวกกุ้งอยู่ไม่ว่าจะเป็นกุ้งก้ามกราม กุ้งกุลาดำ กุ้งหัวแข็ง โดยเฉพาะกุ้งก้ามกรามนั้นถือว่าเป็นความสำเร็จของโครงการ ฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาของกรมประมงเลยทีเดียว ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวประมงในทะเลสาบสงขลาได้เกือบตลอดทั้งปี

นิคม ละอองศิริวงศ์

วาทะดีๆ มีที่ทะเลสาบ

วาทะดี ๆ มีที่ทะเลสาบของจดหมายข่าวฉบับนี้ที่ทีมงานจดหมายข่าวของเราได้รับเกียรติจากคุณอดิศักดิ์ บินลาเตะ ม.7 ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา สั้น ๆ แต่ความหมายกินใจเหลือเกินครับ

“กลุ่มคนที่ใช้เครื่องมือประมงจำพวกอวนรุนก็คงไม่ต่างอะไรไปกับการทุบหม้อข้าวตัวเอง แล้ววันข้างหน้าจะเอาอะไรกินการเห็นแก่ตัว การเบียดเบียนผู้อื่น เป็นการกระทำที่ผิดหลักศาสนาแต่พวกคนเหล่านี้ก็ยังไม่มีความละอายต่อการกระทำแล้วจะให้เปรียบบุคคลเหล่านี้กับอะไรดี”

เออ! ก็นั่นซิครับแล้วเราจะเปรียบบุคคลเหล่านี้กับอะไรดี คงจะหาที่เปรียบยากครับ เอาเป็นว่าช่วยกันดูแลหม้อจะดีกว่าครับ ฮา ฮา ฮา อย่าไปทำให้หม้อต้องเสียหาย เดียวจะไม่มีอะไรหุงข้าว

ขอขอบคุณสำหรับวาทะดี ๆ ของคุณอดิศักดิ์ บินลาเตะ มากครับ สำหรับท่านต่อไปเหมือนเช่นเคยครับ เตรียมตัวให้พร้อม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมสร้างจิตสำนึกให้กับทะเลสาบสงขลาของเรา แล้วทีมงานจดหมายข่าวจะไปหาท่านถึงบ้านอย่างแน่นอนครับ

จำนง ธีระวุฒิ

บรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นิคม ละอองศิริวงศ์, ภรณ์ยู ถมพลการัง, อรัญญา อัครอารีย์
 กองบรรณาธิการ : จำนง ธีระวุฒิ, ชวัญเรือน สุวรรณรัตน์, มยุรี พัฒน์อินทร์, ฉวีวรรณ หนูนน, พลสินธุ์ วิวัฒน์, อนุสรรา แกนทอง, นรินทร์ ใหม่วัด
 ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยู ถมพลการัง, อรรถศาสตร์ วาจิ

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สารพันสัตว์น้ำ: ปลาในกลุ่มลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ปลาตะเพียน

ลักษณะ : ลำตัวยาว ส่วนต้นของลำตัวหนา ส่วนท้ายแบนข้างหัวสั้น หลังยกสูงขึ้นเล็กน้อย ปากเฉียง หนวดที่ปลายขากรรไกรบนยาวจนถึงครีบกอก ครีบลึงมีขนาดเล็ก มีก้านครีบบอน 3-4 ก้าน ครีบก้นยาว มีก้านครีบบอน 59-74 ก้าน ปลายไม่ติดต่อกับครีบท่าง ครีบท่าง แฉก ปลายมน ลำตัวมีสีน้ำตาล เทาเข้มหรือสีเทาตลอดตัว ท้องสีขาว เหนือครีบกอกมีแต้มสีม่วงดำ 1 แต้ม ตัวเต็ม วัยมีขนาดใหญ่ที่สุดประมาณ 45 เซนติเมตร

www.nicaonline.com, www.skonline.com

นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำจืด ในแหล่งน้ำนิ่งและแม่น้ำ โดยมักอยู่รวมกันเป็นฝูงขนาดเล็กๆ มีการอพยพภายในแหล่งน้ำจืดเท่านั้น อาหารได้แก่ กุ้ง ปูขนาดเล็ก และหอย

การแพร่กระจาย : ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และลำคลองต่างๆ ที่ไหลลงสู่ทะเลน้อยและทะเลสาบตอนบน

ขวัญเรือน สุวรรณรัตน์

เปิดใจใส่จดหมายข่าว

www.nicaonline.com, www.skonline.com

ปลาตุ๊กทะเลเป็นปลาเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งในทะเลสาบสงขลา ที่ทำรายได้ให้กับชาวประมงไม่น้อยไปกว่าสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ปลาชนิดนี้ชอบอาศัยอยู่ในรูในโพรงศัตรูถ้าไม่เจ๊งจริงก็คงจะทำอะไรปลาตุ๊กทะเลไม่ได้แต่นั่นแหละศัตรูไหน ๆ เชื่อกันว่าปลาตุ๊กทะเลก็ไม่กลัว แต่ขึ้นชื่อว่าศัตรูที่เป็นพวกมนุษย์นี่แหละ...รอดยาก

เปิดใจใส่จดหมายข่าวฉบับนี้เปิดใจโดยพี่น้องบ้านช่องฟินศรีบอกรับทีมงานจดหมายข่าวของเราว่า “ตอนนี้ปลาตุ๊กทะเลแทบจะไม่มีที่อยู่แล้วใช้ก็ไม่ได้วางพันธุ์ก็ไม่ได้แพร่ ชอบแหยมแต่รู้ดีไม่รู้ไม่ได้หยุดดีไม่รู้ดีว่าแยแล้วยังมีพวกที่เห็นแก่ตัวบางคนใช้ถ่านหินใส่ไปในรูของปลาตุ๊กทะเลขอฝากบอกผ่านจดหมายข่าวให้ทุกทวนที่มีพฤติกรรมเช่นนี้เลิกเสียเถอะเพราะสิ่งที่พวกคุณทำนั้นเป็นการกระทำที่เห็นแก่ตัวเป็นที่สุดคุณทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการของตัวเองโดยไม่ได้คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมาทั้งส่วนรวม”

พวกเราทีมงานจดหมายข่าวเข้าใจในความรู้สึกของคนที่ดีหวังดีกับทะเลสาบสงขลา นะครับ แต่ขอให้ทุกท่านเข้มแข็งนะครับขอให้คิดดีทำดีกับทะเลสาบสงขลาต่อ ๆ ไป ส่วนกลุ่มคนที่หวังผลแต่ได้ให้เลิกเถอะครับปล่อยให้ปลาตุ๊กทะเลขยายพันธุ์แพร่พันธุ์ไปตามธรรมชาติอย่าไปเหยี่ยวไปหยอดแล้วปลาตุ๊กทะเลจะยังคงอยู่กับลูกหลานของเราตลอดไป

ขอขอบคุณพี่น้องบ้านช่องฟินมากครับที่ได้เปิดใจให้สังคมทะเลสาบได้รับรู้ว่ามันเกิดอะไรขึ้นกับปลาตุ๊กทะเลแล้วเราจะได้ร่วมด้วยช่วยกันแก้ไขดูแลทะเลสาบสงขลาของเราต่อไปนะครับ

จำนง กิระวัฒน์

สถานการณ์ประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนกรกฎาคม 2557

ปิดฉากไปแล้วสำหรับมหกรรมฟุตบอลโลกหลายท่านคงได้รู้แล้วว่าทีมชาติไทยได้แชมป์ก็ขอแสดงความยินดีกับทีมชาติเยอรมันที่ได้แชมป์และก็ขอแสดงความเสียใจกับทีมชาติอาร์เจนติน่าด้วยที่ได้รองแชมป์กลับมาเข้าเรื่องของเรากันแล้วกัน สถานการณ์ประมงรอบทะเลสาบสงขลาเดือนนี้ถือว่าใช้ได้อยู่ เพราะบางพื้นที่สามารถจับกุ้งก้ามกรามได้เป็นจำนวนมากถือว่าเป็นสัตว์น้ำที่มีราคาสูง แต่ก็น่าเห็นใจชาวประมงบางพื้นที่อยู่เหมือนกัน โดยเฉพาะชาวประมงแถวท่าเสา ช่วงนี้ไม่ค่อยได้สัตว์น้ำสักเท่าไร สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ กุ้งหัวแข็งเล็ก 600-630 กก. กุ้งก้ามกราม 500-510 กก. กุ้งกุลาดำ 100-130 กก. ปลาตกคันหลาว 200-230 กก.

ทะเลน้อย...ช่วงนี้ทะเลน้อยดอกบัวบานเต็มท้องน้ำไปหมด ทำให้ดูแล้วเพลินตาเหลือเกิน นี่อาจเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของทะเลน้อยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวไม่ขาดสายเลยทีเดียว การทำประมงโดยทั่วไปแถวนี้ก็คือว่าพอใช้ได้อยู่ พบเห็นชาวประมงนำสัตว์น้ำที่จับได้นำมาปลดบริเวณหน้าข้างทางทำให้เห็นสัตว์น้ำหลายชนิดอยู่เหมือนกัน สัตว์น้ำที่จับได้ ปลาสดาด 90-100 กก. ปลาตะกรับ 60-70 กก. ปลาช่อน 20-40 กก.

ทะเลหลวง...แถวนี้เรียกเป็นช่วงน้ำขึ้นจริง ๆ ทำไมนั่นแหละก็เพราะช่วงนี้ชาวประมงสามารถจับกุ้งก้ามกรามได้เป็นจำนวนมากเรียกว่ามากกว่าเดือนที่แล้วอยู่พอสมควรทำให้ชาวประมงมีรายได้เป็นจำนวนมาก เพราะกุ้งก้ามกรามมีราคาแพง เป็นที่น่าสังเกตว่ากุ้งก้ามกรามที่จับได้เป็นกุ้งขนาดเล็กแม้ว่าจะมีราคาก็โลกริมละหลายร้อยบาทแต่ก็ต่ำกว่ากุ้งก้ามกรามขนาดจัมโบ้ที่มีราคาก็โลกริมละ 800 บาท เลยทีเดียว สัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งก้ามกราม 300-400 กก. ปลาตุ๊กทะเล 80-90 กก. ปลาช่อน 20-30 กก.

ตลาดพิทลุง...พบเห็นชาวบ้านมากมายมาจับจ่ายซื้อกับข้าว แม่ค้าหลากหลายนั่งขายของกันอยู่ทั่วตลาด ส่วนหนึ่งเป็นแม่ค้าขายสัตว์น้ำอยู่ไม่น้อยสัตว์น้ำที่นำมาขายมีทั้งที่เลี้ยงเองและสัตว์น้ำที่มาจากธรรมชาติแต่จากการสำรวจช่วงนี้สัตว์น้ำที่ได้จากทะเลสาบสงขลามีอยู่น้อย เพราะช่วงนี้เป็นช่วงทำบุญเข้าพรรษาทำให้ชาวประมงออกหาสัตว์น้ำไม่มากนักเป็นได้ครับ

ทะเลสาบตอนใน...บริเวณชาวประมงหาสัตว์น้ำได้เรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นกุ้งหรือปลา กุ้งก้ามกรามกับกุ้งกุลาดำก็เริ่มจับได้กันบ้างแล้วเรียกว่าสร้างรายได้ให้กับชาวประมงเป็นกอบเป็นกำเลยทีเดียวแต่แถบนี้สัตว์น้ำที่จับได้เดือนคงหนีไม่พ้นปลากัดคันหลาวเพราะพบเห็นชาวประมงนำมาขายให้แม่ค้าเป็นประจำทุกเดือนไม่มากนักก็อยู่ สัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งก้ามกราม 200-250 กก.

กุ้งกุลาดำ 90-100 กก. ปลากัดคันหลาว 100-200 กก.

ลำปำ...ช่วงนี้เรียกว่าเป็นช่วงกอบโกยรายได้เลย เพราะชาวประมงแถวนี้สามารถจับกุ้งก้ามกรามได้เป็นจำนวนมาก อีกอย่างช่วงนี้ชาวบ้านไม่ออกกรีดยาง เนื่องจากได้น้ำยางน้อยเลยหันมาออกทะเลแทนพอดีเข้าช่วงกุ้งมาก ทำให้ได้รายได้ทางประมงเสริมจากส่วนที่ขาดหายไปเลยครับ

ทะเลสาบตอนนอก...แถวนี้เงียบเหงากว่าที่อื่น ๆ เนื่องจากชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อยกว่าทะเลสาบตอนอื่น ๆ อาจเป็นเพราะไม่มีสัตว์น้ำให้จับสักเท่าไร ทำให้แม่ค้าหลายรายต้องออกไปรับซื้อจากแม่ค้ารายอื่น ๆ โดยเฉพาะแถวทะเลสาบตอนในเพราะมีสัตว์น้ำหลากหลายให้แม่ค้าซื้อหากันเพื่อนำไปส่งต่อให้ลูกค้าที่ต้องการ ทำให้แม่ค้าไม่ต้องเสียลูกค้า สัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งหัวแข็งเล็ก 500-600 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่ 50-60 กก. ปูมา 20-30 กก.

ป่าขาด...ชาวประมงบริเวณนี้ไม่ค่อยได้สัตว์น้ำสักเท่าไร แต่สัตว์น้ำที่ได้มากเป็นกุ้งหัวแข็งเล็กประมาณ 20 กก. เอง ทำให้ชาวประมงบ่นเป็นเสียงเดียวกันว่าไม่ค่อยได้อะไรช่วงนี้ก็น่าเห็นใจนะครับไม่แนเดือนหน้าอาจจะได้สัตว์น้ำมากก็ได้นะครับ เอาใจช่วยก็แล้วกันครับ

พลสินธุ์ วิวัฒน์

บอกถึงความสุขให้กับทะเลสาบสงขลา

สวัสดิ์พี่น้องชาวประมงพบกับสาระดี ๆ จากสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ครั้นนี้ว่าด้วยเรื่องของทะเลสาบสงขลาถิ่นอีกเช่นเคย วันก่อนมีโอกาสได้ไปนั่งรับประทานอาหารที่ร้านชื่อดังกลางน้ำแห่งหนึ่งแถว ๆ เกาะยอสังเกตบรรยากาศรอบ ๆ น้ำทะเลสาบขุ่นข้นขยะลอยเกลื่อนรวมถึงปลาที่นำมาทำอาหารมีขนาดเล็กลง สืบไปสืบมาพบว่าที่ปลามีขนาดเล็กลงเพราะมีการจับสัตว์น้ำที่ยังโตไม่ขนาดชาวประมงพื้นบ้านจับสัตว์น้ำยากมากขึ้น ประกอบกับสภาพทะเลสาบสงขลาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมากจะเห็นได้จากสภาพความตื้นเขิน เขตป่าไม้ชายเลนลดน้อย ต่างส่งผลต่อพฤติกรรมการผลิตพันธุ์วางไข่ การเจริญเติบโตของสัตว์น้ำชนิดต่างๆ ในทะเลสาบสงขลา แล้วยังเผชิญกับการใช้เครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำที่ผิดกฎหมาย เช่น โพงพาง อวนรุน ระเบิดปลา ก็ยังคงมีให้เห็นและเพิ่มจำนวนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัญหาที่หนักหน่วงมากขึ้น จึงส่งผลให้พันธุ์สัตว์น้ำชนิดต่างๆ ในทะเลสาบสงขลา ลดจำนวนลงอย่างมาก

อนุสรณ์ และบรรณ

ด้วยบรรยากาศที่มีการ “คืนความสุขให้กับคนในชาติ” จึงขออาศัยช่วงเวลาดังกล่าว วิงวอนให้คนที่ยังคงใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายหันมา “คืนความสุขให้กับทะเลสาบสงขลา” เพื่อลูกหลานจะยังคงได้ใช้ทรัพยากรจากทะเลสาบสงขลา โดยการลดละเลิกการใช้เครื่องมือผิดกฎหมายรวมถึงความตระหนักที่จะไม่ทิ้งของเสียและขยะลงทะเลสาบ เพื่อสร้างโอกาสให้ กุ้ง หอย ปู ปลา ได้ผสมพันธุ์วางไข่ เจริญเติบโตและมั่นใจว่าหากเราร่วมมือกันอย่างที่กล่าวมาข้างต้นทะเลสาบสงขลาจะต้องกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง

เฮฮา...ประสาชาวเล

จำเนง นิราวุฒิ

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 10 ฉบับที่ 10/57 เดือนสิงหาคม 2557

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม. 3 ต.ท่าบ่อสง. อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

ผ่านไปอย่างรวดเร็วจริงๆนี่ก็เดือนสิงหาคมแล้วอีกเพียงเดือนเดียวก็สิ้นงบประมาณแล้วสำหรับหน่วยงานรัฐทุกหน่วยงานคงวนอยู่กับการเบิกจ่ายงบประมาณแต่ก็ถือว่าโชคดีที่มีวันหยุดพิเศษได้พักผ่อนกันบ้างเพราะวันที่ 12 สิงหาคมของทุกปีเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์และในวันแม่แห่งชาติด้วยเดือนนี้จึงเป็นเดือนมหามงคลของปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าซึ่งหลายๆคนคงได้กลับไปเยี่ยมแม่กัน

เดือนนี้สภาวะการประมงในทะเลสาบสงขลาคึกคักขึ้นมาบ้างเนื่องจากหลายพื้นที่ที่ชาวประมงจับกุ้งก้ามกรามได้เป็นกอบเป็นกำแต่ที่น้ำเสียกลายเป็นกุ้งขนาดเล็กเสียส่วนหนึ่งทำให้

ขายไม่ได้ราคาหากปล่อยไว้ให้โตขึ้นอีกหน่อยราคาคงเพิ่มขึ้นอีกโขยนี้สะท้อนให้เห็นว่าพี่น้องชาวประมงส่วนหนึ่งยังใช้วนตาถี่อยู่ซึ่งก็คงเป็นภาระกับผู้เกี่ยวข้องที่ต้องรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้พี่น้องชาวประมงเหล่านี้ร่วมมือกันในการจับสัตว์น้ำที่มีขนาดใหญ่ให้บรรลุผลต่อไป

นิคม ละอองศิริวงศ์

วาตะดีๆ มีที่ทะเลสาบ

www.nicaonline.com, www.sktonline.com

วาตะดีๆมีที่ทะเลสาบฉบับนี้ทีมงานจดหมายข่าวของเราขอพาท่านไปพบกับคุณสุณี เพ็ญมาศ ม.1 ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา กันเลยครับ “10 กว่าปีที่แล้วระยะเวลาในการออกไปจับสัตว์น้ำไม่กี่เมตรก็จับสัตว์น้ำได้ตั้งหลายกิโล แต่ปัจจุบันออกไปจับสัตว์น้ำตั้งไม่กี่กิโลเมตรได้สัตว์น้ำมาก็ไม่พอกิน”

ก็นั่นสิครับ ออกไปจับสัตว์น้ำไกล ๆ เสียทั้งเวลา เสียทั้งค่าใช้จ่าย เรื่องน้ำมันถ้าออกไปไกลแล้วได้สัตว์น้ำมาเยอะๆ ก็ค่อยมีกำลังใจหน่อย แต่นี่ออกไปไกลตั้งไม่กี่กิโลเมตร จับสัตว์น้ำมาได้นิดเดียว เห็นใจครับเห็นใจจริงๆ ขอให้วาตะของคุณสุณี เพ็ญมาศ ไปสะกิดใจให้กับคนที่คิดไม่ดีกับทะเลสาบของเราบ้างก็แล้วกันนะครับขอขอบคุณคุณสุณี เพ็ญมาศ มากครับสำหรับท่านต่อไปเตรียมตัวให้พร้อมครับ แล้วเราจะไปหาท่านถึงบ้านแน่นอน

จำนง ธีระวุฒิ

บรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เขียมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นิคม ละอองศิริวงศ์, ภรณ์ยุ ธมพลกรัง , อรัญญา อัครอารีย์
กองบรรณาธิการ : จำนง ธีระวุฒิ, ขวัญเรือน สุวรรณรัตน์, มยุรี พัดโนทัย, ฉวีวรรณ หนูนุ่น, พลสินธุ์ วิวัฒน์, อนุสรณ์ แกนทอง, นรินทร์ ไหมวัด
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, อรรถศาสตร์ วาจิ

www.nicaonline.com

www.sktonline.com

สารบัญสัตว์น้ำ: ปลาในกุ่มกุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ปลากระทิงไฟ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mastacembelus erythrotaenia*
(Bleeker, 1850)

ลักษณะ : ตัวยาวแบนข้างหัวแหลมปลายจะงอยปากเป็น
ท่อนสั้น ๆ ไม่มีแผ่นกระดูกเล็ก ๆ ทางด้านล่างรูจมูกคู่หน้า
เป็นท่อนมีติ่งเนื้อ ยื่นออกมาเป็นรูป 2 แฉก เกล็ดปกคลุม
ระหว่างตาทั้ง 2 ข้าง กระดุกปิดเหงือกไม่มีเกล็ดจุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ในแนวกึ่งกลางของครีบอกครีบอื่นอยู่ใกล้ปลาย
หางมากกว่าจะงอยปาก ครีบหางติดต่อกับครีบหลังและครีบกัน พื้นสีดำตลอดตัวท้องสีจางมีเส้นและจุดสีแดงสดประ
อยู่บริเวณหัวลำตัวและครีบอก ขอบครีบหลังและครีบกันเป็นสีแดง

นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำจืด ชอบอาศัยอยู่ในโพรงไม้ บริเวณแหล่งน้ำนิ่ง และแม่น้ำลำคลองอาหารได้แก่ กุ้งขนาดเล็ก
ตัวอ่อนแมลง และปลาขนาดเล็ก

การแพร่กระจาย : ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และลำคลองต่างๆที่ไหลสู่ทะเลน้อย และทะเลสาบตอนบนปัจจุบัน
พบในธรรมชาติ น้อยมาก

ฉวีวรรณ หนูพันธ์

เปิดใจใส่จดหมายข่าว

<http://marinerthai.blogspot.com/2012/01/>

“จับปลาตัวเล็กหมดแล้วตัวใหญ่เราจะไม่มี
โอกาสจับกันมัยขอให้ท่านที่ชอบจับสัตว์น้ำตัวเล็ก
โดยเฉพาะอวนลากปลากระตักเห็นใจพวกเราหน่อย
คุณต้องการปลาตัวเล็กแต่พวกเราต้องการปลาตัว
ใหญ่ก็ไม่น่าจะเบียดเบียนซึ่งกันและกัน”เปิดใจโดย
พี่น้อง ต.เกาะใหญ่ ตรีบ ฝากบอกทีมงานจดหมาย
ข่าวของเราช่วย เป็นกระบอกเสียงให้หน่อย

ด้วยความยินดีครับทุก ๆ ปัญหาทุก ๆ ความรู้สึก ที่อยากบอกอยากระบายในการที่
จะช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้กับทะเลสาบของเราพวกเรา ทีมงานจดหมายข่าวน้อมรับด้วย
ความยินดีครับ

อวนลากที่ใช้จับสัตว์น้ำเล็ก ๆ ขอให้คิดถึงอนาคตนะครับ ถ้าพวก เราจับ แต่ สัตว์น้ำ
เล็ก ๆ แล้วสัตว์น้ำขนาด ใหญ่จะมี เหลือให้พวกเราและลูกหลานได้จับกันอย่างไร

จันทน์ ภิระอุณี

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนสิงหาคม 2557

ทะเลสาบสงขลาในอดีตจัดเป็นแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ แต่ปัจจุบันด้วยสภาวะที่เปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและด้วยน้ำมือของมนุษย์ที่จับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือทำการประมงที่ผิดกฎหมายทำให้ปริมาณสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาลดน้อยลงซึ่งกรมประมงได้เล็งเห็นถึงปัญหานี้จึงดำเนินโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา โครงการนี้มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อให้แพร่ขยายพันธุ์ โดยให้ชาวประมงมีส่วนร่วม ในด้านต่างๆ เช่นการกำหนดขนาดตาอวนในการจับสัตว์น้ำการปักเขตพื้นที่ฟาร์มทะเลและการเฝ้าระวังตรวจตราพื้นที่เพื่อให้สัตว์น้ำมีโอกาสแพร่ขยายพันธุ์ต่อไป สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ กุ้งก้ามกราม 900-1,000 กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ 200-300 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 100-150 กิโลกรัม ปลาหัวอ่อนหนวดแข็ง 300-350 กิโลกรัม

ทะเลน้อย...ถือเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกด้วย ชาวประมงส่วนใหญ่ใช้อวนในการจับสัตว์น้ำ แต่ก็มีชาวประมงบางจำพวกเห็นแก่ตัว ด้วยการใช้กระแสไฟฟ้าจับปลา ซึ่งถือว่าการทำการประมงผิดกฎหมายอีกอย่างหนึ่ง สัตว์น้ำที่จับได้เป็นปลาหมอช้างเหยียบ 90-100 กิโลกรัม ปลาสลัด 100-200 กิโลกรัม ปลาช่อน 30-35 กิโลกรัม

ทะเลหลวง...ช่วงนี้เรียกว่าลึกลับเลยทีเดียวเพราะชาวประมงส่วนใหญ่แหวนจับกุ้งก้ามกรามได้เป็นจำนวนมากเรียกว่าสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำแต่อย่าลืมไปนะว่าสัตว์น้ำมากยิ่งทำให้การส่งออกไปยังตลาดยิ่งลำบากก็เพราะปริมาณกุ้งก้ามกรามที่มากและเป็นกุ้งขนาดเล็กหรือชาวบ้านเรียกกันว่ากุ้งฝอย ทำให้แม่ค้าสั่งหยุดรับซื้อกุ้งก้ามกรามขนาดเล็ก เพราะไม่สามารถระบายกุ้งขนาดเล็กได้ แต่ถ้ากุ้งก้ามกรามขนาดจัมโบ้รับซื้อไม่อื่น สัตว์น้ำที่จับได้ กุ้งก้ามกราม 400-450 กิโลกรัม ปลาดุกทะเล 40-50 กิโลกรัม ปลาสลัด 20-30 กิโลกรัม เท่านั้น

ทะเลตอนใน...เป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์จริง ๆ บริเวณนี้ ชาวประมงจับสัตว์น้ำได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นกุ้งหรือปลาจากการสำรวจพบว่าชาวประมงแถบนี้จับสัตว์น้ำได้ตลอดปีแตกต่างจากทะเลสาบตอนอื่น ๆ ที่มีช่วงจับสัตว์น้ำได้น้อยซึ่งนับว่าเป็นโชคดีของชาวประมงแถบนี้อีกอย่างช่วงนี้ชาวประมงจับกุ้งก้ามกรามได้มากขึ้นกว่าเดิม สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ กุ้งก้ามกราม 250-400 กิโลกรัม ปลาดุกคันทลาว 90-100 กิโลกรัม ปลาหัวอ่อนหนวดแข็ง 200-300 กิโลกรัม

เกาะโคบ...จากการสอบถามพ่อค้าที่รับซื้อสัตว์น้ำพบว่าชาวประมงจับกุ้งก้ามกรามได้เป็นจำนวนมาก แต่เป็นกุ้งก้ามกรามขนาดเล็กทำให้พ่อค้าที่รับซื้อไม่สามารถระบายกุ้งก้ามกราม

ขนาดเล็กออกได้หากจะบอกหยุดรับซื้อกุ้งก้ามกรามขนาดเล็กก็ลำบากอยู่ เพราะชาวประมงส่วนใหญ่เป็นลูกค้าประจำอาจทำให้เสียลูกค้าได้ ก็เลยต้องรับซื้อต่อไปคอยไปหาทางออกเอาตามหน้าก็แล้วกัน

ทะเลตอนนอก...ชาวประมงแถบนี้จับสัตว์น้ำได้จำนวนมากเป็นช่วง ๆ แต่ช่วงนี้จับสัตว์น้ำได้น้อยทำให้แม่ค้าต้องออกไปรับซื้อสัตว์น้ำจากพื้นที่อื่นเพื่อนำไปส่งต่อให้กับลูกค้าขายประจำช่วงนี้ชาวประมงแถบนี้จับปูมาได้มากกว่าเดิม เรียกว่าสร้างรายได้ให้กับชาวประมงอยู่พอสมควร ซึ่งปูมาเมื่อนำมาแกะเปลือกเอาแต่เนื้อจะตกกิโลกรัมละ 600 บาท เลยทีเดียว สัตว์น้ำที่จับได้ ปูมา 100-110 กิโลกรัม กุ้งหัวแข็งเล็ก 300-350 กิโลกรัม กุ้งหางแดง 90-100 กิโลกรัม กุ้งหัวแข็งใหญ่ 100-150 กิโลกรัม ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน 90-100 กิโลกรัม

ปากบางภูมิ...ชาวประมงส่วนใหญ่ออกหาสัตว์น้ำได้ไม่มาก สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนมากเป็นปลาหัวแข็งหนวดอ่อนซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้ครอบครัวอยู่พอสมควรส่วนสัตว์น้ำอื่น ๆ ก็มีอยู่บ้าง อาทิ ปลาทองเทียว กุ้งหางแดง

พลสินธุ์ วิวัฒน์

รายงานผลคุณภาพน้ำ ทะเลสาบสงขลาตอนนอก

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน ตามที่สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้มีโครงการเฝ้าระวังและประเมินแนวโน้มคุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลาตอนนอกเป็นประจำทุกเดือน

ดังนั้นจดหมายข่าวฉบับนี้เราจะมาติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำของทะเลสาบสงขลาตอนนอก บริเวณตำบลหัวเขาคาบลสทั้งหมด และตำบลเกาะยอ จำนวน 10 สถานี (แสดงดังภาพ) ซึ่งดำเนินการติดตามตรวจวัดพารามิเตอร์ที่สำคัญ ได้แก่ ความเค็ม ออกซิเจนละลายน้ำ แอมโมเนีย และบีโอดี (ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์) ว่าคุณภาพน้ำในแต่ละสถานีดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมหรือไม่

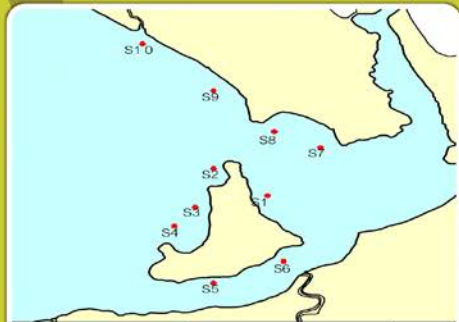
ทะเลสาบสงขลาตอนนอกนั้นถือเป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้จากการทำประมงให้กับผู้คนที่ยาศัยอยู่ ครอบทะเลสาบสงขลามามีเวลาชานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงปลาในกระชังซึ่งพบว่าการเลี้ยงปลากะพงขาวอย่างหนาแน่นบริเวณตำบลเกาะยอ ตำบลหัวเขาคาบ และตำบลสทิงหม้อ

โดยคุณภาพน้ำบริเวณ ต.เกาะยอ ม.2 ม.1 ม.9 และ ม.8 ประกอบด้วยสถานี S1, S2, S3 และ S4 ตามลำดับ มีความเค็มอยู่ในช่วง 31 พีพีที ออกซิเจนละลายน้ำมีค่าอยู่ในช่วง 4.2-4.7 มก./ล. แอมโมเนีย มีค่าอยู่ในช่วง 0.00-0.01 มก./ล. ปริมาณบีโอดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 1.8 มก./ล. ขณะที่บริเวณ ม.5 (S5) และ ม.4 (S6) มีความเค็มเฉลี่ย 32 พีพีที ออกซิเจนเฉลี่ย 5.7 มก./ล. ปริมาณ บีโอดีมีค่าเฉลี่ย 1.6 มก./ล.

อนุสรณ์ และ SunS

คุณภาพน้ำบริเวณ ต.หัวเขา (S7 และS8) และบริเวณ ต.สทิงหม้อ (S9 และ S10) มีความเค็มเฉลี่ย 31 พีพีที ออกซิเจนละลายเฉลี่ย 5.7 มก./ล. และปริมาณแอมโมเนียในทุกสถานีมีค่าอยู่ในช่วง 0.00-0.03 มก./ล. ขณะที่ปริมาณบีโอดีมีค่าเฉลี่ย 1.3 มก./ล.

จะเห็นได้ว่าคุณภาพน้ำทะเลทุกพารามิเตอร์ที่ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบของเดือน สิงหาคม 2557 ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี และไม่พบการตายของสัตว์น้ำในธรรมชาติ ซึ่งคุณภาพน้ำเหมาะสมต่อสัตว์น้ำในธรรมชาติ รวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามในเขตพื้นที่ที่มีการเลี้ยงปลากะพงขาวอย่างหนาแน่นให้เฝ้าระวังออกซิเจนละลายน้ำมีค่าต่ำในช่วงเวลากลางวัน ซึ่งทางสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งก็ยังคงต้องตรวจติดตามและเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องเพราะสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาคุณภาพน้ำในเดือนต่อไปจะเป็นอย่างไรทางผู้เขียนจะนำมารายงานให้ทราบอีกครั้ง

ภาพแสดงสถานีติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

เว็บบอร์ด..ประชาสัมพันธ์

จ๊านง ธิรเวด

